

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı
8 Haziran 2022 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya ve 93 Milletvekilinin, Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4484)

ADALET KOMİSYONU

7'nci Toplantı

8 Haziran 2022 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 11.00'de açılarak altı oturum yaptı.

Görüşmelerine Komisyonun 7/6/2022 Salı tarihli 3'üncü Toplantısında başlanan, İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya ve 93 Milletvekilinin, Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4484) maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, saat 19.14'te toplantıya son verildi.

8 Haziran 2022 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, İç Tüzük’ümüzün 27’nci maddesi kapsamı içerisinde toplantı yeter sayımız vardır, toplantının açılışını yapıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- İzmir Milletvekili Mahmut Atilla Kaya ve 93 Milletvekilinin, Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4484) ()*

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Dün, geneli üzerindeki görüşmelere devam ediyorduk, daha sonra Genel Kurulumuzda Avukatlık Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine başlandığı için bugüne bırakmıştık kalan görüşmeleri. Tabii, bundan sonraki konuşmacı milletvekillerimiz süreleri daha makul kullanarak değerlendirmelerini yaparlarsa en azından yine Genel Kurul safahatında Avukatlık Kanunu Teklifi’nin görüşmelerinin başladığı saat aralığında inşallah, görüşmelerimizi tamamlamayı umut ediyoruz.

Bu kapsam içerisinde, son konuşmacı olarak Halkların Demokratik Partisinden Mehmet Ruştı Tiryaki’ye söz verecektik, daha sonra da Milliyetçi Hareket Partisinden Hayati Arkaz Bey’e söz vereceğiz. Geneli üzerindeki görüşmeleri tamamladıktan sonra da madde oylamasıyla beraber maddelerin görüşmelerine geçmiş olacağız.

Makul süreyi ben tekrar hatırlatmak istiyorum. Çok teşekkür ediyorum.

Evet, Mehmet Ruştı Tiryaki Bey’e sözü veriyoruz.

Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Teklifin genel gerekçesinde üç konudan söz ediyorsunuz. Aslında teklif 4 başlık altında konuyu içeriyor. Birincisi, hâkim, savcı yardımcılığı müessesesini getiriyorsunuz; ikincisi, Noterlik Kanunu’nda bir dizi değişiklik yapıyorsunuz; üçüncüsü, Türk Ceza Kanunu’nda değişiklik var. Genel gerekçede bunlardan bahsetmişsiniz. Genel gerekçenin içerisinde yok ama madde gerekçelerinde ve maddelerin içerisinde var, sanki biraz korsan girmiş gibi, Danıştay ve Yargıtay Kanunu’nda değişiklikler de yapmışsınız.

Şimdi hâkim, savcı yardımcılığı meselesini maddelere geçildiğinde kısaca anlatacağım ama teorik olarak hiç kimsenin karşı çıkacağı bir konu değil dolayısıyla hâkim savcı yardımcılığı müessesesi genel olarak doğru fakat teklifin içerisinde bir dizi sorun var, şimdiden çok fazla ayrıntıya girmeyeceğim o konuda. Örnekleri var başka ülkelerde nasıl uygulandığına dair çünkü kısaca şunu söyleyeyim: Getirdiğiniz düzenleme içerisinde sanki eğitimi üç yıla çıkararak sorunu çözeceğinizi düşünüyor gibisiniz ama hâkim, savcı yardımcılığı müessesesi böyle kurgulanmış bir iş değil yani hani, eğitim

(*) (2/4484) esas numaralı Kanun Teklifi 7/6/2022 tarihli 6’ncı Toplantı tutanağına eklidir.

sırasında eğitimi üç yıla çıkarıp oradaki stajyer hâkim, savcı yerine adını hâkim, savcı yardımcısı yaptığınızda sorunu çözmüş oluyorsunuz. Aslında teorik olarak tartışılan şey şu: Hâkimlik, savcılık mesleğine eğitimden sonra başladığında belirli bir süre yardımcı olarak görev yapması kastediliyor ama siz göreve başlattıktan sonra hâkim, savcı yardımcısı olarak değil doğrudan yine kürsü hâkimi olarak, doğrudan sorumlu savcı olarak görev vereceksiniz. Ben bunu yaptığınızda amaca ulaşmayacağını düşünüyorum, sadece eğitimi bir yıl artırmış olacaksınız.

Noterlik Kanunu’nu değiştiriyorsunuz. Noterlik Kanunu’na ilişkin şöyle sorular var: Şimdi, dün gördük -Halil Bey burada değil- Halil Bey konuşmasını yaptıktan sonra yasaya ilişkin eleştirilerini sundu ve dedi ki: “Ya, siz Noterler Birliğinin görüşlerini almamışsınız.” Ben de dedim ki: “Demek ki bu teklif ortak getirdiğiniz bir teklif değil ki teklif sahipleri olarak Atilla Bey ve arkadaşlarına bir dizi eleştiri yöneltiyorsunuz.” “Yok, benim teklifte imzam var.” dedi, burada olsaydı ona da söyledim, demek ki sadece imzası var.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Birazdan geliyor, sorarsınız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani şöyle: Demek ki imzası var fakat şeyi yok yani hani, arkadaşlar sadece imza atmışlar yani teklif sahipleri bile teklifin nasıl hazırlandığı konusunda öyle anlaşıyor ki tam olarak bilgi sahibi değil.

Şimdi, Noterlik Yasası’na ilişkin iki tane öneri getiriyorsunuz. Bunlardan bir tanesi, sorumluluğa dair düzenleme; ikincisi, anladığım kadarıyla Adalet Bakanlığı yeni noterlikler açmak istiyor, noterlik sayısını artırmak istiyor ve bunlara kendi sınıfı dışından noterleri görevlendirmek istiyor. Şimdi -burada kendileri- umarım maddelere geçmeden önce onları dinleriz, öğreniriz onlardan. 72’den beri yürürlükte olan bir kanun ve bu noter görevlendirmesi konusunda da ciddi bir sorun yaşanmamış bugüne kadar yani herhangi bir sorun yok, hiçbir sorun yok, böyle bir tartışma yok. Anladığım kadarıyla 2015’te de aslında hükümet böyle bir teklif getirmiş ve o zaman Noterler Birliğiyle görüşmüş ve Noterler Birliğiyle bu sorunu çözmüşler yani aslında Adalet Bakanlığı belki bugün bu yasa teklifi gelmeden önce Noterler Birliğiyle bu konuyu görüşmüş olsa bugün buraya gelmemiş olabilirdi, sorun çözülebilirdi. Umarım, sırf kadrolaşmak için elli yıldır uygulanan noterlik sistemini bozmuyorsunuzdur; giderayak bunu yapıyorsanız Atilla Bey, gerçekten büyük bir haksızlık etmiş olursunuz noterlik kurumuna.

Şöyle bir örnek vereyim size, bakın, bir sürü insan okumuş araştırmıştır: Mesela, Almanya’da bu hâkimlik, savcılık stajının sonunda sınava giriyorsunuz ya, en başarılı öğrencileri noter yapıyorlar yani en seçkin öğrencileri noter yapıyorlar. Noterlik kurumu saygın bir kurumdur yani öyle insanların sıraya girip bilmem ne yaptığı falan böyle bakmamak gerekir. Bunu da gerçekten kadrolaşmak amacıyla noterlik kurumuna ilişkin düzenleme yapılmaması gerektiğini düşünüyorum.

Bu noterlikle ilgili olarak ikinci düzenleme, sorumluluğa dair. Şimdi, kayıtları tutan Tapu memurlarına yüklediğiniz sorumluluğu sadece bu satış sözleşmesini yapacak insanlara niye yüklüyorsunuz? Yani zaten kusursuz sorumluluk var Noterlik Yasası’nın 162’nci maddesinde. Emsal sorumluluktan daha fazla sorumluluk yüklemeniz de hem Anayasa’daki eşitlik ilkesine aykırı olacaktır hem de bunun adil olmadığını düşünüyorum yani bu konuyu da teklif sahipleri olarak gözden geçirirseniz sevinirim, noterliğe dair söyleyeceğim şeyler bunlar.

Türk Ceza Kanunu’ndaki değişiklik -çok açık söyleyeyim- ekonomik krizin faturası esnaf falan değil yani Hükûmetin uyguladığı yanlış politikalar nedeniyle bu ülkede bir ekonomik kriz var. Sanki bu ekonomik krizin nedeni birileri mal stokluyormuş, birileri yağ stokluyormuş, birileri başka şeyler, şeker stokluyormuş da şeker fiyatları artıyormuş; yağ stokluyormuş da yağ fiyatları artıyormuş gibi bir algı yaratmaya çalışıyorsunuz. “İşte, biz stokçulara mücadele edeceğiz.” falan, böyle bir şey yok arkadaşlar yani böyle bir şey yok. İsteyen herkes gayet... Gidin marketlerde yağ da var, şeker de var, her şey var.

Buradaki sorun stokçuluk değil, öyle bunun cezasını üç aydan, altı aydan değil de alt sınırı bir yıldan başlatarak bu sorunu çözemezseniz, sadece hedef saptırdığınızı düşünüyorum. Yoksa gerçekten -teorik olarak söylüyorum- bu tür suçları işleyenlerin cezalandırılmasına kimse karşı çıkmaz.

Uzatmadan bitireceğim Abdullah Bey.

Son düzenlemede Danıştay ve Yargıtaya ilişkin bazı süreleri değiştiriyorsunuz. Şimdi, bakın, ne yapmışsınız? Danıştay Kanunu 24'üncü madde, 2012 değişikliğiyle demişsiniz ki: "İdari Dava Daireleri Kurulunun oluşumu ve çalışma usulüne ilişkin süreyi -yasa değişikliği yapmışsınız ama- 2016'dan sonra uygulayacağız." Sonra 2016 gelmiş, 2016'dan 2019'a uzatmışsınız süreyi; 2019 gelmiş, 2022'ye uzatmışsınız süreyi; 2022 gelmiş, şimdi 2026'ya uzatıyorsunuz süreyi. Şimdi, biz sanıyorduk ki sadece Maliye Bakanı hesap hatası yapıyor, anladığım kadarıyla Adalet ve Kalkınma Partisinde herkes hesap hatası yapıyor. Böyle bir düzenleme olur mu? Yani eğer 2026'ya kadar yapacaksanız yapın 2026'ya kadar. Yani eğer altyapısı yoksa iki yılda bir, bir yasa değiştirilir mi, uzatılabilir mi? Yani bu öngörülebilirlik açısından gerçekten bir sıkıntı yaratmıyor mu? Yani bir yasada bu kadar kısa aralıklarla, bu kadar çok değişiklik yapılması... Yasaların en temel içeriklerinden biridir, öngörülebilirlik yani bir kişi bir yasayı okuduğu zaman onun açısından gelecek öngörülebilir olur. Şimdi bunu okuyan ortalama zekâya sahip bir kişi bu yasa hakkında "Öngörülebilir." diyebilir mi? Üç yılda değiştirilen yasa mı olur, iki yılda bir değiştirilen yasa mı olur? Dolayısıyla içeriğinden bağımsız olarak söylüyorum, doğrusu yanlışından bağımsız olarak söylüyorum, bunun doğru olmadığını düşünüyorum.

Yani şunu söylemeden edemeyeceğim, bu sayıları arttırma azaltma meselesi var ya, bu İDDK üyelerinin, Yargıtay üyeliklerinin, dairelerin falan... Bakın, tarihte ilk kez sizin Hükûmetiniz döneminde bir şey yaşandı: Bir kararnameyle bütün Yargıtay ve Danıştay üyelerini görevden aldınız. Böyle bir kapı açtınız, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin tamamını görevden aldınız. Bunun örneği yoktur yani ancak bunu darbeciler yapar. Bütün Yargıtay ve Danıştay üyelerini... Sonra bunların yerine, Yargıtay, Danıştay üyelerinin yerine "Fetullahçılarla mücadele ediyoruz." adı altında yenilerini getirdiniz. Türkiye'deki hukuk sistemi, yasa dışı işlere bulaştığını düşündüğünüz kişilerin görevden uzaklaştırılmasına, onlarla ilgili disiplin soruşturması yürütülmesine ve onların yargılanmasına hizmet edebilecek yeterince hüküm içeriyordu, bunu yapmadınız, hukuksuz bir yöntemle hepsini görevden aldınız. Sonra içinden istediklerinizi... O zamana dair bir haber var, bakın, hâlâ önümde duruyor "Yargıtay ve Danıştay üyelerinin her biri kırk iki saniyede atandı." diyor. Kırk iki saniyede bir Yargıtaya ve Danıştaya üye atamışsınız. Şimdi öyle üye sayılarını değiştirerek, İdari Dava Daireleri Kurulu üye sayısını değiştirerek falan iyi bir şey yapacağınızı düşünüyorsanız asla bu unutulmayacaktır çünkü bu tarihe geçmiş bir iş; burada ne kadar iyi niyetli olduğunuzu söylerseniz söyleyin toplumda bir güvensizlik oluşacaktır. Ben yüksek yargı mensuplarının da bu düzenlemeye hiç de olumlu yaklaşmayacaklarını düşünüyorum.

Uzattıysam Başkan kusura bakmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyorum Mehmet Ruştü Tiryaki Bey'e.

Evet, şimdi İstanbul Milletvekilimiz Hayati Arkaz Bey'e söz veriyorum.

Hayati Bey, buyurun.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Size yeni görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyorum.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Milletvekili arkadaşlarımı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Tecrübe aklın hocası, düşüncenin rehberidir. Evrensel bir anlayış olarak bir meslekte uzmanlaşmak için o alanda sekiz bin saat çalışmak gerekmektedir. Bu süre zarfında gerekli tecrübe kazanılır ve kişi mesleğinin püf noktalarını yaşayarak öğrenir. Hekimlerin ihtisası, avukatların stajı, kaymakam yardımcılığı gibi durumlar mesleki tecrübelerdir. Örneğin, hekimler ihtisas yaptıkları alanda insanların sağlığına ve yaşam kalitesine etki etmektedir. Adalet ise milletin sağlığı ve toplumun yaşam kalitesidir. Adaletli yönetim ruhsal olarak sağlıklı bir toplum olmamızı sağlar. Dolayısıyla hâkim ve savcı yardımcılığıyla personele tecrübe kazandırılması, milletimizin adalet kavramına doğrudan etkili olacak mesleki tecrübeleri edinerek Hâkim, savcı atanacak kişiler adaleti en iyi şekilde tesise devam edecektir. Türkiye Adalet Akademisinde alacakları teorik eğitimin yanı sıra, eğitici hâkim ve savcılarının yanında usta çırak ilişkisiyle mesleğin ifası için gereken bilgi, beceri ve tecrübe kazandırılacaktır.

Hâkim, savcı yardımcılığının yanı sıra, görüştüğümüz teklifte hukuki işlem güvenliğinin artması ve noterlik hizmetinin daha iyi sunulabilmesi için değişiklikler yapılmaktadır. Böylece aldıkları hizmette vatandaşlarımıza kolaylık sağlanması hedeflenmektedir. Ayrıca yine vatandaşlarımızın davalarındaki gecikmeler ve Danıştayın mevcut iş yükü dikkate alınarak hukuki süreçlerin daha kısa sürede sonuçlandırılması için değişiklikler yapılmaktadır.

Son olarak, coronavirüs salgınının ardından dünyada artan küresel enflasyon sürecinde haksız kazançla stokçuluk yapanlara karşı mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu sebeple, adalet sistemimiz ve vatandaşlarımız için kolaylık sağlanması amacıyla hazırlanan kanun teklifini destekliyoruz. Teklifin hazırlanması sürecinde gerekli hassasiyeti gösteren Değerli Komisyon Başkanımıza ve üyelerine şükranlarımı sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyorum Hayati Bey’e.

Şimdi Aydın Milletvekilimiz Süleyman Bülbül...

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, yeni görevinizde başarılar diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Değerli arkadaşlar, bence sorun sistem sorunu. Sistemde bir sorun varsa bu sistemdeki sorun, sistem içinde bulunan diğer aktif çalışanlara da yayılarak onları da kanser etmeye devam ediyor. Şimdi, sistemde sorun şu: Yargı siyasallaşmış durumda. “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” denilen bu sistemle birlikte kuvvetler ayrılığı bir kenara itilmiş; yasama, yargı tam anlamıyla yürütmeye bağlanmış durumda. Bu durumda her şey tek bir yere bağlandıktan sonra, kuvvetler ayrılığı olmadıktan sonra hep sorunlar ortaya çıkıyor. Sorunlar ilk önce kimde ortaya çıkıyor? Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığında ortaya çıkıyor. Yargı bağımsız ve tarafsız olmadığı sürece yargının içinde bulunan avukatlardan tutun hâkim ve savcılara, şimdi de noterlere sirayet eden birçok sorun ortaya çıkıyor. Şimdi ne oldu? İlk başta hâkim, savcılarla ilgili birçok sorun ortaya çıktı. Hâkim, savcılarla ilgili liyakat sorunu ortaya çıktı; hâkim, savcılarının işe girişlerinde, çalışmalarında liyakatin bir kenara itilmesi ve sadece ve sadece kayırma ve torpille başarılı çocuklarımızın, hukuk fakültesini bitiren çocuklarımızın hâkim, savcılığa alınmaması şu anda gerekçeli kararı yazamayan hâkimlerin oluşmasına neden oldu. Düşünebiliyor musunuz, bu yılın ocak ayında 1.500 hâkime Adalet Akademisinde “Gerekçeli karar nasıl yazılır?” diye bir hizmet içi çalışma ortaya konuldu. Yani 1.500 hâkim gerekçeli kararın nasıl yazılacağını -daha hâlâ yani nasıl öğrenmesi gerektiğini- Adalet Akademisinden öğrenecek. Düşünebiliyor musunuz? Geçen ay gelen bir yasal düzenlemede yani kadına yönelik şiddet ve sağlıkta şiddetle ilgili yasa teklifine -62’nci madde- yani takdiri indirim

sebeplerinin uygulanmasında “hâkimin gerekçeli kararı yazması” diye bir madde ekledik. Yani bu ne demek? Demek ki şu anda hâkim ve savcıların liyakat sorunu had safhada. Bu neden oluyor? Tabii, liyakat sorunu başlangıçta, hâkim, savcılığa girişte yapılan yanlış sınav tercihleriyle ortaya konuyor. Biz, başından beri söyledik, önergeler verdik Cumhuriyet Halk Partisi olarak: Mülakatta ses ve görüntü kesinlikle alınsın ve başarı düzenlemesi kesinlikle torpil, kayırma ya da başka alanlarda yapılmasın diye söyledik ama kabul görmedi. Düşünebiliyor musunuz, 70 puanın altında belirli bir süre, altı ay staj yapıp da hâkim, savcı olan birçok arkadaşımız göreve geldi. Yani bir İstanbul hâkimi “İki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası veriyorum.” diye bir karar verebiliyor. Yani bunu yapan hâkimleri gördük. Tabii bu iş siyasi iradeyle de ilgili, yargının bağımsızlığıyla da ilgili, yargının tarafsızlığının ortadan kalkmasıyla da ilgili. Şimdi, bu işin çözümü ne? Altıncı yargı paketiyle yani önümüze gelen yargı paketiyle bu işin çözümü söz konusu olmaz. Yapılacak iş çok basit, yargı bağımsız olacak, yargı tarafsız olacak, yargının yürütmeyle bağı tamamen ortadan kalkacak. Bu çerçevede altıncı yargı paketi değil, on beşinci yargı paketi gelse dahi yargı bağımsız ve tarafsız olmadığı sürece, hukuk devletinin taşları yerine oturtulmadığı sürece, Türkiye’ye demokrasi ve özgürlükler gelmediği sürece biz burada altı değil onuncu, on birinci yargı paketleriyle uğraşırız.

Değerli arkadaşlar, bizim için önemli olan somut veriler. Somut verilere bakıyorum yani Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde 139 ülke arasında 117 lafını etmek istemiyorum. Bu somut veri ama bunu dinlemiyorsunuz siz. “Hukukun Üstünlüğü Endeksi konusunda siyasi mülahazalar olabilir.” diyorsunuz. Bunun dışında ben şuna bakıyorum, açıyorum istatistikleri, elimizde net bir istatistik var: Anayasa Mahkemesinin 2012 ile 2021 arasındaki bireysel başvuru ve norm denetimi istatistikleri yayınlandı. Bu yayınlanan norm ve denetimi ve bireysel başvuru istatistiklerinde çok ilginç veriler var. 2021 yılında 20.084 “adil yargılanma hakkı ihlali” kararı verilmiş arkadaşlar. Anayasa Mahkemesinde 2021 yılında 20.084 “adil yargılanma hakkı ihlali” kararı verilmiş. Bu sayı, ihlal kararlarının yüzde 76,8’ini oluşturuyor, büyük bir rakam bu rakam. Bu, büyük bir rakam. Demek ki “adil yargılanma hakkı ihlali” ne demek? Yargılanmada o kadar çok ihlal var ki bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine giden vatandaş hakkını yargıdan alamamış, Anayasa Mahkemesinden bireysel başvurudan hakkını arama yoluna girmiş. Daha sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2021 bilançosuna bakıyoruz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2021’de Türkiye hakkında açıkladığı 97 karardan 85’inde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin en az bir maddesinin ihlal edildiği sonucuna varılmış. Türkiye davalarında açıklanan kararlarda 21 kez “adil yargılanma hakkı” 16 kez “özgürlük ve güvenlik hakkı” 14 kez “mülkiyet hakkı” 11 kez de “toplanma ve dernek kurma özgürlüğü”yle ilgili maddelerin ihlal edildiği sonucuna varılmış. Arkadaşlar, 2021 yılında Türkiye’den 15.251 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruda bulunulmuş. Yani Anayasa Mahkemesi verileri de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi verileri de Türkiye’de yargıda büyük bir sorunun olduğunu; hâkim, savcılarının liyakatinde ya da yargının işleyişinde, tarafsızlık ve bağımsızlıkta büyük bir sorun olduğunu ortaya koyuyor.

Bir de şu var: Anayasa Mahkemesi Başkanı Profesör Doktor Zühtü Arslan, Avrupa Konseyi tarafından uygulanan Anayasa Mahkemesinin Temel Haklar Alanındaki Kararlarının Etkili Şekilde Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi kapsamında düzenlenen toplantıda neler diyor arkadaşlar, bakın, yani Anayasa Mahkemesi Başkanımız: Türkiye’de yapılan başvuru sayısının neredeyse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuruyla aynı olduğunu belirtiyor. 47 ülke Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruda bulunuyor arkadaşlar, dava açıyor ülke vatandaşı. “AİHM önünde şu anda 70 bine yakın derdest başvuru bulunmaktadır, bu başvurular 47 ülkeden alınan başvurulardır. Bizde ise sadece ocak ayında 12 bine yakın başvuru vardır, şu anda elimizde Anayasa Mahkemesinde 60 bine yakın başvuru vardır.” diye açıklamada bulunuyor Anayasa Mahkemesi Başkanı. Yani bu nedir? Bu açıkça, bireysel başvurunun nedeni nedir, bunu irdelememiz gerekiyor. Yani bunu irdelediğimiz zaman

Sayın Cumhurbaşkanının 2019 Mayıs'ta Yargı Reformu Stratejisi Belgesi ve geçen yıl ise İnsan Hakları Eylem Planı'nda açıkladığı çalışmaların öze yönelik değil, sadece sorunun üzerinden geçişi sağladığını ortaya koyuyor. Arkadaşlar, hâkim, savcılara coğrafi teminat getirmezsek, yargının tarafsızlığını ve bağımsızlığını ortaya koymazsak, karar verecek hâkim, savcıların yukarıdan talimatlarla vereceği kararları etkilemeye kalkarsak biz burada yargı reformunu sağlamış olmayız.

Bakın size iki tane örnekleme vereceğim arkadaşlar, isim isim veriyorum örneklemeleri: HSK, geçen hafta içerisinde bir karar verdi. Anayasa'mıza göre Anayasa Mahkemesi kararları bağlayıcıdır, yerel mahkemeleri bağlar. Enis Berberoğlu davasında Anayasa Mahkemesinin kararını uygulamayan, "Karar beni bağlamaz." diyen Akın Gürlek ismindeki 17. Ağır Ceza Mahkemesi Hâkimi hakkında yapılan şikâyet HSK "AYM kararını uygulamayan hâkimlere yaptırım yok." diye karar verdi arkadaşlar, karar bu. Şimdi, Anayasa'ya aykırı bir işlem yapan, Anayasa Mahkemesi kararını uygulamayan hâkim hakkında yapılan şikâyet, şikâyeti işleme koymama kararına karşı yapılan itiraza "İtirazının reddine kesin olarak karar verilmiştir." kararını HSK verdi. Bu hâkim kim? Bu hâkim, Akın Gürlek ise şu anda Adalet Bakan Yardımcısı arkadaşlar. Bu hâkim kim? Bu hâkim, Çankaya Adliyesindeki gezici hâkim heyetinin başı: Sözcü davası, Canan Kaftancıoğlu davası, Demirtaş davası, Türk Tabipleri Birliği davası, ÇHD davasında gezici hâkim. Bu hâkimin bir özelliği daha var, ödüllendirilmiş bir hâkim şu anda; yetiriyorsunuz, Bakan Yardımcısı yapıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakınız, ilginç olan bir şey daha var; bu konuda ben savcılığa suç duyurusunda bulundum, kimin hakkında bulundum arkadaşlar? Hasan Yılmaz hakkında bulundum, şu anda Adalet Bakan Yardımcısı arkadaşlar. Hasan Yılmaz hakkında ve diğer 2 yargıç hakkında suç duyurusunda bulundum, görevi kötüye kullanma ve resen tespit edilecek tüm suçlarla ilgili. Ne için? İstanbul Başsavcı Vekili iken olmayan MASAK raporuna binaen "SBK Holding var, bu Sezgin Baran Korkmaz'ın üzerindeki yurt dışına çıkış yasağının kaldırılması ve malları üzerindeki tedbir yasağının kaldırılması" talebinde bulunan -o zamanki İstanbul Başsavcı Vekili- Hasan Yılmaz hakkında ve kararı kaldıran hâkim hakkında suç duyurusunda bulundum. Nerede bu Hasan Yılmaz? Şu anda Hasan Yılmaz Adalet Bakan Yardımcısı arkadaşlar, 2 Bakan Yardımcısına bakın. Ondan sonra ne oluyor? SBK'nin yani Sezgin Baran Korkmaz'ın hakkındaki yurt dışı çıkış yasağını kaldıran ve malları üzerindeki tedbiri kaldırıp da yurt dışına kaçmasına yol açan, işlemleri yapan hâkim şu anda Adalet Bakan Yardımcısı. Ama İstanbul İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu bu konuda bizim hazırladığımız, Cumhuriyet Halk Partisini hazırladığı bir broşürü "tweet"de paylaştı diye yargılandı, ironiye bakın arkadaşlar. Birisi kaçmasına göz yumuyor, Adalet Bakan Yardımcısı oluyor, diğeri ise Cumhurbaşkanına hakaretten, İçişleri Bakanına hakaretten yargılanıyor. İşte, yargının geldiği nokta bu arkadaşlar, yargının geldiği nokta bu.

Değerli arkadaşlar, şimdi bu önümüze gelen kanun teklifinde başlıca üç konu üzerine düzenlemeler yapıldı: Hâkim ve savcı yardımcılığının getirilmesi; taşınmaz satışlarının noterlerce de yapılabilmesi, noterlerin görev ve yetkilerinde değişiklikler; fiyatları etkileme, mal hizmet satımından kaçınma suçlarının cezasının ağırlaştırılması. Şimdi, sondan başlıyorum: Fiyatları etkileme ve mal hizmet satımından kaçınma suçlarının cezasının ağırlaştırılması. Altı ayı bir yıl yapmışsınız, üç ayı bir yıl yapmışsınız alt sınırdan, diğerini üç yıl yapmışsınız; bir yıldan üç yıla kadar. Nereye giriyor? Denetimli serbestliğe giriyor mu arkadaşlar? Ne oluyor, nasıl etkileniyor? Ya, arkadaşlar, acaba şu andaki ekonomik krizin nedeni bu suç işleyen, bu suçlamalarda bulunulan kişiler mi? Bugün vatandaş, çiftçi beni arıyor telefonla "Ya, Sayın Vekilim, niye konuşmuyorsunuz? Sabahleyin 1 lira 93 kuruş mazota zam geldi, ben traktörümü çalıştıramıyorum." diyor. Bugün sabah bir bakıyorum, gram altın bin lirayı aşmış, bir bakıyoruz dolar 17'yi aşmış, euro ise 18'i aşmış. Ya, arkadaşlar, bu tür güvenlikli, bu tür ceza politikalarıyla siz ekonomiyi düzeltemezsiniz. "Getirdik, ah idare etsin." mantığıyla bu ekonomi

düzelmez, bu ekonomi bu tür politikalarla yürürlüğe girmez.

Arkadaşlar, diğerlerine geliyorum; hâkim, savcı yardımcılığının getirilmesi. Yani birbirinden ayrı bu dört konunun -taşınmaz satışları, noterlerin görev ve yetkilerinin- torba yasa teklifinde getirilmesine gerek var mı arkadaşlar? Getirin detaylı kanun teklifini, Noterler Birliğinin hazırlamış olduğu ve önceki dönem Adalet Bakanlığımızın hazırlamış olduğu Noterler kanunu var, onu getirin. O kanun teklifini de temel yasa olarak Adalet Komisyonundan geçirelim, ondan sonra Meclise gönderelim. Niçin torbanın içinde getiriyorsunuz? Sonra, yani bu torba kanun yapma anlayışı, kanun yapma kalitesi ve açısından çok sıkıntılı yani önümüzdeki dönemde mutlaka bizim iktidarımızda, Millet İttifakı iktidarında torba kanun yok arkadaşlar, torbayla ilgili bir şey yok, temel kanunlar gelecek ne gelirse.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Çuval da olmasın.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Çuval da yok, torba da yok arkadaşlar.

Değerli arkadaşlar, bakınız, şimdi beklediğimiz nokta şu: 3600’ü getireceksiniz ya, 3600’ün içinde neler olacak, onu merakla bekliyoruz yani, 3600’ün içinde neler gelecek, neler gelecek...

Arkadaşlar, burada, hâkim ve savcı yardımcılığının getirilmesi konusunda yapılan düzenlemeleri de Hakimler ve Savcılar Kanunu çerçevesinde getirmiş olsanız, temel kanun çerçevesinde bunu tartışsak, bu konuda bizim de görüşlerimizi ortaya koysak daha iyi olur diye düşünüyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Süleyman ağabey, temel kanuna da karşısınız siz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Biz mi?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Torba yasa ile temel yasaya da karşısınız.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Biz...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Yok, yok, bir şey söyleyeyim. Asıl maksadımızı...

Temel yasanın görüşmelerinde de tümü üzerinde görüşülüyor, maddelerin görüşmesi yok, maddeler oylanıyor, sadece önerge var, normal kanun görüşmesi...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ramazan Bey, ben şeye de karşıyım biliyor musun... Sarayda kurullar var, hukuk kurulu...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – “Her şeye karşıyım.” diyor işte.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Şimdi saraydaki kurullarda hazırlanan yasa tekliflerine de karşıyım ben. Sarayda kurullarda hazırlanıyor, buraya geliyor, ondan sonra burada kimsenin haberi yok. Ben ona da karşıyım yani ona karşıyız.

Şimdi arkadaşlar, bakın, şimdi burada, taşınmaz satışlarının...

Değerli arkadaşlar, bakın, şimdi işleyen 3 tane kurum vardı. Hâkimler ve Savcılar; Hâkim ve Savcılar ne kadar hata yapsa dahi... Geçenlerde bir emekli savcı arkadaşın dediği gibi “Benim babam işçi, çıktım, sınava girdim, hâkim, savcılık sınavına; ondan sonra, hiç torpilim olmadan hâkim, savcı oldum ve emekli oldum.” Şimdi, hâkim ve savcılara yönelik yapmış olduğunuz düzenlemelerle hâkimlerin, savcıların durumu ortada, biraz önce anlattım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toparlıyor muyuz Süleyman Bey?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Toparlayacağım, geleceğim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İkinci nokta, avukatlarla ilgili yapmış olduğunuz düzenlemeler de şimdi görülüyor; çoklu baroyu yaptınız. Avukatların iş alanlarını daralttınız, avukatların iş alanı mı kaldı? Uzlaşmacıyla ilgili bir yasa teklifi getirdiniz, ondan sonra içini doldurdunuz, doldurdunuz, şu

anda asliye ceza mahkemesinde çalışan kâtip yani emniyet memuru, savcılıkta çalışan memur hepsi uzlaşmacı oldu yani herkes uzlaşmacı oldu, avukatların iş alanlarını daralttınız.

“Ara buluculuk” dedik, “Zorunlu ara buluculuk doğru değildir.” dedik yani “İhtiyari ara buluculuk olsun.” dedik, ondan sonra zorunluyu getirdiniz. Ama iş hukukundan doğan uyuşmazlıklarda durumu sıkıntıda olan işçiler için de zorunlu ara buluculuğu uygulayın diyoruz avukatlara iş alanları açılsın diye, ona da “hayır” diyorsunuz. Yani avukatların iş alanları gitti, 160 bin avukatın 50 bini işçi avukatı olarak asgari ücretin altında çalışıyor. Avukatları da çoklu baroyla –affedersiniz- bir kenara ittiniz, şu anda açık ve net -şu anda yasa görüşülüyor- Bursa Barosunda 5 bin avukat var, verdiğiniz adli yardım parası 4,5 milyon lira ama 1.701 avukat var Ankara 2’nci Baroda, verdiğiniz para 4,2 milyon TL. Yapmayın, eylemeyin arkadaşlar.

Yani sıra kime geldi? Şimdi noterlere geldi arkadaşlar, sıra noterlere geldi. 3 tane hukuk kurulu var, şimdi sıra noterlere geldi. Yahu arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti’nde torpil olmadan, kayırma olmadan, sadece kıdem esasına göre girilebilen, atanabilen tek makam, meslek noterlik ya. Yahu niye müdahale ediyorsunuz? Yani işler yolunda yürürken niye noterlerin atanma usulünü değiştiriyorsunuz?

Yani çıkmışsınız “son hâl kâğıdı” diye bir şey çıkarmışsınız. Ben, hayatımda ilk defa “son hâl kâğıdını” bu düzenlemede gördüm arkadaşlar. 27’nci maddede bir değişiklik yapıyorsunuz: “Aynı sınıftan veya bir üst sınıftan isteklilerin bulunmaması hâlinde, ikinci ilanda son hâl kâğıdında olumlu kanaat belirtilmiş olması kaydıyla bir alt sınıf noterler arasından atama yapılabilir.” Torpil, liyakatsizlik, adam kayırma, keyfi atama; buyurun bu. Son hâl kâğıdı nedir? Bir araştırma yaptım, “Nedir bu?” diye noter arkadaşlara sordum. Son hâl kâğıdı, gelip de müfettişler noterlik de şey yapıyor ya, teftiş yapıyor ya, hazırladıkları olay o. Müfettiş kim? Adalet Bakanlığına bağlı. Nereye bağlı? Yürütmeye bağlı. Yahu arkadaşlar, bir noterlik kaldı, orada da alın, gelin, aşağıdaki siyasi torpili olan vatandaş üst tarafa getirin, noterlikte de bir kayırmacılık noktasına çıkın.

Arkadaşlar, bakın, şimdi burada, “son hâl kâğıdı” diyorsunuz ama alt sınıftakiler arasında kıdem şartı aramıyorsunuz, neden aramıyorsunuz? Bir de o hata var orada şimdi. Şimdi diyorsunuz ki siz: “Son hâl kâğıdı Bakanlık hariç kimse tarafından bilinmediği hâlde, muallak alanda keyfilik başlayacağı bilindiği hâlde üst sınıfa alt sınıftan biri atanırken alt sınıftakiler arasında dahi kıdem şartı aranmamakta, onun yerine kimsenin bilmediği, ulaşamadığı son hâl kâğıdı esas alınmaktadır.” Bu son hâl kâğıdında daha yüksek puan sıralaması öngörülmemiş durumdadır arkadaşlar yani bu düzenlemeyle siyasi torpili olan üçüncü sınıf noter iki buçuk yılda birinci sınıf noter olacaktır.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Sizin öneriniz ne, ne yapsınlar? Yani son hâl kâğıdı olmadan mı yapsınlar?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Önerimiz mi? Bu önerinin tamamen çıkarılması lazım, aynı sisteme devam edilmesi gerekiyor, kıdem esaslı devam edilmesi gerekiyor.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Burada da kıdem var zaten.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Noterler Birliğinin talebini alsınlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Vekilim, bu çerçevede MHP’nin daha önce iptal davası açmış olduğu (1979/30) olan Anayasa Mahkemesi kararı gerekleri yerine getirilmesi gerekiyor. Bunu okumamıza gerek yok, bu konuda MHP’li arkadaşlarımızın, Halil kardeşimizin bilgisi vardır, sizlerin bilgisi vardır. MHP’nin 1979’da açmış olduğu, Anayasa’ya aykırılıktan dolayı noterlerin atanmalarıyla ilgili yapılan değişikliğe ilişkin açmış oldukları davada Anayasa Mahkemesi kararı açık ve net: Yürürlükteki noter atama yöntemiyle ilgili Anayasa’ya aykırılığı öne sürülen hükmün niteliği konusunda Anayasa’ya aykırılık kararı vermiş ve siyasi kayırmacılık ya da atama sisteminin

değiştirilemeyeceği kararı vermiş. En azından bu konunun Komisyon üyeleri tarafından dikkate alınması gerektiği düşüncesindeyim.

Değerli arkadaşlar, Noterlik Kanunu'nda yeni bir değişiklik daha yapılıyor. Bu değişiklikle getirilen nokta, taşınmaz satışlarının noterlerce yapılabilmesi. Olumlu bir değişiklik bu arkadaşlar, taşınmaz satışlarının noter aracılığıyla yapılabilmesi. Bu, şeye benziyor: Veraset ilamlarının alınması konusunda da noterlere yetki verilmesi olayı da... Şimdi vatandaş gidiyor, noterlerden de veraset ilamı alıyor, gidiyor ya da mahkemelerden veraset ilamı alıyor. Şimdi, burada, tapuda da işlem yapılabilir, noterler de de işlem yapılabilir; olumlu bir şey ama burada sorumluluk açısından bir sıkıntı var. Şimdi, burada noterlere kusursuz sorumluluk getiriliyor ama tapu memurlarına, tapuda yapılan işlemlerde işlem yapanlara ise kusurlu sorumluluk devam ediyor. Şimdi, aynı işlemi yapan, aynı hukuki statüde olan kişiler arasında, kamu görevlileri arasında ayrım yapılması doğru değil, bu işin düzeltilmesi kanaatindeyim.

Bunun dışında, noterin yaptığı işlem hukuki bir işlem, noter tarafından yapılması doğru bir şey ama bu hukuki işlem yapılırken de avukatların iş alanlarını da çoğaltmamız çerçevesinde talep hâlinde barolardan hukuki işlemde avukat temini de sağlanmalı diye düşünüyorum. Bu, benim ayrı bir önerim, bu da düşünülürse en azından avukatların iş alanlarının açılması, genişletilmesi açısından da desteklenebilir.

Şimdi, noter hukuki bir işlem yapacak, iki tarafı geliyor, hukuki bir işlem yapacak. Bu hukuki işlem konusunda...

BÜLENT TÜFENKİ (Malatya) – Ücretini noterler mi versin, vatandaş mı versin?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Vatandaş geliyor notere işlem yapmaya.

BÜLENT TÜFENKİ (Malatya) – Hayır, hayır, avukat talep ettiğinde avukata bir ücret verilecek ya, onu noterler mi versin?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Adli yardımdan sağlanabilir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Bakanım, maktu bir ücret belirlenebilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Adli yardımdan avukata verilecek, o taraflara verilecek şey maktu bir ücretle...

BÜLENT TÜFENKİ (Malatya) – İşte o, maktu ücreti nereden verecekler? Noterler mi veresin, şey mi versin?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hayır, noterler değil, Barolar Birliğinden Adalet Bakanlığı çerçevesinde adli yardım bütçesinden verilebilir.

BÜLENT TÜFENKİ (Malatya) – Yani devlet versin o zaman.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yahu, devlet verecek, neden verecek biliyor musunuz? Nasıl ara buluculukta vatandaş avukat talebinde bulunuyorsa, devlet veriyorsa, hukuki işlemlerde...

BÜLENT TÜFENKİ (Malatya) – Süleyman Bey, devlet verir, hepsini de verir, o ücretlerini de isterse verir, onu da söyleyebiliriz yani sıkıntı yok.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Süleyman Vekilim...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, Süleyman Bey...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Arkadaşlar, olabilir diyorum yani bu iş olabilir, düşünülebilir, beyin jimnastiği yapılabilir.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bizim de ilgimizi çekti.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani evet, beyin jimnastiği yapılabilir. İşte bu konuları tartışabiliriz yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Süleyman Bey, toparlayalım. Maddeye gelince de tekrar onu değerlendireceğiz çünkü Noterler Birliği Başkanımızı da...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bir de şey var: Burada Tapu Kadastroya verilen bir para var. O paranın tahsilini de o işlemi de noterler alıyor.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Döner sermaye ücreti.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Evet, evet.

Noterlere böyle bir yükümlülük vermenin doğru olmadığı kanaatindeyim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Kurumsal yardımlaşma diyelim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, şimdilik söyleyeceklerimiz bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ediyorum.

Evet, Süleyman Bülbül Bey tamamladı.

Şimdi de Antalya Milletvekilimiz Rafet Zeybek konuşacak son konuşmacı olarak. Böylece tamamlayacağız, sonra maddelere geçeceğiz.

Buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Son sözü mü söyleyeceğim Başkanım?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yani evet, buyurun Rafet Bey.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, yeni göreviniz nedeniyle sizi tebrik ediyor, başarılar diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyoruz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Değerli arkadaşlarım, beşinci yargı reform paketini Meclisten geçirdik, şimdi altıncısını görüşüyoruz, muhtemelen son yargı reform paketi olacak ama 5 tane yargı reform paketinin en büyük amacı yargıya güveni artırmaktı yani temel amaçlarından biri bu çünkü yargıya güven gerçekten Türkiye’de içler acısı şekilde. Yani ben hep “yüzde 20” diyorum ama herkesin kabul ettiği yüzde 30. Bir ülkede yüzde 30 güvenle adalet dağıtılmaz. Bu, bakın, 1980 öncesini biliyorum, yüzde 80-85’lerdeydi; 12 Eylül askerî darbesinden sonra yüzde 70’lere düştü; bugün, dediğim gibi, herkesin kabul ettiği yüzde 30. O zaman biz oturup düşünmek zorundayız. Yani yargıya güven her geçen gün düşüyorsa sorun var, yargı sorun içerisinde.

Değerli arkadaşlarım, bakın, yargının iki tane temel sorunu var ve yıllardır bu sorun bir türlü aşılmadı; aşılmadığı gibi, maalesef sorunlar katlanarak arttı. Yargının temel sorunu, bağımsız ve tarafsız olamayışdır. İkinci sorunu, iddia makamı ile savunma makamı arasındaki eşitsizliktir. Şimdi, ısrarla söylüyoruz, söylemeye devam edeceğiz, öyle görülüyor; Türkiye’de maalesef, yargı, arkadaşlar, kabul edin ki bağımsız ve tarafsız değildir. Eğer bir sorunu görmüyorsanız ya da o sorunu kabullenmiyorsanız çözemezsiniz tabii yani çözülmez zaten. Önce bakacaksınız ki “Evet, ya, yargıda bağımsızlık ve tarafsızlık sorunu var.” gerçeğini görmemiz lazım ama bu, maalesef bugüne kadar görülmedi.

Aslında her partide çok değerli hukukçu arkadaşlar olduğunu biliyorum, biliyorlar da evet,

bugün yargının içinde bulunduğu sıkıntıyı görüyorlar da ama bunu söyleme cesaretini nedense kimse göstermiyor. Arkadaşlar, bu cesareti gösterelim. Bu adalet yarın -mutlaka siz de düşünüyorsunuzdur- size de lazım olur. Herkese lazım, herkese adalet. Bugün belki adaletle ilgili sorununuz olmaz ama yarın mutlaka adaletle ihtiyacınız olacak sorunlar yaşarsınız. Onun için bu gerçeği görelim.

Yine, yargıda, gerçekten iddia makamı ile savunma makamı arasında çok ciddi bir eşitsizlik var. Ben savcılık dönemimde de söylüyordum hep, “Ya, bu, iddia makamını karar makamıyla eşitlemeyin yani aynı konumda olmasın, savunma düzeyinde kalınsın.” diyordum; yapılmadı, yapılmamaya devam ediliyor. Gerçekten uygulamada çok gördüm; işte, savunmalar, iddialardan sonra salon boşaltılır, hâkim ile savcı salonda kalır, ikisi baş başa verir, “Şöyle mi karar versek, böyle mi karar versek?” derler, ortak bir karar çıkarır. Düşünün yani bu yargının 3 tane gücünden 2’si bir oluyor; birlikte, karşılıklı konuşuyorlar, işte “Şöyle yapalım, böyle yapalım.” diyorlar. Çok kutsal saydığımız -hakikaten de öyledir- savunma makamı yoktur, o dışarıda bekletilir. Şimdi, o nedenle diyorum ki savunma makamı ile iddia makamını eşitlemek lazım.

Değerli arkadaşlarım, hepiniz biliyorsunuz, 1961 Anayasası’nda sadece Hâkimler Kurulu vardı, Savcılar Kurulu bile yoktu; 1971 Anayasa değişikliğinde Savcılar Kurulu oluşturuldu ve bu kurullar 12 Eylül, daha doğrusu 1982 Anayasası’na kadar gayet de düzenli bir şekilde görev yaptılar ama 1980 darbesinden sonraki 1982 Anayasası’nda bu iki kurulu, hâkimler ve savcılar kurulu ayrı olan kurulları birleştirdiler. Bakın, amaç şuydu: Daha baskıcı olmak; daha doğrusu karara, iddia makamını da katıp daha çok cezalandırma; temel şey buydu. “Aman ha, cezalandırılsın; adliye gelen ya da hakkında dava açılan insan mutlaka cezalandırılsın.” Yani cezalandırmalar önemsendi, beraat değil. Bu nedenle iddia makamını, karar makamının içine soktular o zaman ama o tarihten sonra nedense bir türlü değiştirilemedi bu, hâlâ da devam ediyor. Israrla dediğim gibi -yani ben kendi görev döneminde bile hep söyledim- biz, iddia makamı ile savunma makamını eşitlemediğimiz sürece Türkiye’de adaleti sağlayamayız. Bu iki temel sorunu çözmediğimiz sürece ne kadar yasal düzenleme yaparsak yapalım... Örneğin, bu yasa teklifindeki -ben de siyasete girmeden önce hep savunuyordum- hâkim, savcı yardımcılığı çok doğru bir karardır, çok isabetlidir, çok gereklidir, ihtiyaçtır. Destekliyorum ama sorunu çözecek mi, yargının sorununu, o temel iki sorununu çözecek mi bu düzenleme? Çözmeyecek. O zaman, çok anlamlı olmuyor yani “Kötü oluyor.” demiyorum ama anlamlı olmuyor. O temel sorunlar dururken siz ne kadar olumlu yasal düzenleme yaparsanız yapın, adalet dağıtma noktasında tıkanıyorsunuz. Tıkanıyoruz zaten, o görülüyor. Değerli arkadaşlarım, kimse... Gerçi arkadaşlar da belirtti; “Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımıyorum.” diyen bir hâkim eğer Bakan Yardımcılığı görevine getiriliyorsa kusura bakmayın ya, yargı bağımsız falan değil, “bağımsız” diyemezsiniz, olmaz.

Bunun için, ben diyorum ki: Gelin, Türkiye’de adalet için, yargıyı bağımsız ve tarafsız kılacak düzenlemeleri yapalım. Ki Anayasa değişikliği gerekiyor, Hâkimler Savcılar Kanunu değişikliği gerekiyor. Bir de iddia makamı ile savunma makamını eşitleyelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyorum Rafet Bey’e.

Geneli üzerindeki görüşmelerimizi tamamladık.

Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 1’inci maddeyi okutuyorum:

HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hâkim ve savcı yardımcılığı süresi ve eğitim:

MADDE 10 - Hâkim ve savcı yardımcılığı süresi üç yıldır.

Hâkim ve savcı yardımcılığı; temel eğitim dönemi, görev dönemi ve son eğitim döneminden oluşur. Temel eğitim ve son eğitim Türkiye Adalet Akademisi tarafından verilir. Görev dönemi ise yargı mercilerinde fiilen görev yapmak suretiyle geçirilir.

Hâkim ve savcı yardımcıları, atanmalarını müteakip temel eğitime alınır. Temel eğitim döneminde adli yargı hâkim ve savcı yardımcıları, adli yargı teşkilatının ihtiyaç durumu ile imkânlar ölçüsünde kendi istekleri göz önünde bulundurulmak ve Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığınca hâkimliğe veya savcılığa atanacak şekilde ayrılır.

Hâkim ve savcı yardımcıları, temel eğitim döneminin sonunda yazılı sınava tabi tutulur ve aldıkları puana göre en yüksek puandan başlamak üzere ayrı ayrı sıralanır. Eşitlik halinde hâkim ve savcı yardımcılığı yazılı yarışma sınavında puanı yüksek olana öncelik tanınır. Eşitliğin devam etmesi halinde kura çekilmek suretiyle sıralama belirlenir. Hâkim ve savcı yardımcıları bu sıralamaya göre, Bakanlıkça belirlenen ilk derece yargı yerleri arasından seçtikleri il veya ilçelere görev dönemini geçirmek üzere atanır.

Hâkim ve savcı yardımcıları görev döneminde bölge adliye veya bölge idare mahkemeleri ile Yargıtay veya Danıştayda da görevlendirilir.

Görev döneminde hâkim ve savcı yardımcılarının yetiştirilmesi amacıyla Adalet Bakanı tarafından tercihen istekli olanlar arasından, ilgili adalet komisyonları ve Türkiye Adalet Akademisi ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüş ve önerileri alınmak suretiyle, eğitici hâkim ve savcılar görevlendirilir. Bu görev; atama, terfi, müstemir yetki ve tevzi edilen iş sayısı gibi hususlar bakımından göz önünde bulundurulur. Eğitici sayısının birden fazla olduğu yerlerde, eğiticilerden biri koordinasyonu sağlamakla görevlendirilebilir. Eğitici hâkim ve savcılara Türkiye Adalet Akademisi tarafından eğitim verilir.

Hâkim ve savcı yardımcıları, eğitici hâkim veya savcıların görev yaptığı mahkeme ve savcılıklarda ve onların nezaretinde görev yapar. Eğitici olarak görevlendirilen hâkim ve savcılara, en fazla iki hâkim ve savcı yardımcısı verilebilir.

Görev döneminde hâkim ve savcı yardımcıları Türkiye Adalet Akademisinde iki kez ara eğitime alınır. Her ara eğitimin sonunda yazılı sınav yapılır.

Görev dönemini tamamlayan hâkim ve savcı yardımcıları son eğitime alınır. Son eğitim dönemini bitiren hâkim ve savcı yardımcıları, yazılı ve sözlü sınava tâbi tutulur. Sözlü sınava girebilmek için son yazılı sınav puanı ile yazılı sınavlar nihai puanının ayrı ayrı en az yetmiş olması şarttır.

Yazılı sınavlar nihai puanı; temel eğitim döneminin sonunda yapılan sınavdan alınan puanın %10'u ile görev döneminde yapılan ara sınavlardan alınan puanların aritmetik ortalamasının %30'u ve son yazılı sınavdan alınan puanın %60'ının toplamından oluşur.

Temel eğitim ve ara eğitimler yazılı sınav sonuçlarına göre; son yazılı sınavdan tam puan alsa bile yazılı sınavlar nihai puanının yetmiş ve üzerinde olma ihtimali kalmayan hâkim ve savcı yardımcıları, on beş gün içinde yeniden ikinci ara eğitim yazılı sınavına alınır. Bu sınav sonucuna göre de yazılı sınavlar nihai puanının yetmiş ve üzerinde olma ihtimali kalmayanların, hâkim ve savcı yardımcılıklarına Adalet Bakanlığınca son verilir.

Son yazılı sınav puanı ile yazılı sınavlar nihai puanı en az yetmiş olmayanlar, en geç iki ay içinde

yeniden son yazılı sınava alınır. Bu sınav sonucuna göre de başarılı olamayanlar hakkında onaltıncı fıkra hükümleri uygulanır.

Hâkim ve savcı yardımcılığı sonunda başarılı sayılmak için yazılı sınavlar nihai puanının %50'si, sözlü sınav puanının %25'i ile görev ve eğitim dönemlerinde verilen puanların aritmetik ortalamasının %25'inin toplamının en az yetmiş olması şarttır.

Yazılı sınavlar; hâkim ve savcı yardımcılarına ders verenler arasından Türkiye Adalet Akademisi Başkanınca seçilen başkan ile dört asıl ve iki yedek üyeden oluşan yazılı sınav kurulu tarafından yapılır.

Sözlü sınav; Türkiye Adalet Akademisi Başkanının başkanlığında, Teftiş Kurulu Başkanı ve Personel Genel Müdürü ile hâkim ve savcı yardımcılarına ders verenler arasından ilgili bakan yardımcısınca seçilen iki asıl ve bir yedek üyeden oluşan sözlü sınav kurulu tarafından yapılır.

Hâkim ve savcı yardımcılığı sonunda başarılı olamayanlar, talepleri hâlinde Bakanlıkça merkez veya taşra teşkilatında genel idare hizmetleri sınıfında bir kadroya atanabilir, aksi hâlde bunların hâkim ve savcı yardımcılığına Bakanlıkça son verilir.

Hâkim ve savcı yardımcılığı süresini tamamlamadan görevden ayrılanlar ile bu süreyi tamamlayıp, mesleğe kabul edildikten sonra hâkim ve savcı yardımcılığı süresi kadar çalışmadan görevden ayrılanlar, bu süre zarfında kendilerine ödenen aylık, ödenek, tazminatlar ile her türlü ödemenin, mecburi hizmetin eksik kalan kısmı ile orantılı miktarını iki kat olarak ödemek zorundadırlar.

Hâkim ve savcı yardımcılığı dönemleri, hâkim ve savcı yardımcılarının hâkimliğe veya Cumhuriyet savcılığına atanacak şekilde ayrılması, görev yerlerinin tespiti, eğitici hâkim ve savcılarının belirlenmesi ve görevleri ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü; görev döneminin Yargıtay ve Danıştayda geçirilmesine ilişkin hususlar ise Yargıtay ve Danıştayın görüşleri alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle; eğitimlerin uygulama esasları ile yazılı ve sözlü sınavlara ilişkin hususlar Türkiye Adalet Akademisince çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İlk söz Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in,
Buyurun Sayın Antmen.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1'inci maddeyle, hâkim ve savcı adaylığı yerine hâkim ve savcı yardımcılığı getirilmek isteniyor.

Geneli üzerinde konuşurken de bahsetmiştim; adliyelerin yer durumu, yer müsaitliği nedeniyle, bu hâkim ve savcı yardımcılarının nerede oturtulacakları, nerede görev yapacakları konusunda ciddi bir sıkıntı çıkacağını düşünüyorum. Bunun da çözülmesi gerekiyor. Hâkim ve savcı adayları, şimdi ya belirli salonlarda birlikte oturuyorlar ya da çoğu işlerini bitirip adliyenin çevresindeki kahvelere gidiyorlar bugün için. Buna bir önlem alınması ve özellikle hâkim ve savcı yardımcılarının mesaiye riayet etmesinin sağlanması gerekiyor; bu bir.

İkincisi, avukatlardan hâkim ve savcı adaylığı alınırken onların stajları bir yıldır. Şimdi avukatlıktan hâkim ve savcı yardımcılığına giriş için böyle bir ayrım kaldırılıyor, avukatlar da üç yıl hâkim ve savcı yardımcılığı yapacak. Hâkim ve savcılık mesleğinin ne kadar önemli olduğunu düşünersek, bu sürenin üç yıl olması, layıkıyla eğitim verilmesi ve layıkıyla hâkim ve savcılar tarafından sahada eğitilmelerinin önemi çok büyük ama madde yazımından, hangi hâkim ve savcılarının hâkim ve savcı yardımcısı alacağı, hangilerinin almayacağı konusu biraz da hâkim ve savcılarının keyfine bırakılmış. Hâkim ve savcı istemezse yanına yardımcı almaz, isteyen hâkim ve savcı 2'ye kadar yardımcı alabilir. Bu konularda, bence bunun hâkim ve savcılarının isteğine bırakılmaması gerekiyor.

Bunun dışında, avukatlık mesleğine devam eden avukatların hâkim ve savcılık mesleğine geçişi için daha önceki koşullar ne olacak? Artık avukatlardan hâkim ve savcılık mesleğine alım olacak mı, olmayacak mı? Onun açıklanmasında bir yarar var.

Puanlama sisteminde çok ciddi ayrıntılar var. Bunu yapacağımıza, her sınavdan asgari 70 alınmasını öngörürsek çok daha iyi olur ve bir kere de bu işi halletmiş oluruz ve 70 alamayana da sadece bir bütünleme hakkı veririz. O bütünlemeyi de geçemediği anda da hâkim ve savcı yardımcılarının ilişkisinin kesilmesinde yarar var.

Bundan da daha önemli olarak son, mesleğe kabul için bir sözlü sınav yapılacak. Bu sözlü sınavda ve sözlü sınav sorularını hazırlayacak ya da bütün sınav sorularını hazırlayacak ekiplerde veya kurullarda hukuk fakültelerinden akademisyenlerin olmaması büyük bir eksiklik. Bütün yapılacak yazılı sınavların ve sözlü sınavların hazırlanmasında en az profesör veya doçent düzeyinde, konusunun uzmanını hukuk akademisyeni olmasında da yarar var. Bu, buradaki çok büyük bir eksiklik.

Ama en büyük eksiklik, son olarak yapılacak sözlü sınavın kurulunda da hukuk akademisyenlerinin bulunmaması, bunun öngörülmemiş olmamasıdır ve bizim burada teklifimiz, özellikle, sözlü sınavların da görüntülü ve sesli kayıt sistemine alınarak daha sonra torpil iddialarına, şaibelere olanak sağlanmaması.

Bu arada, hâkim ve savcı adaylığı için bütün kurullarda, özellikle çıkarılacak yönetmeliklerde tamamen idareye yetki veriliyor ve bu, hâkim ve savcı adaylığı ve daha sonra hâkim ve savcı mesleğinin tamamen Adalet Bakanlığının ve idarenin kontrolü altına girmesini sağlayacak. Bu da adaletin, mahkemelerin, yargının idareye bağlanmış olması anlamına gelebilir. Bugün iktidarda AK PARTİ vardır, yarın başka bir parti gelir; hiç önemli değil, önemli olan bizim objektif ve herkes için uygulanabilir, herkes için doğru kanunlar yapmamızdır diyorum.

Özellikle bahsettiğim hususların teklif sahipleri tarafından dikkate alınmasını talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ediyorum Sayın Antmen.

Notlarımızı alalım, konuşmalar bittikten sonra teklif sahibi arkadaşlarımıza söz vereceğim.

Sayın Zeybek...

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu yasa teklifi Meclis Genel Kurulunda kabul edildikten sonra hâkim ve savcı yardımcılığı nedeniyle çok sayıda kadro oluşturulacak yani çok sayıda hâkim ve savcı yardımcısı alınacak.

Şimdiye kadar, daha doğrusu özellikle bu FETÖ darbe girişiminden sonra yaklaşık 4 bin hâkim ve savcı meslekten atıldı. Onun boşluğunu doldurmak için şöyle bir yol izlendi: Yüzde 70 olan yazılı puanı yüzde 40'a indirildi. Ben biliyorum yüzde 50'nin altında puan alanlar hâkim ve savcı yapıldı yani hepsi demiyorum tabii, yüksek puanlar da var ama 50'nin altında puan almasına rağmen hâkim ve savcı yapıldı. Dilerim, bu yasa teklifi yasalaştıktan sonra alınacak hâkim ve savcı yardımcılarında bu yöntem uygulanmaz yani "Çok sayıda kişi alınacak, seçme şansımız daha yüksek olsun, daha çok yandaşı hâkim ve savcı yardımcısı yapalım." diye düşünülmez çünkü biraz önceki, geneli üzerindeki konuşmamda da söyledim: Yani adalet her gün, her zaman lazım olur, herkese lazım olur. Buna dikkat çekmek için özellikle söz aldım.

Bence, bu hâkim ve savcı yardımcılarını alımında mülakat yöntemini kaldırıp, yazılıda aldığı puana göre sıralama yapıp kadroların o şekilde oluşturulması doğru olacaktır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz Sayın Zeybek

Mehmet Ruştı Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Şimdi önce şunu söyleyeyim: Bütün dünya için geçerli bir hâkim ve savcı standart eğitimi yok yani her ülke kendi geliştirdiği modellerle, kendi kültürüyle hâkim ve savcı yetiştiriyor, farklı yöntemler uyguluyor, Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında bile bir standart yok; üç ile beş yıl arasında eğitim süreçleri, stajları, yardımcılıkları falan düzenleniyor. Buna dair yapılmış pek çok araştırma var. Ben eminim, arkadaşlar bu teklifi hazırlamadan önce bunları araştırmışlardır; zaten çoğunun da eğitim için öngördükleri süre alt sınırı üç yıl olduğu için oradan başlatmışlar.

Fakat sorun şu, biraz önce de söyledim: Yani adaylık eğitiminin, staj eğitiminin, stajyerliğin adının değiştirilmesiyle hâkim yardımcılığı ve savcı yardımcılığı müessesesini getirmiş olmuyorsunuz. Kanımca, bu eğitim süreci ve stajın hâkim yardımcılığı ve savcı yardımcılığından ayrılması gerekir yani Adalet Akademisinde eğitim gördükleri dönem ve bunun sonunda sınava girdikleri dönem gene bir staj, bir eğitim dönemi olarak kabul edilmeli, daha sonra hâkim ve savcı yardımcılığına bu kişiler atanmalı, doğrudan kürsü hâkimi olarak atanmamaları için belirli bir süre görev yaptıktan sonra hâkim ve savcı kadrolarına atanmalarının çok daha doğru olacağını düşünüyorum.

Şimdi, bir de şöyle: Keyfiyet demek istemem yani hani böyle bir rencide edici bir kavram kullanmak istemem ama şimdi, eğitim sırasında hâkim ve savcı atamasında getirilen teklifle eğitimin ayrıştırılması öngörülüyor. Bugüne kadar bildiğim kadarıyla Adalet Akademisinde hâkimlik ve savcılık eğitimi aynı eğitim biçiminde veriliyordu, şimdi, “Bunu ayıralım.” diyor teklif sahipleri yani “Önceden kimin hâkim ve savcılık kadrosuna atanacağı belli olsun, eğitimleri de buna göre verilsin.” En azından benim teklifteki kavramdan anladığım bu. Fakat şöyle bir şey var yani keyfiyet derken hani yanlış anlaşılmasını istemem ama şöyle bir şey: “Görüşü de alınarak Adalet Bakanlığınca belirlenir.” yani hani “İhtiyaca göre belirlenir.” Bu biraz gerçekten hani isteğinizin çok anlamlı olmayacağı bir sonuç doğurur; öyle ya da böyle... 300 stajyer aldınız, 180’ini hâkim, 120’sini savcı yapacaksınız; 250’si hâkim olmak istedi veya 250’si savcı olmak istedi; sonuçta, Adalet Bakanlığı belirleyecek, bunu neye göre belirleyecek, buna dair herhangi bir kural yok. Bu açıdan bir sorun olduğunu düşünüyorum. Yani hani “sınav puanına göre” mi dersiniz, başka bir şeye göre mi dersiniz bilmiyorum ama biraz daha en azından keyfiyete kapı kapatacak şekilde bir düzenleme getirilmesinin yararlı olacağını düşünüyorum. Başta da söylemiştim, hâkimlik, savcılık yardımcılığı kurumuna teorik olarak karşı değiliz, sadece eksikliklerinin düzenlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim Sayın Tiryaki.

Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Başkan, birkaç konu var dikkatimi çeken.

Birincisi: Şimdi, avukatlık stajını yaparken hepimiz bunu yaşadık, işte, staj döneminde gidiyorsunuz, aslında adliyede böyle bir yeriniz vesaireniz falan yok yani salonun içerisinde dolaşıyorsunuz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Maalesef.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Aslında, orada siz kendi kendinize bir şeyler yapmaya çalışıyorsunuz, çok da böyle işlevsel değildi bizim dönemde.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şöyle: Anadolu’da işlevsel de büyük şehirlerde diyelim, Anadolu’da daha iyi imkânlar var yani.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Evet yani doğrudur. Ben şimdi Anadolu’daki imkânları çok bilmiyorum yani İstanbul için söyleyeyim. Yani hani gidip gitmemenin adliyedeki mübaşırdan tut, hâkime kadar kimsenin farkında olacağı bile bir şey değildi.

Şimdi, buradaki yardımcılıklara ilişkin de yapılan düzenlemede mesela, bunların bir yeri olacak mı, bir şeyi var mı? Buralar flu, yok yani bence bunların açıklığa kavuşması lazım.

Bir de yardımcılıktan ziyade yine stajyermiş gibi böyle bir algı oluşuyor bakınca hani aslında uzun bir staj dönemi gibi. “Yardımcı” deyince daha fiilen yapacağı -gerçi 2’nci maddede yapacağı işler amaçlar olması falan düşünülür.

Diğer mesele, -bu sözlü sınav kurulu- sözlü sınav yani bu hangi aşamada olursa olsun, mutlak olarak, direkt Bakanlığın etkisinde yine hani böyle yargının diğer unsurlarına yayılarak yapılan bir değerlendirme falan da değil, şimdi onun da bir tespiti yapalım.

Bir de bununla birlikte mesela, şimdi, ısrarla “kayıt altına alınması...” Yani en azından bakın, bu bir adım olabilir hani. Türkiye’deki gerek alımlarda gerek atamalarda o liyakat tartışması kamuoyunca da biliniyor. Bunun burada, bakın, bu Komisyonunda “Bundan sonra bunlar kayıt altına alınıyor.” gibi bir şey çıkması dahi sesli, görüntülü, bu da pozitif bir adımdır, önemli bir adımdır yani bence bunu değerlendirmek lazım madem böyle bir iş yapıyor.

Ana hatları itibarıyla baktığımızda aslında, kimse böyle hâkim, savcı yardımcılığına kafadan karşı çıkmıyor yalnız nasıl uygulanacak, nasıl oluşacak bununla ilgili çekinceler var.

Eğitim meselesine gelince de bizim esasında en büyük sınavımız bu. Yani Türkiye Cumhuriyeti olarak bizim yargıya ilişkin güveni artırmak, yargı kararlarının daha doğru çıkmasını sağlamak, Türkiye’nin uluslararası itibarına katkı sunmak... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde niye Türkiye hep en ölerde çıksın, insanlar kararlardan memnun olsun, yüzde 70, 80, 90’a çıkarabilmek lazım bunları yani yargıdan şüphe etmemesi lazım. Şu an çok çok kötü bir evrede, biz bunu biliyoruz.

Şimdi, burada evet, siyasallaşmasının, araçsallaşmasının etkisi olduğu kadar yeterli eğitimin alınmaması, doğru kararların verilmemesi... Yani öyle gülünç kararlar önümüze geliyor ki vatandaşlar tarafından. Yani kamuoyunda bilinen davalar gündem yapılıyor. Ama işte, kendi içinde gücünde vatandaş mahkemeye gidiyor, o kadar gülünç kararlarla karşılaşılıyor ki bunun toplumda yansımaları da çok kötü oluyor. Dolayısıyla eğitimin nasıl yapılacağına yönelik en son baktığımızda toplu yönetmeliğe atıyor, hâlbuki bu bizim en önemli meselemiz. Bence nasıl eğitim alacaklarını, hangi müfredat, nerelerden kaynak kullanılacak; bunların da bizzatı bu Komisyon tarafından değerlendirilmesi, yönetmeliğin kapsamının da dar bir şekilde tutulması lazım. Ben, bu yeni uygulamaya baktığımda “Ya, bundan sonrası nasıl olacak?” gibi düşündüğüm ya da “Bunun tartışılması gerekir.” dediğim “Hangi konu varsa Bakanlık tarafından yapılacak, bakan yardımcısı tarafından seçilecek ya da yönetmelik tarafından olacak.” gibisinden... Bunları ben bu anlamıyla yetersiz görüyorum, değerlendirmek lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Emre.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün de söyledim ben, hâkim ve savcı yardımcılığının gerekli bir müessese olduğunu düşünüyorum

ama bu düzenlemeyle ilgili eksiklikler söz konusu. Sayın Emre'nin de söylediği gibi, eğitim en önemli konu hem hizmet içi eğitim hem hizmet öncesi, hukuk fakültelerindeki eğitim açısından baktığımızda.

Bu, bizim siyaseten söylediğimiz bir ifade değil, dünya standartları üzerinde yapılan tespitlerde sorunlarımızın olduğu, çok ciddi sorunlarımızın olduğu kesin. Bunun üzerine hâkim adaylığından hâkim ve savcı yardımcılığına bir dönüşüm yarattığınız zaman bunun artık bir statü farklılaşması olarak da algılanması gerekir. Eğer sadece işte, İnsan Hakları Eylem Planı'na yönelik olarak görüntüsel anlamda bir statü tarifi yaparsanız bunun bir anlamı olmaz yargının etkililiği ve kalitesinin oluşabilmesi anlamında. Mesleğe kabulde de liyakatin esas alınması gerekir. Bu, bilinen bir şeydir, bilinen bir eleştiridir yargı mekanizmamıza. Ama meslek içerisindeki, mesleğe kabulde liyakati ayrı bir tartışma konusu yaparız.

Burada mesleğe kabulde, ilk aşamayla ilgili yok ama hâkim yardımcılığından, savcı yardımcılığından sonra tekrar mesleğe kabulde getirilen mekanizma da tamamen idarenin kontrolüne, Adalet Bakanının tasarrufuna bırakılmış bir işlem olarak görülüyor. İdarenin düzenleyici işlemlerinin hâkim yardımcısı ya da savcı yardımcısı olarak tanımladığımız sülhler üzerinde hâlâ devam ediyor olmasını ben doğru bulmuyorum. Bu anlamda, etkili olanın Adalet Bakanlığı değil, etkili olanın HSK'nin olması gerektiği düşüncesindeyim; bu yasanın bu anlamda bir sıkıntısı olduğunu düşünüyorum. Yani hâkim yardımcısı ve savcı yardımcısı statüsünün daha sonra değerlendirilirken kesin mesleğe kabul anlamında bir safhaya ulaştırılmasının Adalet Bakanının, işte, uygun görmemesi mantığına bırakılmaması gerekir, tamamen HSK'nin kontrolünde olması gerekir çünkü hâkimle ilgili, savcıyla ilgili teminatın artık bu hâkim, savcı yardımcılığı döneminde de olması gerekir. Orada yargısal işlemler yaptırıyoruz biz bu arkadaşlara, sadece bir eğitsel mekanizma değil -tensipti, soruşturmada birtakım işlemlerdi, dosya incelemeydi- işte, hâkimin nihayetinde en net yardımcılığını yapabilecek aslında o mesleğin bir parçası olarak görüyoruz, o meslek içerisindeki tasarruflara dâhil ediyoruz. Dâhil ettiğimiz kişileri Adalet Bakanının ya da kamu bürokrasisinin tasarrufuna bırakıyor olmamız doğru olmaz yani HSK'nin etkili olduğu bir süreç olması gerekir, HSK eliyle bu etkinin kullanıldığı bir süreç olması gerekir ve hâkim ve savcı teminatının ilk adımdan itibaren de başlamış olması gerekir ve hissettirilmiş olması gerekir. Aksi takdirde, çeşitli vesilelerle dile getirmiş olduğumuz, sadece siyasi angajman anlamında söylemiyorum ben, bir kötü niyetli bakışla beraber her şey siyasetin elinin altında şekillenecek anlamında söylemiyorum. Hâkim ve savcının teminatı olabilecek bir alan yaratmamış olacağız; eleştirim buraya yönelik. Yarın bu kanunu biz kullanıyor olsak bu kötü niyet bizden de kaynaklı gelişebilir. Hukuk kurallarını koyduğumuz zaman kişilerden öte, bir şekilde objektif kurallarla donatmamız gerekir bu alanı. Adalet Bakanlığı ve o bürokrasinin... Adalet Akademisindeki arkadaşlar kusuruma bakmasınlar, bizzat onlara yönelik bir eleştiri değildir buradaki. Tabii ki oradaki değerlendirmeler, hâkimin notlaması gerektirir, o süreç içerisinde birtakım şeyler girebilecektir ama nihayetinde mesleğe kabulde etkili olması gereken Hâkimler ve Savcılar Kurulu olmalıdır. Bunu bu kanun teklifinde göz önünde almamız gerektiği düşüncesindeyim.

Bir de dün de dile getirdim, iki konu söz konusu. Birincisi: Hâkim adayları da dâhil olmak üzere ya da eski ismiyle adaylığa alım da dâhil olmak üzere, mesleğe kabul de dâhil üzere, tüm değerlendirmelerin, yazılı, sözlü sınavların yargı denetimine açık, şeffaf, denetlenebilir olması gerekir. Alpay Antmen arkadaşım da dile getirdiği gibi, kameralar önünde, sabitlenebilir, hak aramayı kolaylaştırabilir bir yöntemi bu tabloda da uygulamaya sokmamız gerekiyor.

Dün yine dile getirdim, hâkim adayları ya da savcı adayları başlatıldıktan sonra mesleğe tekrar hâkim olarak devam edebilmeleri için birden fazla sınav söz konusu burada; bu benim kafamı karıştırıyor. Acaba şöyle bir kaygı mı var: "Biz, öyle bir şekilde tavassut altında şu, bu, bilmem ne

başlatırız insanları, sonra öyle başarısız hâle gelirler ki bizi de mahcup ederler. O yüzden buradaki sınav sayısını biraz daha fazla tutalım, sınırlaması olmasın, tanımı olmasın.” şeklinde bir yaklaşım mı söz konusu? Ben kötü niyetle böyle düşünüyor olabilirim. Yasayı getiren arkadaşlarımızın bu sınav sınırlaması olmaması meselesiyle alakalı bir açıklama yapmalarının, bizi aydınlatmalarının doğru olacağını düşünüyorum.

Mekân itibarıyla yapılan öneriye de katılıyorum. Adliyelerde görüyoruz, stajyer olarak çalışan arkadaşlarımız kötü koşullarda çalışıyorlar. Özellikle avukat stajyerlerine bazı mahkeme hâkimleri “Hiç adliyeye gelmeyin, biz sizin notunuzu verelim.” diyebileceği kadar ağır koşullarda çalışıyorlar.

Burada hâkim adaylığı ya da savcı adaylığı benim tekrar tekrar altını çizerek söylediğim gibi, yardımcılık sıfatına dönüştürülmüş olsa bile “yardımcı” adı altında alımını yaptığımız andan itibaren hâkim onuruna, hâkim liyakatine, hâkim teminatına sahip olması gerekir. O yüzden, adliyelerdeki fiziki koşulların gerekirse bir yönetmelikle hazırlanması gerekir. Mesela, hâkim yardımcılarını nereyi kullanacaklar çalışırken? Kalemde... Bugün çoğu mahkemede rastladığımız gibi, hâkimin yetersizliği nedeniyle oradaki yazı işleri müdürünün adliyedeki işlemlerinin tümünü idare ettiği, çoğu zaman hâkimi yönlendirdiği şekilde onların tasarrufu altına mı düşecekler yoksa hâkim onuruna, hâkim liyakatine, hâkim konumuna yaraşır bir şekilde fiziki koşullarda çalışabilecekler midir? Bununla ilgili de özellikle Adalet Bakanlığı teşkilatından burada bulunan bürokrat arkadaşların bizi aydınlatmasının doğru olacağını, gerekirse ne önlemler alınması gerektiği konusunda aydınlatılmamızın doğru olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Aydoğan.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, ben dün, geneli üzerinde bir değerlendirme yaparken kısmen değinmiştim ama özellikle burada yeniden farklı bir açıdan bu kanunun amacı, yapılmak istenen şey hakkında biraz irdelemek istiyorum ve buradaki birkaç aksaklığı da sizinle paylaşmak istiyorum.

Değerli Başkan, şimdi, burada biz bir yargının sorununu tartışıyoruz. Yani sizin iktidar olarak, AKP ve MHP Hükûmeti olarak getirmiş olduğunuz, “altıncı yargı paketi” olarak topluma sunmuş olduğunuz bu teklif esasında sunuş şekliniz itibarıyla yargının temel sorunlarını çözmeye ilişkin bir pakete ilişkin olduğuna dair bir algı yaratmış bulunmaktadır. Bu algının doğru olmadığını dün de söyledik, bugün de söylüyoruz ve yarın da söylemeye devam edeceğiz çünkü paket hâlinde getirmiş olduğunuz bu çözüm önerileri yargının sorununu çözebilecek, Türkiye’de mevcut olan, şu anda artık kronikleşmiş olan bu yargı problemine çözüm getirebilecek olan bir aşama değil ve olmayacak ne yazık ki. Çünkü şunu söyleyeyim: Her şeyden önce, yargının içinde bulunduğu sorun o kadar çok boyutlu ki. Bu sorun tarihsel bir sorundur, bu sorun güncel bir sorundur aynı zamanda. Neden tarihsel bir sorun? Şimdi Türkiye’de -kimse bunun dışında bize bir şey söyleyemez- mevcut olan hukuk sistemi ikili bir hukuk sistemidir. Nedir ikili hukuk sistemi? Bir olağanüstü yürüten bir yargı sistemi var; bir de normal, 2 kişiyi ilgilendiren, 2 vatandaş arasındaki sorunu çözmeye yönelik olan olağan bir yargı sistemi var yani ikili hukuk sisteminden biz bahsediyoruz. Bu ikili hukuk sisteminin anlayışı, ideolojik ve politik dünyaya olan kazanımı veya dünyaya bela hâline getirilen anlayış da ne yazık ki, maalesef -bilimsel bir görüştür- Nazi Almanyasından gelen bir anlayış tarzıdır. Niye böyle diyorum? Çünkü şundan dolayı diyorum: Bakın, siz bir basın açıklaması yaptınız, siz siyasi bir görüş belirttiniz veya siyasi bir çalışma yaptınız veya Gezi davasında diyelim, Kobani kumpas davasında diyelim, bir

tane gazeteye bir beyanda bulundunuz, bu karşınıza çıkacak olan meselede ikili olan ve aynı zamanda olağanüstü olan yargı sistemiyle karşı karşıya kalırsınız. Nerede yargılanırsınız? Siz, mevcut olan, şu andaki -Ankara'dan örnek vereyim- Sincan Cezaevinin kampüsünde olan bir yargıyla karşı karşıya kalırsınız ama diyelim ki 2 kişi arasındaki bir alacak verecek davasıysa da Ankara Adliyesindeki – Ankara için örnek veriyorum- bir yargı rejimiyle ya da yargı sistemiyle karşı karşıya kalırsınız. Yani, şimdi işin tarihsel boyutu budur. Bu ta nereye dayanıyor? Yani haksızlık da etmeyelim, bu sadece AKP ve MHP hükûmetinin son yirmi yıllık bir meselesi de değil, bu ta cumhuriyet tarihine dayanıyor. İstiklal mahkemelerinden tutun, olağanüstü yargı rejimi olan devlet güvenlik mahkemelerinden bugüne kadar, CMK 250'ye göre görevlendirilmiş –daha önceki sisteme göre- özel yetkili mahkemelere kadar süregelen, gerçekten ciddi sorunları taşıyan bir tarihsel süreçten bahsediyoruz biz.

Güncel soruna gelelim, güncelde de biz şöyle bir sorunla karşı karşıyayız Değerli Başkan: Şimdi, yargı rejimi, yargı sistemi şu anda kilitlenmiş durumda. Siz niye bu rejimi getirmek istiyorsunuz, bu hâkim ve savcı yardımcılığı sistemini getirmek istiyorsunuz? Bu madde üzerinde konuştuğum için, onu söyleyeyim hemen. Bu olayı kolaylaştırmak, daha etkili bir yargı rejimini ortaya koymak ve daha hızlı, erişilebilir bir sistem yaratmak istiyorsunuz. Peki, mümkün olabilecek mi? Olmayacak Sayın Başkan. Neden olmayacak? Çünkü yapısal sorunlar var, bu yapısal sorunların o kadar derine inmiş olan hususları var ki ben onu da birkaç tane örnekle sizinle paylaşmak istiyorum. Bakın, her şeyden önce bir eğitim sorunu var şu anda adalet sisteminde. Nedir eğitim sistemi? Daha önce ÖSYM'nin hazırlamış olduğu sınavlarda yüzde 1 içerisine giren bir öğrenci ancak hukuk fakültesine girebiliyordu. Bu ne demekti? Belli bir altyapısı olan ve belli bir sıralamanın içerisinde olan herhangi bir kişinin, öğrencinin ancak hukuk fakültesini kazabileceği bir sistemden bahsediyorduk ve Türkiye'de devlet okulları olarak bildiğimiz 7 tane hukuk fakültesi vardı. Ondan sonra ne oldu? Şu anda sayısını bilmediğimiz hukuk fakültelerinden bahsediyoruz. Dolayısıyla birinci sorun, temel sorun nedir? Temel sorun eğitim sistemidir. Eğitim sisteminden ve şu anda mantar gibi açılan, aynı zamanda eğitim kadrosu bulunmayan bir hukuk fakülteleri sisteminden bahsediyoruz. Bizim buraya öncelikle bir eğilmemiz lazım, çok önemli bir mesele bu.

İşsel sorunları vardır yargının, dışsal sorunları vardır. Bakın, siz bu sorunu sadece bir taraftan alıyorsunuz; bir yerden pansuman şekliyle –tabiri caizse- siz bu soruna çözüm getiremezsiniz. Şu anda bir paket olarak bunu getirmeyin, başka şekilde getirin. “Sadece ve sadece biz hâkim ve savcı yardımcılığı sistemini getirmek istiyoruz.” Bu bir paket değil, bu bir reform değil, bu yenilik getirmeyecek; dolayısıyla biz bu şekilde bu kanun teklifini görüşebiliriz ancak. Ama sunuş şekli gerçekten şu anda çok sorunludur ve üzerinde durulması gereken önemli meselelerden bir tanesidir.

HSK'nin yapısını değiştirmedığınız sürece, hâkim ve savcı yardımcılığı sistemini ne kadar dünyanın en ideal hâliyle getirseniz bile çözüm getiremezsiniz. Neden çözüm getiremezsiniz? Bakın, olağanüstü yargı rejimini uygulayan ve toplumsal davalara bakan, aynı zamanda bir kulağı da iktidarda olan o hâkimlerin, o savcılarının kendi yardımcılara verecekleri ideolojik yaklaşımları düşünebiliyor musunuz? Neyi aşılacaklar bu yardımcılara, hangi sistemde bu yardımcılar yetiştirecekler ya da onlara hukuk sisteminden bahsedecekler? Bakın, ben şunu söyleyeyim: Geçen hafta Kobani davasıydım, gözlemci olarak gittim, orada Adalet ve Kalkınma Partisinden de milletvekilleri vardı, 584 tane klasörden oluşan ve -her sanık için- 584 klasörden sorumlu tutulan sanıkların sadece bir gün, avukatlarıyla beraber sadece bir gün savunma yapmalarına ilişkin bir ara karar aldı mahkeme. Böyle bir şey olabilir mi? Savunmanın kutsallığı vardır, savunmanın sınırlandırılmayacağı ilkesi vardır. Bu şekilde karar alındı ve hiçbir şekilde de kararından dönmüyor. Peki, bu ikili hukuk sistemi, bu taraflı rejimden kaynaklı, orada eğitim görecekt ya da yardımcılık yapacak olan bir hâkim ve savcı yardımcısından siz ne bekleyebilirsiniz? Sadece bir örnek bu Sayın Başkan.

Şimdi, bakın başka bir mesele, çok önemli olan meselelerden bir tanesi de, adalet sisteminin aynı zamanda kronikleşmiş olan meselelerinden bir tanesi de ceza yargılama sisteminde adli kolluk sisteminin olmamasıdır. Türkiye’de şu anda insanların -neredeyse yüzde 70, yüzde 80’lere varan- şikâyetçi olduğu, İçişleri Bakanının uygulamaları var. İçişleri Bakanı kolluk kuvvetinin başındadır ve çıkıp herkese ağzına geleni söyleyebiliyor ve herkese ilişkin de yargısını başından itibaren söyleyebiliyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toparlayabilirsek.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Toparlayacağım Başkan, önemli bir şey.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Madde üzerinde devam ediyoruz ya, şey dağılmasın.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Maddeye de geleceğim çünkü maddeyle bağlantılı bir şey.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Maddenin şeyi dağılmasın.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yok, onu önereceğim yani çözüm önerileri aynı zamanda.

Şimdi, adli kolluk sisteminin olmadığı yerde bütün delilleri toplayabilecek, bütün hazırlık soruşturmasını oluşturabilecek olan kesim kimdir? İçişleri Bakanının başında bulunduğu kolluk rejimidir. Peki, siz, adalete ilişkin tarafsız ve bağımsız bir delil toplama sisteminden bahsedebilir misiniz? Edemezsiniz. Onun için, burada sorun vardır. Yıllardır muhalefetin de bizlerin de önermiş olduğu en önemli makamlardan bir tanesi adli kolluk sisteminin oluşturulması. Bu sorunları tartışmadan olamayacak bu mesele. Bakın, delil toplamada ciddi bir sorun var, bunun giderilmesi lazım.

Bir diğer mesele Sayın Başkan, savunma makamı. Savunma makamına ilişkin olan yaklaşım o kadar problemlidir ki -şu anda Genel Kurulda görüşülen o kanun maddeleri bile- bütün savunma makamı ve savunmayı oluşturan örgütler şu anda ayakta, sokakta ve her gün eylem yapıyorlar bunun geri çekilmesine ilişkin. Yani siz şimdi yargının sorunlarını çözeceksiniz ama bir taraftan yola çıktığınız zaman bu mümkün olmayacak.

Şimdi ben önemli bir şey daha söyleyip madde üzerine bir iki şey belirttikten sonra sözlerime son vereceğim. Sayın Başkan, çok önemli olan bir mesele, bakın, siz yargıya ilişkin bir düzenleme yapıyorsunuz, siz paket hâlinde getirdiniz ve bu düzenlemeyi yapmak durumunda hissediyorsunuz kendinizi. Yargıya ilişkin düzenlemeyle ilgili eğer mutlak surette toplumun tüm kesimlerinden görüş almadıysanız bu başından itibaren sakattır. Neden sakattır? Çünkü siz adaleti dizayn ediyorsunuz, adalete ilişkin düzenleme getiriyorsunuz. Bu, bir iktidarın ekonomik politikasıyla ilgili olan bir mesele değildir. Siz iktidarsınız, ekonomik politikanızı getirirsiniz, kendi ideolojik politik çizginize göre bunu belirlersiniz; doğru ya da yanlış, yola çıkarsınız, sonuç alırsınız ya da almazsınız. Adalet öyle bir mesele değil. Adalette, peki, siz kime sordunuz? Siz yargı makamlarına sordunuz mu gerçekten, siz barolara sordunuz mu, siz muhalefete sordunuz mu, siz sivil toplum örgütlerine sordunuz mu? Sormadınız Sayın Başkan. Sormadığınız zaman da bunu reform olarak sunamazsınız; reformda ittifak gerekiyor, toplumun tüm kesimlerinden görüş almanız gerekiyor. Dolayısıyla bu bir ekonomi meselesi değil, bu iktidarın kendi açısından politikalarını uygulayabileceği bir alan değil ve olmaması gerekiyor. Bir anayasanın yapım sürecine benzeyen bir sürecin burada işletilmesi gerekiyor; bu yapılmıyor ve başından itibaren, bu, an itibarıyla bu kanun gelse bile sorunları çözmeyecek bir aşamada olacak; bunu belirtmek isterim.

Şimdi, bu kanun maddesiyle ilgili sadece bir iki şey söyleyeceğim, onu da katkı anlamında söyleyeyim. Siz şimdi diyorsunuz ki: “Kürsüdeki savcı ve hâkimler bu yardımcılarını eğitim verecek, bunlara yön verecek ve bunların şekillenmesine, yetişmelerine katkı sunacak; bu da Adalet Akademisinin planlayacağı çerçevede yapılacak.” Burada bir formasyon gerekiyor. Bu formasyonun olması gerektiğine ilişkin iddiamızı burada belirtmek istiyoruz.

Burada eksik gördüğümüz diğer bir mesele: Şimdi, hâkim ve savcı yardımcısı geldi, bir dönem, bir aşamadan sonra ayrılmak istiyor. Belli bir kurum belli bir katkıda bulundu, maaşını verdi veya işte, belli bir harcama yaptı; ayrıldığı zaman 2 kat kadar bir geri ödeme talebinde bulunmanız da doğru bir mesele olmayacak yani neden böyle bir cezai yükümlülük getiriyorsunuz? Gelmiş, belli bir aşamayı geçirdikten sonra da geri dönmek istiyor veyahut da devam etmek istemiyorsa da ne kadar harcama yaptıysa bu mevcut olan idare, o kadarını talep edebilsin.

Ben sadece iki tane katkı olsun diye söylüyorum, maddenin dışında ama maddeyi çok ilgilendiren meseleler bunlardır. Diğer maddelerde de söz alacağım ama yapısal meseleler var Sayın Başkan, gerçekten bu şekilde çözüm olmayacak.

Bakın, bir cümle daha söyleyeyim yani can yakan o kadar önemli meseleler var ki; dün de söyledik, bugün de söyledik. Dün akşam ekonomik rapora baktım, uyudum, sabah kalktım, emin olun herkes, hepimiz dâhil olmak üzere yüzde 10 oranında fakirleştik bir gecede. Fakirleştik sadece bir gecede hepimiz. Dolayısıyla bu adaletin sorununa çözüm getirmeyeceği gibi, şu anda önümüzde olan ve can yakan ekonomik meseleler var; bunlara niye biz eğilmiyoruz, niye buna ilişkin bir çözüm önerisi getirmiyorsunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Koç.

Sayın Subaşı...

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli katılımcılar; saygıyla selamlıyorum hepinizi.

Bu, 1'inci maddedeki hâkim-savcı yardımcılığı müessesesine doğrusu bir itirazımız yok, yararlı görürüz. Ancak bu yasaya reform gözüyle bakabilir miyiz, orada kuşkularım var. Ne “altıncı yargı reformu” denebilir ne de bundan önce yaptığımız beş reform paketine reform özelliği vardır diyebiliriz. Yargının birikmiş sorunlarını gününbirlik çözmeye çalışıyoruz ama düğmeyi yanlış iliklediğimizde de yanlışlıklar serisi devam ettiği gibi sorunları da büyütmüş oluyoruz. Ben hatırlıyorum, 2018 yılıydı zannediyorum -yanlış hatırlıyor olabilirim- Adalet Bakanı Sayın Gül Hâkimevine bizi davet ettiğinde reform paketlerinden, yargının ciddi sorunları olduğundan, reform paketlerine ihtiyaç olduğundan söz etmişti ve en başta da, sözlerinin başında da yargının tarafsızlığı, bağımsızlığı konusunda ciddi kuşkular olduğunu, toplum nezdinde güven kaybettiğini, hatta İnsan Hakları Mahkemesi ile yargının uyumunda ciddi sorunlar olduğundan bahsetmişti ve bütün kaygılarını saydıktan sonra da ben söz aldığımda – hatırlıyorum- “Sayın Bakanım, bütün bu söyledikleriniz Anayasa’mızda dercedilmiştir, Anayasa hükmü hâline getirilmiştir. Sorunları böyle görmek yerine, bunu güçlendirmek, anayasa hukukuna uymak gibi... Asıl sorunumuz budur. Bu konuda güvencelere ihtiyaç var, yoksa bunları yeniden yazmaya çalışmanın, bunların etrafında dolaşmanın bir önemi yok.” demiştim ve bu da bize zaten... Biraz önce hatipler de belirttiler, bu konudaki en büyük eksikliğimiz HSK yapısından kaynaklanıyor. “HSK yapısı” dediğimiz zaman, siyasetin ve hükûmetin yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda etki yapma isteğini belirtir HSK’nin bugünkü yapısı yani yanlış iliklenen bir düğme olarak bundan söz edebiliriz.

Genel gerekçeye baktığım zaman, bakın şöyle başlıyorsunuz: “Yargı sisteminin en önemli unsuru hiç şüphesiz insan kaynağıdır” Çok güzel. “İnsan kaynağının temelinde ise hâkim ve cumhuriyet savcıları bulunmaktadır. Bu itibarla, hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan adil, etkin ve güvenilir bir yargının temini bakımından hâkim ve savcılarının en iyi şekilde yetiştirilmeleri büyük önem arz etmektedir.” Yarısi kabulümüz bu sözlerin ama “İnsan kaynağının temelinde hâkim ve savcılar var.” der de asıl bireyin savunma hakkını ihmal ederseniz, savunma hakkını görmezden gelerseniz, yine ciddi

bir şekilde, daha bu yasaya da başlarken yanlış iliklediğinizin ilk sinyalinin vermiş olursunuz çünkü işin özünde, temelinde, odağında insan vardır, kutsal olan insanın savunma hakkıdır. Savunma ayağını ihmal eden bir sistemin başarılı olma şansı ise hiç yoktur.

Dün Avukatlık Yasası'yla ilgili konuşmalar yapılıyordu ve hâlen devam ediyor. Cumhuriyet Dönemi'nde yetmiş sekiz yılda 24 hukuk fakültesi açılmışken döneminizde 62 tane hukuk fakültesi peş peşe açılmıştır. Eğitimine dikkat edilmeden on binlerce hukukçu birikmiştir ve bugün staj yapan 25 bin hukukçu vardır, tüm hâkim ve savcı adedinden fazla ve 20 bine yakın hukukçu mezun olmaktadır, yine, bugünkü hâkim ve savcı sayısına neredeyse yakın. Demek ki bu konuda muazzam bir birikim sağlamışız. Ben 1'inci maddeyi onun için de faydalı görüyorum. Yani hiç değilse bu kadar hukukçuya bir imkân sağlayabilmek, istihdam sağlayabilmek, en azından onlardan nitelikli olanlardan yararlanabilmek için de faydalı görüyorum ama biz daha işin başında düğmeyi yanlış iliklediğimiz zaman, maalesef, o hukuk kavramından, o hazırlıktan, o düzenlemeden sonuç almak mümkün değildir.

Bugün baktığımız zaman, işin temel esasındaki savunma hakkının her aşamada ihmal edildiğini görüyoruz. Yargının tarafsızlığının, bağımsızlığının, bu temel esaslarının, yargıç güvencesinin, teminatların, coğrafi teminatın hâlen sistemimizde olmadığını görüyoruz. Bunlar olmadığı sürece 1, 3, 5, 6 yargı reform paketi de yapsak bunlardan hiçbir sonuç alma imkânımız yoktur. Bizim önce hukukun temel esasları hakkında düğmeyi yerli yerinde ilikleyerek birer birer gitmemiz gerekir ki bunlardan hiç sonuç alamadığımız gibi, bundan sonra da almamaya devam ederiz. Onun için, bunların çok özenle, dikkatle hazırlanması gerekir. Reform paketlerine bu kadar emek çekiyoruz, bunca uğraş oluyor ama temel meselelerde bir türlü işin esasına giremiyoruz, işin özünü kaçırıyoruz ve yanlış ilikleyme devam ediyoruz.

Fazla uzatmak istemiyorum ama bunu bir işaret etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ederim Sayın Subaşı.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sadece 2 noktaya değineceğim.

Mevcut hâkim adayları var, bu hâkim adaylarının hâkim ve savcı yardımcılığına nasıl entegre edileceği konusunda bir hüküm yok, bu düşünülüyor mu veya nasıl yapılacak?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Cevap alacağız.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Çünkü özellikle eğitim konusunda ve görev konusunda da yardımcı olunabilir, bu konuda bir düzenleme gerekebilir.

Bir de bir şey söylemek istiyorum. Kamu avukatlarımız var; devletin bütün davalarını takip ediyorlar, milyonluk davalara imza atıyorlar ve devletimizi en iyi şekilde temsil ediyorlar. Bizim, bunların özlük haklarını hâkim ve savcılarının özlük haklarına eşitlememiz gerektiğini düşünüyorum. Hâkim ve savcı adayları ve şimdi yardımcıları dahi kamu avukatlarından daha çok maaş alıyorlar. Bu konuda bir düzenleme talebini size iletmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Antmen.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, bir öneride bulunacağım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Bülbül... Bir öneri...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Adalet Bakanlığı yetkililerine bir önerim olacak. Bu hâkim-savcı yardımcılarının yetiştirilme süreci çok önemli. Bu süreçte nasıl tıp fakültesi öğrencileri eğitimlerinin büyük bir kısmını hastanelerde pratik olarak geçiriyorlar yani hazır bir şekilde geliyorlar, burada da bu model tasarlanırken -yani daha sonraki düzenlemelerde de- hukuk fakültelerinde kurulan hukuk klinikleri var; öğrencilik döneminde, hâkim-savcı yardımcılığı öncesi altyapıyı oluşturması nedeniyle çok önemli bu hukuk klinikleri. Burada, mezun olduktan sonra mesleklerini ifa ederken karşılaşmaları muhtemel hukuki uyuşmazlıkların çözümünde eğitim süresince öğrendikleri teorik ve soyut bilgilerin adalet ve hakkaniyet çerçevesinde somut olaya uygulanması denilen bu kliniklerin hukuk fakültelerinde yerleştirilmesi ve sürdürülebilir olması sağlanırsa bu hâkim-savcı yardımcıları da altta bir teorik ve somut bir uygulamadan gelmiş olabilirler diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Bülbül.

Türkiye Barolar Birliğinden Burcu Hanım...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. BURCU ÖZTÜRK – Türkiye Barolar Birliği Hukuk Müşavirliği, Avukat Burcu Öztürk. Kurumum ve Başkanım adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Düzenlemeler bütün olarak değerlendirildiğinde, aday hâkim-savcılıktan tamamen farklı olarak yargı yetkisinin de kullanıldığı bir çalışma biçimi düzenleniyor. Bu bağlamda getirilen düzenlemeyle hâkim ve savcı yardımcılara ilişkin birçok yetkinin Adalet Bakanlığına verilmesinin yerinde olmadığı ve her bir düzenlemenin yargı bağımsızlığına müdahale edebilecek uygulamalara sebebiyet verip vermeyeceğinin gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Öncelikle, teklifte hâkim ve savcı yardımcılığı süresi üç yıl olarak düzenlenmiştir. Mevcut metinde ise avukatlık mesleğinden adaylığa alınanlar için bir yıl olarak düzenlenmişti. Avukatların mesleki faaliyetlerinin ile yargısal süreçteki deneyimlerinin de dikkate alınarak bu sürenin meslektaşlarımız için kısıtlanması ve eski formülün tekrar yerine getirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Yine, teklifin 1'inci maddesiyle birçok hususa ayrıntılarıyla yer verilmiş fakat görev dönemi, son eğitim dönemi ve temel eğitim dönemiyle ilgili ayrıntılara yer verilmemiştir. Üç yıllık süreçte hangi eğitimin ne kadar süreceğine ilişkin bir düzenleme bulunmaması da bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

Yine, eğitici hâkim ve savcıları Adalet Bakanlığının belirlemesinin yargı bağımsızlığı kapsamında yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Teklifte yer alan sözlü sınava ilişkin olarak ise Türkiye Barolar Birliği olarak uzun yıllardır dile getirdiğimiz üzere mülakat sisteminin kaldırılması, eğer aksi kanaat var ise objektif kriterlere dayalı sözlü sınavın varlığından bahsedebilmek için en azından kamera sisteminin getirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Yine, sözlü sınav kurulunun Bakan Yardımcısı tarafından seçilmesine ilişkin düzenlemenin de yürütmenin müdahalesi sonucunu doğurabileceği düşünüldüğünden dikkate alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Yine, bu madde ve diğer maddelerde yer alan yönetmelik düzenleme yetkisinin Adalet Bakanlığında olmasının Anayasa'nın 128'inci maddesinin ikinci fıkrasına aykırılık teşkil ettiği düşünülmektedir.

Önerilerimizin teklif sahibi tarafından değerlendirilmesini rica eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, teklif sahibimize, İzmir Milletvekilimiz Mahmut Atilla Kaya'ya mevcut iletilen konularla ilgili söz veriyoruz.

Sayın Kaya, buyurun.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Evet, teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, tek tek arkadaşlarımıza, katkıları için her birine çok teşekkür ediyoruz, çok olumlu da katkıları oldu fakat teklifimizdeki özellikle yanlış anlaşılan diye değerlendirmek istediğim hususları da ifade edeceğim arkadaşlarımıza.

Öncelikle, dün de hem kanunun esası hakkındaki görüşlere hem de bugün 1’inci maddeye ilişkin görüşlere ilişkin toplu şekilde bir değerlendirme yaparsak Başkanım, şimdi, dünkü görüşmelerde Sayın Kaboğlu sürenin uzun olduğunu ifade etmişti ki Barolar Birliği de aynı şekilde üç yıllık eğitim süresinin uzun bir süre olduğunu söyledi. Şimdi, biz burada, tabii, mukayeseli hukuka baktığımız zaman benzer ülkelerde, Avusturya’da dört yıl eğitim dönemi, Belçika’da üç yıl, Fransa’da otuz bir ay, Hollanda’da altı yıl, İspanya’da iki yıl, Sırbistan’da üç yıl, Arnavutluk’ta üç yıl vesaire, bu şekilde gidiyor. Dolayısıyla bu üç yıllık sürenin makul bir süre olduğunu zaten Komisyondaki farklı farklı pek çok arkadaşımız da ifade etti. Dolayısıyla, süre hususunda -bir de 3 kademedeki eğitim dönemi planlandığı için- bu sürenin uygun olduğu görüşündeyiz biz.

Yine, sınav sistemine göre, özellikle sınav sisteminin içeriğindeki sözlü sınavla ilgili arkadaşlarımızın değerlendirmesi oldu. Tabii, biz şimdi burada 4 yazılı, 1 sözlü, bir de akabinde bunun, eğitici hâkim ve savcının da görüşlerinin olduğu bir düzenleme ortaya koyduk. Yani 6 aşama var, ki geçmişte biliyorsunuz, şu anki mevcut uygulamada sözlünün etkisi yüzde 40 iken bu bizim getirmiş olduğumuz teklifteki düzenlemeyle sözlünün etkisi yüzde 25’e iniyor bu planlama içerisinde ve yine mukayeseli hukukta baktığımız zaman -özellikle Sayın Kaboğlu’nun ağır eleştirileri olmuştu ki o Fransa’dan çok örnek veriyor biliyorsunuz- Fransa’da da bu noktada mülakatlı şekilde sınav sisteminin devam ettiği ve pek çok Avrupa ülkesinde yine mülakatlı şekilde sınav sisteminin devam ettiği de ortadadır.

Yine, sınav sayısının çok olduğu noktasında özellikle Sayın Aydoğan’ın...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Biz mülakata karşı olduğumuzu söylemedik. Mülakatın kayıt altına alınmasını ve yargı denetimine açılmasını...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Tabii.

Yine, sizin “Sınav sayısı çoktur.” diye bir... Bu noktada “4 tane yazılı sınava gerek yok.” Yine ben size Fransa’dan örnek vereyim; toplam 9 yazılı sınav ve 1 mülakat yapıyor. Dolayısıyla, burada da biz teklifimizin normal, mukayeseli hukukta da karşılaştığı zaman ve uygulamadaki ihtiyaçlar açısından da değerlendirildiğinde uygun olduğu kanaatindeyiz.

Yine, Sayın Antmen ve pek çok arkadaşımız “Ya, işte, bir kanun teklifi hazırlanıyor ve bu konuda görüşler alınmıyor.” diye ifade ettiler ama Sayın Subaşı da çok güzel şekilde hatırlattı. Biliyorsunuz 2019 Mayıs’tan sonra, Yargı Reformu Strateji Belgesi’nin kamuoyuna ilanından sonraki süreçte o dönemki Sayın Bakanımız Abdulhamit Gül’le birlikte Bakanlıktaki bürokrat arkadaşlarımızla da bu konuda uzun bir görüşme gerçekleştirdik ve o gün de Sayın Bakanımız da ifade etmişti bu konuda, özellikle bu belgedeki düzenlenen hususlara ki bugün bizim ağırlıklı olarak bu yasa teklifinde ortaya koymuş olduğumuz Hâkimler ve Savcılar Kurulunun özellikle bu yeni mesleğe giriş modeline ilişkin o zaman da bu değerlendirmeler vardı. Tabii, aşağı yukarı üç yıllık süreç oldu ki Yargı Reformu Strateji Belgesi’nin hazırlanma sürecinde de hepimizin bildiği gibi pek çok kurum, kuruluş, akademik çevrenin de bu noktada, Barolar Birliği de başta olmak üzere, Yargıtayın, Danıştayın, yargının tüm bu noktadaki ayaklarının da görüşleri alınmıştı.

Şimdi, Sayın Tiryaki’nin değerlendirmeleri oldu ki biz aslında Sayın Tiryaki’nin dediği şekilde

bir teklif ortaya koyduk. Yani bugün, en çok eğitimle ilgili süreçte eğitici hâkim ve savcının yanında geçireceği 3 dönem ortaya koymuş olduk ve bu üç yıllık sürecin de büyük kısmı zaten uygulamada çalışarak geçirecekleri, usta-çırak ilişkisiyle oradaki eğitici hâkim-savcının arasında geçireceği bir süreç olacak ve yine, tabii...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben ayırın dedim Atilla Bey, ayırın dedim.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – İşte, zaten 3 kısımda ayırıyoruz bunu, eğitim dönemini; temel eğitim...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, şu andaki adaylık da öyle, eğitim ve staj var, şu anda da öyle zaten. Ben diyorum ki bunu birbirinden ayırın, eğitimin ismi eğitim olsun, hâkim-savcı yardımcısı atadığınızda...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – İşte, öyle yapıyoruz. Hayır, şimdi zaten “temel eğitim dönemi” eğitim dönemlerimizden birinin adı. Yine, düşünülen şablonu da birazdan burada ortaya koyarız. “Görev dönemi” işte eğitici hâkim ve savcının yanında yapılacak ve “son eğitim dönemi...” Zaten sizin dediğinize benzer şekilde.

Yine, şöyle bir eleştiri vardı, bu noktadaki hâkim ve savcı tercihlerine ilişkin bir değerlendirme yani bunlar sonunda olsun gibi fakat mevcuttaki uygulamada şu an dört aylık eğitim döneminden sonra hâkim-savcı olarak buradaki adaylar tercihlerini yapıyorlar. Şimdi, biz ilk temel eğitimde üç aylık süreden sonra -planlananda- savcı-hâkim olarak tercihlerini yapmaları noktasında bir çalışma gerçekleştireceğiz.

Yine, Sayın Emre’nin, hâkim ve diğer arkadaşların, hâkim ve savcı yardımcılarının fiziki şartları uygun yerlere mi atanacakları konusunda... Evet, zaten Bakanlığımızın yaptığı bu planlamada fiziki şartlara uygun, hâkim ve savcı yardımcılarının da orada çalışma ortamları da düşünülerek bu noktada tercihler girilecek. Nasıl uygulanacağı konusunda, işte, biz çok ayrıntılı bir teklif aslında ortaya koyduk; arkadaşlarımızın, özellikle Cumhuriyet Halk Partisindeki arkadaşlarımızın bir kısmından böyle bir öneri geldi. Neredeyse... Ben açıkça söyleyeyim ki mesela genel olarak bizim yasa tekliflerimiz şu konuda hep eleştiriliyor “Ya, yönetmelikle düzenlenecek hususu kanun olarak bize teklif ediyorsunuz, önümüze getiriyorsunuz.” diye ama biz aslında burada gerçekten bu teklifle birlikte büyük bir çerçeve çizdik ve bunun artık bu çerçeveye uygun şekilde düzenlenmesini de yönetmelik olarak zaten Bakanlık ortaya koyacak. Yoksa, işte, biz staj süresinin şurası şu kadar olacak, bu kadar olacak diye daha da ayrıntıya girsek ki bunların zaten kanun sistematığı açısından da yönetmelikle düzenlenmesi gereken hususlar, işler olduğu çok net şekilde ortada.

Yine, Sayın Koç’un tazminatla ilgili, hâkim-savcı yardımcılığına ayrılımda... Şu an mevcuttaki düzenlemede de zaten, on yedinci fıkrada şu anda da hâkim-savcı adayı ayrılırsa bir tazminat ödemekle mükellef oluyor.

Sayın Subaşı yine, işte “Bu reform değil.” dedi. Yani reformun Türk Dil Kurumundaki tarifi “değişim ve yenilik” ki biz burada özellikle bu teklifle birlikte başta hâkim ve savcıların adaylık usulünde gerçekten reform niteliğinde ve eğitimleri ve mesleğe hazırlanmaları noktasında reform niteliğinde değişim ve yenilikler getirildiği kanaatindeyiz.

Yine, Sayın Antmen’in herhâlde bir şeyi vardı. 8’inci maddede bunu zaten biz açıklıyoruz, mevcut hâkim ve savcı adaylarının durumuna ilişkin bizim teklifimizin 8’inci maddesinde -hemen size buradan ifade edeyim- geçici madde 22’yi ekliyoruz 2802 sayılı Kanun’a. Yazılı yarışma sınavına girip hâkim adaylığına atanma sürecini tamamlamayanlar ile hâkim adaylığına atanmış olup henüz mesleğe kabulü yapılmayanlar bu kanundan zaten ayırık tutulacaklar.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ayrı tutulmasınlar, onlar da entegre edilsin istiyoruz.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Fakat işte burada bir süre yani dediğimiz gibi, şimdi bunlar belli bir aşamaya da artık bu noktada gelmiş durumdalar, bunların içinden ataması da gerçekleşecek olanlar var ve bitiş noktasına doğru bu geliyor. Yine, şu anki taslağa göre bu üç yıllık eğitim dönemine ilişkin bu noktada Bakanlıktaki arkadaşlarımızın yaptığı çalışma metodunda da şu anki görev döneminin yirmi altı ay olarak planlanması düşünülüyor. Temel eğitim dönemi üç ay ve son eğitim dönemi de üç ay olarak planlanıyor yani burada eğitici hâkim ve savcının yanında özellikle bu noktada yirmi altı aylık... Yani çalışmanın büyük kısmı zaten bu noktada içerisinde geçecek.

Bir de tabii burada bir yanlış anlaşılmayı da ifade etmek lazım; mesleğe kabul. Yani bunu arkadaşlarımız çok net şekilde çoğunu bu bizim teklifimiz içerisinde de aşılmada özellikle düzenlemiş noktada ama -ki mevcut uygulama da böyle, madde 13'te de çok net- biz hâkim-savcı adaylığı müessesesini kaldırıp yeni bir model getiriyoruz yani mesleğe kabule ilişkin bir model getirmiyoruz. Zaten hâkim ve savcılığa alınma noktasında yetki Hâkimler Savcılar Kurulunda ama sanki böyle, işte, yetki elinden alınmış, sanki bu noktada, bu teklifin içeriğinde özellikle böyle düzenlemeler olduğu noktasında Sayın Aydoğan'ın ve yine sanırım Sayın Emre'nin ifadeleri oldu. Hayır, burada mesleğe kabulü yine Hâkimler Savcılar Kurulu yapacak. Burada eğer bakarsak 13'üncü maddede de -siz de görürseniz- mesleğe girişle ilgili yetki tamamen Hâkimler Savcılar Kurulunda. Biz adaylık usulü ve eğitimle ilgili bu noktada düzenlemeleri gerçekleştirmiş oluyoruz.

Ben tekrar arkadaşlarımızın katkılarından dolayı da, düşünce ve fikirlerinden dolayı da teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

Sayın Aydoğan “Ufak bir ekleme yapacağım.” dedi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, galiba yanlış anlaşıldık da onu bir düzeltelim.

Birincisi “HSK hiç yok.” demedim, etkin olarak Adalet Bakanlığı var göreve başlatmama vesaire falan gibi aşamaların tariflerinde; bunun doğru olmadığını anlatmaya çalıştım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – “Ara dönemlerde de HSK olsun.” diyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Her aşamasında olması lazım. “Hâkim yardımcılığı artık hâkim teminatı demektir.” dedim ben, galiba anlaşılmadım. Hâkim yardımcılığı tarifi yaptığınız andan itibaren -şimdi gerekçelerini anlatacağım- öyle hâkim adaylığıyla aynı pozisyonda tutarsanız o zaman hiçbir şey yapmamış olursunuz. Hâkim yardımcılığı artık hâkim teminatıdır, savcı yardımcılığı savcı teminatıdır; orada artık her aşamasında HSK'nin etkin olması gerekir.

Şimdi, 2019 yılındaki toplantıdan bahsetti Atilla Bey. 2019 yılındaki toplantıdan bahsediyorsunuz ama Atilla Beyciğim, bu ülkede İnsan Hakları Eylem Planı'yla ilgili bir de izleme ve sonuçlarının tasnifi ve tanımlanması var. İnsan Hakları Eylem Planı'na uymayan bir ülkeyiz biz; uyarılıyoruz, izleme sonuçları önümüze geliyor, izleme sonuçlarına göre uymadığımız tanımlar söz konusu ve onun üzerinden çok zaman geçti. O tarihteki Adalet Bakanı buradaki arkadaşlarımızla toplantı yaparak görüş alışverişi yaparken şimdiki Adalet Bakanı “‘Tweet’i değil ‘tweet’in içindekini cezalandırıyoruz.” diyecek kadar hem bu İnsan Hakları Eylem Planı'ndan hem insan haklarından uzaklaşmış bir Bakan, biz neyi tartışıyoruz? Yani iki gündür burada arkadaşlarımız dile getiriyor; sizin kendinizin referans diye koyduğunuz Anayasa Mahkemesi kararlarına uymayı, AİHM kararlarına uymayı göz ardı ederek kendisine yardımcı seçiyor bir hâkimi. Biz artık Türkiye'nin iki yıl öncesinde de olmadığını; daha güvenlikçi, daha az insan haklarına dayalı bir rejime gittiğini gözümüzle görüyoruz. İki yıldan beri ya da üç yıldan beri bir daha Adalet Komisyonu ile toplanma ihtiyacı duymayan yeni bir Bakan var

ortada. Ya “2 Bakanı tartıya koyun.” dersiniz benim oyum insan hakları açısından Sayın Gül’edir, bunu bilmenizi arzu ediyorum. Türkiye’ye yeni bir merhaleye geldi. Bu yeni merhalenin önünü açacak yeni kadrolar yaratma niyeti var mı yok mu, bunu şüpheyle karşılaştığımı, karşıladığımızı söyledik. Buna engel olmak istiyorsanız, söylediğim gibi, buradaki kurumsal yapıyı daha çok HSK’ye teslim etmeniz gerekir. Adalet Bakanının ve altındaki bürokratların tasarrufunda kaldığı sürece bu kanun bizi tatmin etmeyecek. Siyasallaşabilir, başka türlü olabilir, onunla ilgili objektifliği olmaz, hâkim-savcı teminatı olmaz; itirazımız buradadır, söyledikleriniz o açıdan bizi tatmin etmiyor.

Mülakatla alakalı da yanlış anlaşıldık; mülakat yüzde 25’e düşürüldü falan filan, bizim meselemiz bu değil. Biz diyoruz ki: “Mülakat yapılsın bu meslekte.” Mülakat yapılacak bir meslektir, buna itirazımız yok ama mülakat kayıt altına alınsın, mülakat yargı denetimine açık olsun; insan hakkı ihlali olmadığını hepimiz görebilelim. Bir hâkim yardımcısını bile mesleğe başladığı anda bir ihlalle karşı karşıya getirecekseniz hukukta dikiş tutturma ihtimaliniz yoktur. Niye açmıyorsunuz kardeşim yargı denetimine? Niye kayıt altına almıyorsunuz, nedir burada kaçınmak istediğiniz, ayıp bir şey mi yapıyor? Bakın, Fransa’yı örnek veriyorsunuz, Fransa’da mülakatta sorulan sorular... Bizim şu anda Adalet Akademimizin sayfasına getirilip “Bu soru soruldu.” denilecek kadar şeffaf bir süreç var oradaki mülakatta. Biz de bilelim hâkim yardımcılara mülakatta ne soruldu, niye soruldu; itirazı olan varsa hakkını arasın. Buna elle tutulur, gözle görülür bir açıklama getirme şansınız yok; getirmedığınız sürece de bizim bu kanunlara ikna olma ihtimalimiz yok.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, çok teşekkür ediyoruz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir ekleme; hemen, kısa bir ekleme...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Evet, bir cümle.

Sayın Kaya Yargı Reformu Belgesi’nin 2019’da açıklandığını ve taraflarca tartışıldığını belirtti ama benim dediğim, bu kanun maddeleri gelirken, teklif gelirken bu kanun teklifi üzerinde ve maddeler üzerinde tarafların, ilgililerinin tartışmasıydı; o konuyu söylemek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ederim.

Evet, 1’inci madde üzerinde bir önergemiz var.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 2802 sayılı Kanun’un 10’uncu maddesinin üçüncü fıkrasında geçen “Türkiye Adalet Akademisi Başkanınca” ibarelerinin “kura ile” şeklinde, dördüncü fıkrasında geçen “ilgili bakan yardımcısınca” ibarelerinin “kura ile” şeklinde değiştirilmesini ve üçüncü fıkrasının sonuna “Sözlü sınav kayıt altına alınır.” cümlesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Ayhan Erel

Hasan Subaşı

Aksaray

Antalya

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hasan Subaşı, Bey gerekçesini anlatmıştınız, değil mi efendim?

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Evet.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, gerekçe anlatılmıştı.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Başka önergemiz yok.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 2802 sayılı Kanuna 10 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Hâkim ve savcı yardımcısının görev ve yetkileri:

MADDE 10/A-Görev döneminde hâkim ve savcı yardımcısının mahkemedeki görevleri şunlardır:

- a) Hâkim tarafından tevdi edilen dosya veya evrakı inceleyerek hâkime sunmak.
- b) Duruşma ve keşif işlemlerinde hâkime yardımcı olmak.
- c) Yazı işleri müdürlüğünce hazırlanan evrakı hâkime sunulmadan önce kontrol etmek.
- d) Tensip ve gerekçeli karar taslaklarını hazırlamak.
- e) Ara kararların icrasına dair iş ve işlemleri yapmak.
- f) Hâkimin istediği konular hakkında hukuki araştırma yapmak.
- g) Mevzuatta belirtilen diğer görevler ile hâkim tarafından verilen benzeri görevleri yerine getirmek.

Görev döneminde hâkim ve savcı yardımcısının Cumhuriyet başsavcılığındaki görevleri şunlardır:

- a) Savcı tarafından tevdi edilen dosya veya evrakı inceleyerek savcıya sunmak.
- b) Soruşturma işlemleri ile kovuşturma aşamasında savcının görev alanına giren işlerde savcıya yardımcı olmak.
- c) Yazı işleri müdürlüğünce hazırlanan evrakı savcıya sunulmadan önce kontrol etmek.
- d) Soruşturma evrakına ilişkin karar taslakları ile soruşturma ve kovuşturma aşamasında kanun yollarına başvuru taslaklarını hazırlamak.
- e) Her türlü yazışma taslağını hazırlamak.
- f) Savcının istediği konular hakkında hukuki araştırma yapmak.
- g) Mevzuatta belirtilen görevler ile savcı tarafından verilen benzeri görevleri yerine getirmek.

Münhasıran hâkim veya savcı tarafından yapılması gereken iş ve işlemler, hâkim ve savcı yardımcısı tarafından yapılamaz.

Hâkim ve savcı yardımcısının yetiştirilmesi ve mesleki deneyim ve beceri kazanması amacıyla gerekli görülen uygulamalar, hâkim ve savcının nezaretinde yaptırılabilir.

Hâkim ve savcı yardımcılarının görev yaptığı yargı mercilerinde çalışan personel, görevleriyle ilgili olarak hâkim ve savcı yardımcılarına karşı sorumludur.

Hâkim ve savcı yardımcılarının yargı mercilerindeki görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Yargıtay ve Danıştay ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, muallaklıklar var bu düzenlemelerde, onları biraz dile getirmemiz gerekiyor belki daha farklı bir hâl alabilir diye. “Ara kararların icrasına dair iş ve işlemleri yapmak” görevi yardımcılara

tevdî ediliyor; yardımcıların bu iş ve işlemlerden dolayı bir sorumluluğu olacak mı? Şimdi, az önce söylediğimiz yere geldik, hâkim-savcı teminatı, hâkim-savcı gibi bir işlev kazandırmak. Bir, olacak mı? İki, bu ara kararları nihai hükmü etkileyecek hâlâ gelir ise ya da gelmez ise esas hâkim bunun sorumlusu mu olacak, görev itibarıyla bu sorumluluk kimin üzerinde oluşacak? Diyelim ki eksik yanlış, az çok bir iş yapıldı, esas hâkim de aldı bunu hükme esas hâlâ getirdi, bunu telafî etmedi; sorumluluk silsile hâlinde mi oluşacak, hâkim üzerinde mi olacak, hâkim yardımcısı üzerinde mi olacak? Bunun bir tarifi yok çünkü muallak bir madde getirdiniz. Anayasa'nın 128'inci maddesinde kamu görevlilerinin görevlerinin kanun önünde net, açık, anlaşılabilir biçimde belirlenmesi gerektiği hüküm altına alınmış. Buradaki tabloda öyle bir yere varıyor ki tablo...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Dinliyoruz biz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz dinliyorsunuz ama muhatapları dinlemiyor. Kanunu bürokratlar hazırladı.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Hayır, not alıyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz de hazırlamadınız, biz biliyoruz. Kanun Adalet Bakanlığından geldi, onlar dinlesin.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – O sizin düşünceniz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok, yok; biz biliyoruz nasıl hazırlandığını, arkadaşlarımız hepsi.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Keşke bilseniz, keşke bilseniz de bu eleştirileri yapmasanız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Arada bir bize de sorarsınız.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Anayasa'nın 128'inci maddesindeki bu “kamu görevi”nin net, anlaşılabilir düzeyde açıklığa kavuşturulmuş olması tanımı karşısında burada yardımcı hâkimin daha çok hâkimin asistanı gibi tarif ediliyor olmasını hatta dünkü konuşmamda da söyledim işte, “ve benzeri görevler” diye açıklığı olmayan bir tarifi bulunmasını nasıl izah edeceksiniz?

“Soruşturma evresinde savcı yerine yardımcı tarafından yürütülmesi” tanımı var yani yürütülebilir ama bunun biraz daha kontrollü olması ve daha açık bir şekilde, netlik altına alınması lazım çünkü savcı yardımcısı tarafından yürütülmüş olan bir soruşturmada çoğu zaman soruşturma ehil eller tarafından tamamlanmadığından dolayı delillerin yok olmasından hak aramayı engelleyecek evrelere kadar varabiliyor. Türkiye’de hatta polis ve jandarmanın adli kolluk olması, olmaması tartışmasının bu anlamda da ciddi anlamda yarattığı bir alan söz konusu. Adil yargılanma hakkını etkileyecek hâlâ gelebilir mi, bunu nasıl açıklayacaksınız? Savcı yardımcısını görevlendirdiniz, henüz onun savcı olabileceği yönünde bir şey de oluşmadı, ileride belki mülakatlarda elenecek, yeterli olmadığı ortaya çıkacak. Mesela, benim dosyamda eğer soruşturmayı ona ikmal ettirdiyseniz yarın mülakatta ya da sınavda elenen, yeterli görülmeyen, başka bir göreve gönderilen savcı yardımcısıyla alakalı benim dosyamdaki eksiklikler beni rahatsız ediyor ise adil yargılanma hakkının önüne geçmiş olabilecek mi? Bunu çok net ortaya koymak lazım, aslında şöyle koymak lazım: Yargılama sırasında hangi iş ve işlemler münhasıran hâkim tarafından yapılabilir, bunun tanımının yapılması gerekir. Diğer kalan kısımlarla ilgili de bu sorumluluğun tarif edilmesi gerekir. Nasıl bir sorumluluk olduğu, oradaki kontrol mekanizmasının, denetleme mekanizmasının adil yargılanma hakkına zarar vermeyeceği, yargıda maddî hakikatin ortaya çıkmasına engel olmayacağı biçiminin tariflenmesi gerekir. Yine, hâkim adaylarıyla alakalı da görevlerinin somut, net Anayasa'nın 128'inci maddesine göre tanımlanması gerekir. Bunun gibi problemler var bu maddede. Eğer bu kadar alelacele gelmeseydi bunu daha farklı değerlendirip

belki birlikte kotarma şansımız olabilirdi ama bu itirazlarımızı göz önünde bulundurarak Genel Kurul öncesinde maddenin revize edilmesinin gerekli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Aydoğan.

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi kısa bir şey söyleyeceğim. “Hâkim-savcı yardımcıları hangi hâkim savcılarının yanında görev yapacak, yardımcılık yapacak?” dediğimizde aslında belki orada şöyle daha belirgin bir şey gelebilir -yani ben metinden kaçırdım mı bilmiyorum baktığımda- arada ciddi bir yaş ve deneyim farkının olması açısından: Belki işte “Meslekte en az yirmi yıl görev yapmış hâkimlerin, yirmi yıl görev yapmış savcılarının yanında görevlendirilmek üzere” diye hem gerçekten ciddi birikimi olan insanların, tecrübesi olan insanların yanında görev yapmış olur hem de... Yani şöyle düşünelim: Üç yıl hâkim-savcı yardımcısı olarak görev yapmış, atanmış, ondan sonra da hemen yanına gelecek hâkim-savcı yardımcısını da... Ya, bilemiyorum, bu alanda belki zorluklar da olabilir, arada da belli bir yaş farkı olması o işin amaca ulaşması açısından da faydalı olabilir; bunu da değerlendirin derim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim.

Sayın Kaya...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, burada bir konuda anlaşıyoruz, tekrar ifade edeyim. Bunu zaten çözersek -bizim teklifimizin diğer maddelerinde de bu açık açık belirtiliyor- problem kalmayacak ortada, özellikle Sayın Aydoğan’ın bahsettiği ifadede. Bunlar aday memurlar yani 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabiler. Yargı yetkisini kullanmaları, Hâkimler Savcılar Kurulunun bunları mesleğe kabul etmesiyle birlikte başlıyor dolayısıyla bizim bu düzenlememizin hiçbir yerinde, hiçbir noktasında, bu noktada teklifimizin hiçbir maddesinde hâkim-savcı adayının yargı yetkisini kullanacağına ilişkin bir hüküm yok. Burada Barolar Birliği de onu ifade etmişti, onu da geçen maddede söylememiştik, yargı yetkisi kullanmıyorlar bu arkadaşlar. Burada...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz yargıyı... Özür dilerim, şöyle, aydınlanalım.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – İsterseniz ben bitireyim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır, sorumu sorayım, siz ondan sonra...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Verdiğiniz örnekten... Verdiğiniz örnekten bitireyim Sayın Aydoğan, siz ondan sonra cevap...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ama tamam, bakın, ben dedikten sonra anlayacaksınız zaten.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, hayır, anlamayacağım.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Şimdi, siz dediniz ki mesela bizim...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yargıyı nasıl anladığınızı anlamadım, o yüzden.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – İsterseniz ben bir bitireyim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İzin verin, soru sorayım, devam edin, daha iyi anlayacağız. Bir anlayalım birbirimizi ya.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz, yargıyı “hüküm” olarak mı algılıyorsunuz? Sayın

meslektaşım, yargı ihtilafın kamu organına intikal ettiği andan itibaren başlamış bir faaliyetler bütünüdür. Yargıyı hüküm olarak algıyorsanız, eğer soruşturmayı da iddianame olarak algıyorsanız haklı olabilirsiniz ama benim söylediğim soruşturma, olay anından itibaren delillerin toplanması, tanıkların dinlenmesi vesaire bir dünya aşama içeriyor. Bunların hepsi yargının aşamaları, sizin ne anladığınızı anlayamadım.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Hayır, hayır. Bunu sizin verdiğiniz örnekle anlatacağım zaten. Bizim, işte konuştuğumuz, şu anda 2’nci madde ve sizin verdiğiniz örnek. Ara kararların icrasına dair iş ve işlemler yapmak.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yargı, yargı...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Burada hâkim ve savcı yardımcısı bir ara kararı vermiyor yani yazılacak müzekkere ve bunun takibine ilişkin veriyor. Ya, bu noktada ara kararını verme yetkisi hâkime ait. Yani şu anda adliyede işte yazı işleri vesair, oradaki yine görevli arkadaşlar... Şimdi, oradaki arkadaşlar da mı yargı yetkisi kullanıyor? Yani sizin dediğiniz...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, onlar da yargının bütünü.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Hayır, bütünün içinde...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Parçası, parçası.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Parçası. Orada yargısal bir faaliyet var.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Fakat, bakın, sizinle mutabık kalamadığımız, yargı yetkisinin kullanılması hususunda, işte, ara kararların icrasına dair iş ve işlem yapmak. Yani bu ara kararını hâkim savcı yardımcısı vermiyor. Ara kararını hâkim veriyor, ara kararını hâkim verdikten sonraki uygulama içerisinde bu iş ve işlemleri de bu hâkim-savcı yardımcısı takip ediyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bu anlaşıldı. Şu birinci sınıf hâkim ve savcılarının yanında gönüllülük...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Şimdi, Başkanım, ona da geleceğim.

Şimdi, benzerleri, özellikle dünkü konuşmada da bizim en son “mevzuatta belirtilen diğer görevler ile hâkim tarafından verilen benzeri görevler” hususu bizim buradaki 10/A’nın (g) fıkrasında belirtilen; yine savcı yardımcılığı için burada da “benzeri görevler” bu 2’nci maddede hâkim ve savcı yardımcılara vermiş olduğumuz, yapabilecekleri işlere ilişkin kanunla düzenlediğimiz hususlara yönelik benzeri görevler kapsamında kalıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 128’e uygun mu Atilla Bey?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Şimdi “yirmi yıllık ya da işte birinci sınıfa ayrılmış hâkimler” desek, bakın, burada sadece belli illerde o zaman, netice itibarıyla sadece eğitim ve hâkim ve savcılarının görevlendirilme imkânı kalıyor ama biz bütün tabana yayılsın diye teklifimizi bu şekilde vermiş olduk Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

2’nci maddede önergemiz yok.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 2802 sayılı Kanunun 11 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hâkim ve savcı yardımcılarının hakkında düzenlenecek formlar:

MADDE 11- Her hâkim ve savcı yardımcısı hakkında; eğitim dönemlerinde Türkiye Adalet Akademisinin ilgili daire başkanı; görev döneminde ise eğitici hâkim ve savcı, Yargıtay ve Danıştayda ilgisine göre daire başkanı veya savcı tarafından yüz puan üzerinden değerlendirme formu düzenlenir. Bu form düzenlenirken hâkim ve savcı yardımcısının vazifesini yapmakta gösterdiği kabiliyet ve başarı, görevine bağlılığı ve ahlaki gidişi ile iletişim becerisi ve stres yönetimi kabiliyetine dair hususlar dikkate alınır. Müfettiş maiyetinde görev yapılması durumunda müfettiş, Anayasa Mahkemesinde görev yapılması durumunda ise bölüm başkanı tarafından hâkim ve savcı yardımcısı hakkında değerlendirme formu düzenlenir.

Düzenlenecek formlar Adalet Bakanlığına gönderilmek üzere ilgisine göre adalet komisyonu başkanlığı ile Anayasa Mahkemesi Başkanlığı, Yargıtay Birinci Başkanlığı ve Danıştay Başkanlığına verilir.

Değerlendirme formunun şekli ve içeriği ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yüksek mahkemeler ve Hâkimler ve Savcılar Kurulu ile Türkiye Adalet Akademisinin görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 3’üncü maddede önerge yok.

Söz isteyen?

Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, Başkanım, çok soyut şeyler var yani puanlanacak şeyler böyle olamaz. “Hâkim ve savcı yardımcısının vazifesini yapmakta gösterdiği kabiliyet ve başarı, görevine bağlılığı ve ahlaki gidişi, iletişim becerisi, stres yönetimi...” Yani bunlar nesnel; objektif hiçbir unsur içermiyor. Şimdi, yönetmelikle düzenlenecek; yasada bu kadar geniş, objektif olmayan -skala diyelim- skala ortaya koyduğunuzda yönetmelikle bunu çok daha karmaşık hâle getirebilirsiniz. Eğer gerçekten ölçmek istiyorsanız yani bu memlekette yeterince ölçme değerlendirme uzmanı var, onlardan görüş alarak yapabilirsiniz. Eğer bunu değiştirmeyecekse teklif sahipleri, rica ediyoruz yani “objektif” kavramını mı koyuyorlar, “ölçülebilir” mi diyorlar, bir kavram koysunlar yani böyle bir ölçme birimi yok ya. Ya, neyin ahlakını ölçüyorsun? Bunun bir metresi var mı?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – O zaman “kabiliyetine dair objektif kriterler” diyelim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Böyle bir şey olamaz. Yani bunda bir düzenleme gerekiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Aklın yolu bir, aynı yere ben de vurgu yapacağım. Burada getirdiğiniz kriterler objektif değil, doğru da değil. Kanun maddesine böyle işte “ahlaki gidiş” vesair falan gibi ifadeler koymak... Ahlak normları ne olarak alınacak burada? Hâkim vakarına uygun birtakım şeyler falan koyabilirsiniz, tabii yönetmelikle bazı şeyler yapabilirsiniz ama kanuna “ahlaki gidiş” dediğinizde hangimizin ahlakını esas alacaksınız? Türkiye’de ortalama ahlak tanımını nasıl yapacağız? Mesela hâkimin biri bıyıkların şöyle ya da böyle diye bu değerlendirmeye girecek mi? Ya, bu çok... Ya, bunu söylemeyi bile, burada konuşmayı bile ben utanç addediyorum ya. Doğru değil bu madde arkadaşlar, bunu objektif hâle getirin. Bununla ilgili yüzlerce yargı kararı var, her meslekle ilgili var. Hâkimlerin önüne böyle objektiflikten uzak kanuni düzenlemeler getirmemizin doğru olduğunu düşünmüyorum.

Siz ikna mısınız? Siz ikna mısınız teklifi getiren arkadaşlar? Bana mesela burada ahlaki yapı

derken hâkimin küfürbaz olmasından mı bahsediliyor, barbut atmasından mı -eskiden yakalanırdı böyle hâkimler- Surdibi'nde barbut atmasından mı bahsediyor, yoksa herhangi bir kesimin ahlakına uygun olup olmaması mı, değerlendiren kişinin kendi ahlakı mı ölçüt olacak burada? Ya, anlatırsanız biz de anlayalım ama bu doğru değil yani, vazgeçin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkürler Sayın Aydoğdu.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, şimdi, her 2 konuşmacının konuşmasına ben ek olsun diye, katkıda bulunmak adına söz aldım.

Öncelikle bu ilişki aslında bir usta-çırak ilişkisi şeklinde değerlendirilecek çünkü bir usta var, arkasında çırak ve bu şekilde bir eğitim süreci, uygulama süreci ve bunun yasal düzenlemesi yapılan hâkim ve savcı yardımcılığı. Şimdi, buradaki kriterlerden bir tanesi de şu aslında: Arkadaşlar belirttiler ama, stres yönetimi psikolojik bir test aynı zamanda. Ya, bir insanın psikolojisini siz neye göre ölçeceksiniz? Buna karar verebilecek olan, o eğitimi veren daire başkanı yardımcılığını yapmış olan hâkim veya savcının bu yönde bir stres yönetimini veya stresini ölçebilecek şeklinde bir kriter nasıl koyacak? Ya, bununla ilgili bir eğitimi var mı ki bu şekilde de verebilsin? Dolayısıyla ben de bu yönde, bu soyut olan kavramı, özellikle daha bilimsel bir ölçünün olması gerektiğini belirtiyorum; bu konunun yeniden gözden geçirilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, çok teşekkür ederiz Sayın Koç.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii ki görev yapılan hâkim yanındaki başarıdan, tutum ve davranıştan bir form düzenlenmesi ve puanlanması gerekiyor ama buradaki madde 11'de getirilmek istenen yani teklifin 3'üncü maddesiyle -kanunun 11'inci maddesiyle- getirilmek istenen değişiklikler tamamen subjektif. Birincisi, ahlaki gidiş. Demin sayın vekillerimiz de bahsetti, kimin düşüncesine göre? Tabii ki güzel ahlaklı olmak hepimizin isteği, herkesin de ahlaki ve etik anlamda, meslek etiği anlamında da doğru, düzgün, kabul edilir olması gerekiyor ama bu subjektif olduğu için bunun burada daha objektif kriterlere bağlanması ve hatta yargı kararları gereğince ahlak konusunun buradan çıkarılması gerekiyor.

Fakat burada daha önemli iki şey var: Bir, iletişim becerisi; iki, stres yönetme kabiliyeti. Bunlar tamamen psikolojinin bilim alanına giren hususlar. Bir meslek hâkiminin bunlarda da karar vermesini beklemek veya bunlardan düşük not vererek bazı adayları elemesini sağlamamak gerekiyor. Yani bu maddenin çok daha objektif kritere uygun hâle getirilmesi gerekiyor diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, Sayın Kaya...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, şimdi burada karşılaştırmalı metne bakarsa, bizim sadece bu teklifimizle eklediğimiz, iletişim becerisi ve stres yönetimi. Yoksa ahlaki gidiş, vazifesini yapmakta gösterdiği kabiliyet ve başarı, görevine bağlılığı ve ahlaki gidişi diye zaten madde devam ediyordu, bunlar eski düzenlemenin içerisinde de var. Dolayısıyla burada bizim eklediğimiz sadece "iletişim becerisi ve stres yönetimi." Bunlar da daha biz bu teklifi yaparken işte bir usta-çırak ilişkisi -sizin de ifade ettiğiniz gibi- oradaki hâkimin, eğitici hâkimin oradaki aday hâkim veya savcıya yönelik oradaki belirlemelerine yönelik.

Tabii buna ilişkin Genel Kurula kadarki aşamada sizlerin de önerileri, teklifleri varsa yeni bir değerlendirme bu noktada yapabiliriz Başkanım. Bizim eklediğimiz sadece burada “iletişim becerisi ve stres yönetimi.”

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Eski yanlışsa onu da düzeltme fırsatı olur, eskiyi düzeltilmiş oluruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, değerlendirelim; “objektif, bilimsel kriterler” gibi kavramlarla güçlendirilebilir.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Psikososyal anlamda gerçekten bir testin olması gerekiyor buna karar verebilmek için.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Var ama. Yani o tür bilimsel testler var.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Ya, bunu yönetmelikle de Başkanım... Tabii, bununla ilgili bir yönetmelik de çıkacak, orada da detaylandırılabilir ama yani takdir neticede...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Evet, önergemiz yok.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 2802 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Meslek öncesi eğitim sonunda yapılan yazılı ve sözlü sınav neticesinde” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcılığı süresi sonunda” şeklinde ve aynı fıkra da yer alan “adayların” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılarının” şeklinde değiştirilmiş; ikinci fıkrasında yer alan “adayların,” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılarının,” şeklinde, “adli yargı adayları” ibaresi “adli yargı hâkim ve savcı yardımcıları” şeklinde, “idarî yargı adayları” ibaresi “idarî yargı hâkim yardımcıları” şeklinde değiştirilmiş; ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş; mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “adaylığa” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığına” şeklinde ve mevcut dördüncü fıkrasında yer alan “hâkim adaylığında” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığında” şeklinde değiştirilmiştir.

“Hâkim ve savcı yardımcılığı sonunda başarılı olanlardan sıralamada ilk üçe girenler ad çekmeye dâhil edilmez ve listeden seçim yaparlar.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, önergemiz yok.

Söz talebi? Yok.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu arada, 5’inci maddeyi okutmadan önce, yoklama için ikiye çeyrek kala ara vereceğiz; orada yemek veya farklı ihtiyaçlar olabilir, iki buçukta tekrar toplanacağız, bilginize.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 2802 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve ikinci fıkrasında yer alan “adaylarının 4954 sayılı Kanunda belirtilen staj dönemlerini aşan adaylık süreleri,” ibaresi “yardımcılarının yardımcılık süresini aşan süreleri,” şeklinde değiştirilmiştir.

“g) En az üç meslek içi eğitim programına katılmış olmak,”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, söz talebi yok...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Var Başkanım, ben kısaca...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, buyurun Sayın Tiryaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, başka kurumlarda da görevde yükselme için aranan ölçütlerden bir tanesidir aslında hizmet içi eğitim programlarına katılmak da şöyle bir sorun var: Bir hâkim-savcı diyelim ki bu hizmet içi eğitimlere katılmak isteyebilir de bu hizmet içi eğitime katılıp katılmama bu hâkim ve savcının kendi iradesiyle olmuyor. Adalet Bakanlığının merkez teşkilatı içerisinde bildiğim kadar eğitim işlerinden sorumlu bir genel müdürlük var, onlar karar veriyorlar; Akademi veya neyse... Şimdi, isteyen hâkim “Ben şu alanda eğitim görmek istiyorum.” dediğinde gidip o hizmet içi eğitime katılabiliyor mu? Yüzde 100’ünü kabul ediyor mu Adalet Akademisi? Eğer böyleyse sorun yok fakat diyelim ki... Yani bunu niye söylüyorum? Bu yeni bir şey çünkü. Yani burada niyet iyi gibi gözüküyor, hâkimin birinci sınıfa ayrılması için, birinci sınıf hâkim olabilmesi için diyorsunuz ki: “Hizmet içi eğitime katılsın, en az 3 taneye katılsın.” Kesinlikle katılsın, buna hiçbir itirazımız yok ama katılmak isteyip de eğer Adalet Bakanlığı onu hizmet içi eğitime almıyorsa ne olacak? Başvurdu, kabul edilmedi, dolayısıyla bunun önüne geçmenin yolu şudur: Katılmış olmak yerine, başvuruda bulunmuş olmakla beraber -yani kavramsal olarak düşünüyorum- başvuruda bulunmuş olmak gibi bir ibarenin daha doğru olacağını düşünüyorum. Yani o başvuru hizmet içi eğitim için, eğer Adalet Bakanlığı kabul ederse sorun yok ama Adalet Bakanlığı kabul etmezse en azından sorumluluk hâkimin kendisinde, savcının kendisinde değil, Adalet Bakanlığında olsun diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaya...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Başkanım çok kısaca açıklayayım şimdi.

Tabii, bu işin içinde Adalet Bakanlığı yok zaten bu eğitim noktasında, Adalet Akademisi var, onu bir defa ifade edelim. Şimdi, Adalet Akademisi her yılın başında -eğitim konularını- onlarca eğitim konusu açıyor. Burada da hâkim, savcı arkadaşlar bunların içinden seçimlerini yapıyorlar, diyorlar ki: “İşte şu, şu noktada ben eğitim yapacağım.” Hâkimler ve Savcılar Kurulu da izin veriyor, buna göre eğitim bu noktada sağlanmış oluyor yani işleyiş usulü böyle. Dolayısıyla yani işte Bakanlığın izin vermemesi ya da işte eğitim almak istediği bir konuda... Yani tercih tamamen hâkim ve savcıda oradaki.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Başkan, herhâlde ben kendimi anlatamadım. Yani benimle ilgili bir sorundur, öyle düşünüyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Kısaca Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sorum şu: Yani başvuruda bulunuyorsunuz, bir kabul mercisi var; Adalet Bakanlığı, HSK, Adalet Akademisi her neyse. Şimdi “Ben seni almıyorum.” derse ne yapacaksınız? Söylediğim şey bu yani böyle bir sorun yaşanmasın diye öneride bulundum.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Şimdi böyle bir sorun tabii, yaşanmadığı için bunu ifade ettim ama tekrar söyleyeyim. Bu noktada mesela, önü açmak için artık gelişen bu teknolojiyle birlikte online eğitimler de yapılabilecek. Dolayısıyla, ya, bu dediğiniz hususun yaşanma ihtimali sıfır.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yönetmelik mi diyorsunuz?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Tabii, tabii, onun içinde bunlar da olacak yani online eğitim de yapılacağı için. Dolayısıyla, eskiden fiziki şartlar bir problem olabilirdi ama artık bu gelişen çağda teknolojiye online eğitim imkânı da var, istediği eğitimi alabilirler yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Görüşmeler tamamlandı.

5’inci maddede önerge yok.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 2802 sayılı Kanıma 101 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Teftiş programı:

MADDE 101/A-Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulu ile Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulunun teftiş programları, en geç iki yılda bir mahallinde denetimi sağlayacak şekilde düzenlenir ve uygulanır. Yıllık teftiş programları, her yıl ocak ayının en geç ikinci haftası sonuna kadar ilan edilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, söz talebi yok, maddede önerge yok.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin üçüncü ve beşinci fıkralarında yer alan “adaylarına” ibareleri “yardımcılarına” şeklinde değiştirilmiş ve altıncı fıkrasına birinci cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu ek tazminat, Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulunda fiilen görev yapan müfettişlere (30.000) gösterge rakamı üzerinden ödenir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, söz talebi Sayın Aydoğan'ın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben bir konunun açıklığa kavuşması için soracağım, aslında Yargıtay üyelerimiz falan da burada var. Bildiğimiz kadarıyla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanına 15.000 gösterge rakamı uygulanıyor, yanlış biliyor olabilir miyiz, bilmiyorum. Onlara 15.000 uygulanırken HSK Teftiş Kuruluna 30.000 uygulanmasının gerekçesi nedir?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bu, ek tazminat yalnız, şöyle...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamam onu arkadaşlar açıklasınlar, bizde muallak kalsın.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tamam onu bekleyelim.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, onu bir açıklarsalar buna itiraz anlamında söylemiyorum. Nedir yani gerekçe nedir? Onu anlayalım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Pek tercih eden yok, cazip hâle getirilmeye bu noktada gibi...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaya, evet...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ben yanlış anlaştım galiba, ben şunu söylemeye çalışıyorum: Yargıtay Birinci Başkanıyla HSK Müfettişi, Teftiş Kurulu ve Teftiş Kurulunda fiilen görev yapanlar arasında ek tazminat ödeme anlamında böyle iki katlık bir uçurum yaratırsanız yargının geleneklerine uygun olacak mı? Burayı anlayalım yoksa kime ne para veriyorsanız o ayrı bir konu. Teftiş Kuruluna daha fazla verirsiniz ama bu, yargı içi bir rahatsızlık olmaz mı? Yargıtay üyelerine özellikle sordum, onlardan duymak istediğim için sordum yani.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdürümüz Niyazi Acar Bey'e söz veriyoruz.

Sayın Acar, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum. Zatıalinizi ve yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir önceki maddede denetimlerin iki yılda bir yapılacağına dair kanun seviyesinde teftiş kurullarımız bağlanıyor gerek Adalet gerek HSK Teftiş Kurulumuz. Şimdi, sayıya baktığımız vakit de 23 bin civarında hâkim ve savcımız var. Teftiş Kurulundaki sayımız şu anda ikisi beraber toplamda 200 civarında. Bu sayıyı artırmak istiyoruz. Biraz da malumunuz Anayasa 159 kapsamında müfettiş olmak için ilgilinin isteği gerekiyor, cazip hâle getirmek istiyoruz. Turan Bey’in bahsettiği mesele; evet, Yargıtay üyeleri bakımından 15.000 gösterge rakamı kalıyor, müfettişler bakımından, münhasıran müfettişlerimiz bakımından 30.000’e çıkıyor fakat yani yapılan işin önemi ve bizim Bakanlık olarak ve HSK olarak müfettiş olunmasını cazip hâle getirmek düşüncemiz sebebiyle getirilen bir hüküm. Yargı içindeki o dengeleri bozacağını da çok öngörmüyoruz. Hemen bir cümle sebebini arz edeyim. Zaten aynı maddede müfettişlere verilen yüzde 5’lik farklı bir kalem ödememiz var, o ödeme sebebiyle zaten bugün kıdemli olan müfettişlerimiz, Yargıtay Daire Başkanından daha fazla alıyor, bugün de bu durum var Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tabii, işin zorluğu da ve şehirler arası...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Cazip hâle getirmek.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tabii.

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, bir dakika sadece...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) – Ya, az önce hukuk fakültesinde okuyan öğrenciler geldiler, onlarla yan odada toplantı yaptık. Burada şimdi o kadar bürokrati görünce... Şimdi, çocuk diyor ki: Hukuk meslek giriş sınavı planlama 2024, sınava tabi öğrencilerde 2019’dan sonra kayıt olanlar ama ben 2020’de girdim, üç yılda da hukuku bitireceğim.” diyor, öyle bir imkân da varmış. “O zaman ben 2024’ü bekleyecek miyim?”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok, yok, beklemiyor.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yok, yok, üç yılda bitiremez hukuku.

AYHAN EREL (Aksaray) – Siz “Yok.” diyorsunuz...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika, bir dakika, Niyazi Acar Bey, Mevzuat Genel Müdürü; doğru bir soru evet, bir dakika Niyazi Acar Bey’e...

AYHAN EREL (Aksaray) – Somutu buradaydı yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, doğru bir soru, Mevzuat Genel Müdürü Niyazi Acar Bey’e...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Başkanım, mevzuatı ben hatırlatayım. Malumunuz birinci yargı paketiyle gelmişti, 2019 Ekim ayında gelmişti ve oradaki onun geçici maddede de denilmişti ki: “Bu kanun yürürlüğe girdikten sonra kayıt yaptıranlar bakımından uygulanır.” 2019 Ekimden sonra gelenlerin kayıtları normalde 2020, saydığınız vakit 2023 kredi durumuna göre veya 2024’te mezun olacaklardı. Dikey geçişle daha önce 2018’de diyelim ön lisans okudu, 2020’de dikey geçişle hukuka geçti, bunlar 2022’de bitiriyorlar. Şimdi bu, bir yönetmelik konusu olmakla beraber, bu, ilgililer bakımından da mükellefiyet aynı zamanda. Dolayısıyla, şu anda Bakanlık bunu kendi içinde tartışmakla beraber mükellefiyetin ilgililer aleyhine uygulanmaması ve onların bu sınava tabi tutulmaması yönünde bir düşünce hâkim.

AYHAN EREL (Aksaray) – Yok, yok Sayın Genel Müdürüm...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Oradaki tartışma, sınav tarihi henüz belli değil ki. Yani ihtiyaç hasıl olduğunda sınav tarihi...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR –Erken bitirenler...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 2024’ten önce sınav yapabilirsiniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Yok, onu söylemeye çalışıyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – O zaman hakkı koruyacaksınız orada.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Tabii, tabii, erken bitirenler bakımından bir sınava tabi tutma düşüncesi yok demek istiyorum.

AYHAN EREL (Aksaray) – Şimdi, bakın, ben anlatamadım herhâlde, bir daha arz edeyim.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Ben anlamamışımdır.

AYHAN EREL (Aksaray) – Şimdi, normalde bu hukuk meslek giriş sınavı 2019’dan sonra üniversiteye giren, hukuk fakültelerine giren öğrencileri kapsıyor; doğru mu?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra.

AYHAN EREL (Aksaray) – Kapsıyor, ben 2020 tarihinde atıyorum a üniversitesi b hukuk fakültesine kaydımı yaptırdım ve kredimi tamamlayarak üç sene içerisinde mezun oldum -şimdi gelen çocuklardan bir tanesi böyle- ve dolayısıyla mevcut bu düzenlemeye göre bu sınavın ilk yapılışı 2024, ben 2023’te üniversiteyi bitirdiğim hâlde bir sene 2024’ü bekleyeceğim mi, yoksa Bakanlık 2023’te hukuk fakültesini erken bitirenlere bir sınav getirecek mi? Onun beklentisi içerisinde, anlatabildim mi?

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Ya da sınavsız...

AYHAN EREL (Aksaray) – Sınavsız devam edemez, kanun hükmüne aykırı. Sınavsız devam edemez çünkü 2019’dan sonra kayıt yaptırmış o zaman kanun hükmüne aykırı ama bir sınav hakkı.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR –Başkanım, özür dilerim ön lisansla ilgili değil bu.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ön lisans değil.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Bu kurguda yani 2019’dan sonra hukuk fakültelerine kayıt yaptırıp 2023’te bitirenlerin kanunun emri anlamında sınava tabi olmaları gerekiyor. Ben hani hukuk fakültesi öğrencileri deyince ön lisanstan böyle bir soru geliyor bize.

AYHAN EREL (Aksaray) – Hayır, hayır. Bir sene bekleyecek mi o zaman? 2024’ü mü bekleyecek?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, niye beklesin? Sınav önce açılır yani önemli olan tabiiyet.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR –Bakanlık sınavı onlar bakımından açmak durumunda kalacak.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ya, şunu bir not alırsanız. Bu, erken bitiren çocuklar için mağdur olmamaları adına. Yani çünkü akla gelmeyebilir. Biz, bugün olayı yaşamasaydık bizim de aklımıza gelmemiştir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR – Bu, Bakanlığın ön lisanstakiler bakımından gündemindeydi Başkanım.

AYHAN EREL (Aksaray) – Yok, bu, ön lisansla alakalı değil.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ NİYAZİ ACAR –Anladım, kanunun emri burada cari olmaz.

AYHAN EREL (Aksaray) – Erken bitiren, ha, onu bir değerlendirerseniz, çocuklar mağdur...

Diğer bir talepleri; şimdi, bu hukuk meslekleri sınavlarına girenlere deniliyor ki “70’i geçenlerin içerisinde hâkim, avukat...” “Ama tekrar, bir daha hâkimlik ve savcılık için ikinci bir sınava niye gerek var? Zaten bu sınav yapılıyor. Bu sınav içerisinde yapılan derecelmeye göre hâkim ve savcılar seçsinler, bize ikinci bir sınav stresi yaşatmasınlar.” diyor. Bunu da Sayın Başkanım, AK PARTİ’li arkadaşlar; bir değerlendirin.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, çok teşekkür ederiz.

Kifayetimizakere.

Çok teşekkür ederiz.

7’nci maddede önerge yok. 7’nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 2802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 22- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce;

a) Hâkim adaylığı yazılı yarışma sınavına girip hâkim adaylığına atanma süreci tamamlanmayanlar,

b) Hâkim adaylığına atanmış olup henüz mesleğe kabulü yapılmayanlar,

hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla hâkim ve savcı yardımcılığına ilişkin yapılan değişikliklerden önceki hükümler uygulanmaya devam olunur. Ancak 13 üncü maddenin üçüncü fıkrâ hükmü, bu fıkra kapsamında olanlar hakkında da uygulanır.

Kanunlardaki hâkim ve savcı yardımcılığına ilişkin hükümler, mesleğe hâkim adaylığından kabul edilmiş olanlar bakımından, hâkim adaylığı olarak anlaşılır ve uygulanır.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 32 nci maddenin birinci fıkrasına eklenen (g) bendi; bu bendin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla birinci ve ikinci derecede bulunan hâkim ve savcılar hakkında uygulanmaz.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, 8’inci maddede Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu madde bir geçiş maddesi; hâkim ve savcı adaylığına atanma sürecindekiler ve atanalar, hâkim ve savcı adayı olarak devam edecekler ama özellikle meslekte görev bölümü için bir geçici düzenleme yapılsa buradaki hâkim ve savcılar o iki yıllık stajına dokunmadan, hâkim ve savcı yardımcılığı gibi eğitilseler daha iyi olacağı kanısındayım. Bu konuda Genel Kurula kadar belki bir çalışma yapabilirsiniz diye arz etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaya...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Başkanım, burada -daha önce de konuştuk- şimdi, adaylarla ilgili farklı süreler söz konusu; kimisinin -atıyorum- iki ay kalmış, kimisinin bir senesi var. Ama biz bir çıkaralım bakalım. Sizin düşüncelerinize de Sayın Antmen’in bu düşüncelerine de bir bakalım yani bir taslak çıkaralım, ona göre tekrar bir değerlendirme yapabiliriz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kaç hâkim ve savcı adayı var...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Çıkaralım bir sayıyı.

Biz sayıyı çıkarıp sonra Sayın Antmen’le konuşalım isterseniz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, tamam, teşekkür ediyoruz.

8’inci maddede başka söz yok, önergemiz yok.

8’inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şöyle bir durum var, arkadaşlarımızın önerisi ikiye çeyrek kala ara verip iki buçukta gelmek, şimdi ara verip ikiye çeyrek geçe gelmek. Yoklamadan sonra.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Noterliğe başlayacağımız için...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Maddeye girmeden ara verelim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Maddeye girmeden, o zaman, tamam. Maddeye girmeden ara verme teklifi uygun görüldü.

Değerli arkadaşlar, saat 14.15’te toplanmak üzere toplantıya ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 13.29

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 14.20****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır, toplantıya başlıyoruz.

Sabah 9’uncu maddede kalmıştık, 9’uncu maddenin görüşmeleriyle toplantımıza devam ediyoruz.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9 - 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 27 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İki defa yapılan ilana rağmen, birinci fıkra uyarınca atama yapılamayan bir noterliğe; üst sınıf veya aynı sınıf noterler, bu sınıflardan isteklinin bulunmaması halinde, son hal kâğıdında olumlu kanaat belirtilmiş olması kaydıyla bir alt sınıf noterler arasından atama yapılabilir. Üst sınıf veya aynı sınıf noterler arasından yapılacak atamalarda birinci fıkranın son cümlesi uygulanmaz. Bu hususlar ikinci ilanda gösterilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu düzenlemede 1512 sayılı Kanun’un noterlerin atama usulünü düzenleyen 27’nci maddesine fıkra ekleniyor. Buna göre, 1512 sayılı Kanun’un 22’nci maddesi uyarınca boşalan, açılan veya dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterlikler Resmî Gazete’de ilan ediliyor. 27’nci maddenin birinci fıkrasında ise yapılan ilana istinaden birinci, ikinci, üçüncü sınıf noterliğe atanmak için gerekli şartlar, usul ve esaslar düzenleniyor. Eklenecek fıkraya göre “İki kez ilan yapılmasına rağmen, birinci fıkra uyarınca atama yapılamayan noterliğe (a) üst sınıf veya aynı sınıf noterler arasından, (b) üst sınıf veya aynı sınıf noterler arasında istekli yoksa, son hâl kâğıdında olumlu kanaat belirtilmiş olması şartıyla bir alt sınıf noterler arasından atama yapılacaktır. Üst sınıf veya aynı sınıf noterler arasından yapılacak atamalarda, bulunduğu noterlikte iki yılını doldurmamış bulunan noterlerin de atama isteği dikkate alınacak; bu hususlar ikinci ilanda gösterilecek.” diye düzenleme yapılıyor.

Arkadaşlar, bu madde, yıllardan beri düzenli yürüten bir noterlik mesleğine kabul, atama ve nakil düzenlemesine ilişkin. Tüm kamu kurumlarınca da örnek alınan, hatta imrenilen, liyakat esaslı, torpil, kayırma iddialarından ve her türlü şüpheden uzak bir sisteme oturtulmuş olan bu sisteme, belirlenmiş ölçüler dâhilinde, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünce de yerine getirilen bu sisteme bir darbe vuruluyor yani yürüten bir işe bir darbe vuruluyor. Yani “Neden böyle bir değişime gerek duyuldu?” diye bakıyorum. Gerekçede ise değişikliğin, hâlihazırda bir noterliğe ancak o noterliğin sınıfındaki noter atanabildiği, bu kuralın uygulamada yeni noterlik açılmasını zorlaştırdığı düşüncesine yer veriliyor.

Ne olmuş? Bir ilçede, benim avukatlık yaptığım bir ilçede, Nazilli ilçesinde, 170 bin nüfuslu yerde 4 noter var; bir milletvekili beşinci noterliğin açılmasını istiyor ve defalarca bunu dile getiriyor. Nazilli’nin sanayi tarafında noterlik belirleniyor, saha belirleniyor ama oraya atama yapılmıyor. Bu nedenle, bu olay büyüyor. “Ya, kimse gelmiyor, bu nedenle de, gelmediğine göre böyle bir düzenleme

yapalım.” diye bir görüş oluşmuş durumda.

Arkadaşlar, bu işin çözümü basit. Bu işin çözümünü Noterler Birliği size de göndermiş olduğu bilgi notunda, sizlerin de aldığı bilgi notuna açıkça koymuş. Yani bu sakıncalı durumun “İş ve geliri önemli ölçüde düşen noterliklerin ihdas ve yetki alanlarının bahsedilen iş merkezlerinin taşındıkları yerlere kaydırılmasıyla sonuçlandırılması mümkün iken, bu noterliklerin ihdas alanlarında muhafaza edilip noter odalarının taleplerinin aksine yeni noterliklerin iptal edilmesi, sorunu derinleştirmiştir.” diye bir çözümden bahsediyor. Eğer bu yasalaşmış olursa, birinci ilanda aynı sınıftan veya bir üst sınıftan isteklilerin bulunmaması hâlinde, ikinci ilanda son hâl kâğıdında olumlu kanaat belirtilmiş olması kaydıyla, bir alt sınıftaki noterler arasından atama yapılırsa, bu hüküm çıkarsa bunun işte, torpilin, liyakatin dışında adam kayırmaya ve keyfi atamalara yol açacağı açıkça belli.

Şimdi, noterlik atamalarında belirlenen kıdem... Kıdem esas alınıyor. Yani, bir gün önce noterliğe başlayan kişi bu kıdemle öncelik kazanıyor. Atanan kişinin gerek sicili ve gerekse kıdem durumu tüm noterliklerce alenen biliniyor yani Türkiye’de bulunan noterliklerde kimin daha kıdemli olduğu Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan bilgilerde de görünüyor. Yani, burada kıdemi bir gerideyse “Ben şuraya geleyim.” düşüncesi olmuyor. Bu, neyi getiriyor? Bu, şunu getiriyor: Meslekte birinci sınıf noterliğe kadar gelmiş, ayrıntılı hukuk bilgisine sahip olan noterlerin, hukuki işlem yapan noterlerin -hem hukuki güvenliği sağlamakta- daha bilinçli yerlere gelmesini sağlıyor arkadaşlar. Şimdi, burada kıdem esas alındığına göre atanan kişinin gerek sicili ve gerekse kıdem durumu tüm noterliklerce alenen bilindiği hâlde “Son hâl kâğıdı Bakanlık hariç kimse tarafından bilinmemektedir.” konusu da gündemde olduğu hâlde bu alana keyfilik sokuluyor. Üst sınıfa alt sınıftan biri atanırken alt sınıftakiler arasında dahi kıdem şartı aranmamakta, onun yerine kimsenin bilmediği, ulaşmadığı son hâl kâğıdı esas alınıyor, son hâl kâğıdında dahi yüksek puan sıralaması öngörülüyor.

Şimdi, bu düzenlemeyle, bu düzenleme çıkarsa siyasi torpili olan üçüncü sınıf noter, iki buçuk yılda birinci sınıf bir noterliğe atanabilecek. Bunun da 2 sakıncası var. Birincisi, meslekte yeni olan noterin birinci sınıf noterliğe atanması hâlinde, yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadığından, hukuki güvenliği sağlamakla görevli noterin hatalı işlem yaparak işlem ilgililerini zarara uğratması ihtimali ortaya çıkacak. Zira, üçüncü sınıf bir noterin yapacağı iş çeşitleri sınırlı sayıda tekrarlanan işlemler, çeşitlilik az; meslekte kendisini yetiştirmesi için okuma ve araştırmaya zamanı var. Oysa, birinci sınıf noterlik işlemleri çok daha ayrıntılı, hukuk bilgisini gerektiren, kimi zaman ciddi deneyime ihtiyaç duyulan iş ve işlemler yani bu çerçevede de hukuki güvenliği sağlamakta sıkıntı çekilecek.

Biliyorsunuz, Noterlik Kanunu’na göre noterlik bir kamu hizmeti, Anayasa’da kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekkülleri içerisinde bulunan bir hizmet çeşidi. Noterlerin “Noterler, hukuki güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek için işlemleri belgelendirirler ve kanunlarla verilen başka görevleri yaparlar.” ibaresiyle görev maddesi belirlenmiş durumda.

Şimdi, alt sınıftan üst sınıfa hâl kâğıdına göre noter atanması demek, torpili olmayan noterlerin kıdemi ve sınıfı ne olursa olsun hiçbir zaman birinci sınıf noterliğe atanmaması anlamına geliyor. Zira, birinci sınıf noterlikler sınırlı sayıda olup hâl kâğıdına göre alt sınıftan noterlerle bu kadrolar doldurulursa; sınıf yükselse, kıdem alsa bile birinci sınıfta boş noterlik bulunmayacağından birinci sınıf noterliğe atanması mümkün olmayacaktır. Bu durum, Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki eşitlik ilkesine de aykırılık teşkil edecektir. Bu anlamda, yasal düzenlemeyle torpil, kayırma, liyakatsiz bir yapı meşrulaştırılacaktır. Bu, açıkça, noterlik atama sistemini adaletsiz bir şekilde bozarak keyfi atamalara yol açacak ve düzenli giden bir sistemi tam anlamıyla bir kenara itecektir.

Değerli arkadaşlar, bizim, şu anda çoğu konuda, Adalet Komisyonuna gelen birçok konuda taleplerimiz oldu. “Bu taleplerinizi daha sonra Genel Kurulda değerlendirelim.” dediniz. Genel

Kurula gittik, Genel Kurulda da virgül dahi değişmedi, nokta dahi değişmedi. Bakın, ben buradan ikaz ediyorum: İşleyen bir kurumun kıdem esasına tabi olan ve hiçbir şekilde tartışmaya neden olmayan bir düzenleme değişikliğini lütfen yapmayalım, lütfen yapmayalım. Bir de, hukuk demek sürdürülebilirlik demektir, hukuk demek geçmişte verilen kararların hukuk devleti çerçevesinde yürütülmesi demektir.

Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararı... İptal davasını açan Millet Milliyetçi Hareket Partisi, Millet Meclisi Grubu adına 1979’da açılmış. O zaman ne yapılmış? “Bakan kararıyla, birinci sınıf hâkimlerden birinci sınıf noterlik ataması yapılabilir.” diye bir düzenleme yapılmış, Anayasa Mahkemesine gitmiş. Anayasa Mahkemesi bu fıkranın 27’nci maddede açıklanan, Anayasa tarafından da kabul edilmiş hükümlere aykırı olduğundan dolayı iptal edilmiş. Yani, bu kadar iptal edilmiş bir durum varken, yoğun bir şekilde açılan noterliklere “Birinci atamada yapılamıyor, ikinci atama da yapılamıyor, bu boş kalıyor.” gibi bir gerekçeyi ortaya koyarak bu zinciri niye bozalım arkadaşlar, niye bozalım? Yani, burada işleyen bir sistemi bozmanıza gerek yok. Anayasa Mahkemesi bu çerçevede birçok Anayasa ihlali olduğunu düşünerek iptal kararı vermiş, bunu da değerlendirmemiz lazım.

Ben şunu söylemek istiyorum: Bu defa bizim dediğimizi yani söylediklerimizi dikkate alın arkadaşlar. Bozmayalım, bozarsanız biz geliyoruz, açık ve net söylüyoruz, biz geliyoruz. İktidarımızda ilk başta şu çoklu burayı halledeceğiz, kaldıracacağız. İkinci olarak yapılmış olan, Anayasa’ya aykırı işleyen bozucu yasal düzenlemelerin hepsini kaldıracacağız. Yani, bari işleyen şeyi bozmayın ki bize fazla iş bırakmayın, bunu demek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Vekilimiz çok ayrıntılı bir sunum yaptı, gerçekten de bu maddenin teklif metninden çıkartılması gerekiyor. Çünkü noterler ve noterlik sistemi şu an Türkiye’de hemen hemen en iyi işleyen sistemlerden biri, en güvenilir sistemlerden biri ama 9’uncu maddenin kanunlaşmasıyla noterlerdeki liyakat sistemi çökecek; yine adam kayırma, senden benden siyasal ya da başka saiklerle alt sınıflarda olan noterlerin üst sınıflara kayrılarak atanması söz konusu olacak; bunun yerine, öncelikle bu maddenin geri çekilmesi lazım.

Ve şu var: Artık şehirlerin büyümesiyle noterler sadece şehir merkezinde açılmıyor; oto galericiler sitelerinde veya yoğun sanayi sitelerinde, buna benzer periferilerde de çok fazla noterlikler açılıyor ve bu nedenle bazı noterliklerin geliri düştüğü için masraflarını bile karşılayamıyorlar. O yüzden o noterlikler münhal hâle geliyor, münhal hâle gelen, taliplisi çıkmayan noterliklerin taşınması yerine alt sınıflardan doldurulması, noterlik kurumuna ve sistemine büyük zarar verecektir diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, ben de biraz önceki konuşmacı arkadaşların dediklerine aynen katılıyorum fakat gerçekten aklıma takılan mesele şu: Şimdi, noterlik makamıyla ilgili, Anayasa’ya göre de yasalara göre de, resmî kurum olan bu kuruma ilişkin toplumda bir güvensizlik var mı? Gerçekten ben şimdiye kadar bu konuda bir şey duymadım yani şu anda işleyen, şu anda bu kamu görevini yapan bu kuruma dair istisnai durumlar olabilir, hukuki anlamda yapılan bazı yanlış işlemler de olabilir -bu bilinçli

ya da bilinçsiz- ama onun ötesinde, yüz yıla yakın bir süredir işleyen bir kurum var. Dolayısıyla, bu kurumun, noterlik kurumunun işlemleri ve işleyişi açısından, toplum nezdinde ve yapmış oldukları işler bakımından bir sorunun bize, en azından Meclise veya -on beş sene ben avukatlık yaptım- avukatlık kurumuna yansıyan bir sorunla ben karşılaşmadım. Dolayısıyla, bunun için, durup dururken, bu süreçte, altıncı yargı paketinin içerisinde, yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığı ve yargının daha iyi işler hâle getirilmesine yönelik getirilen kanun teklifinin içerisinde Noterlik Kanunu'na ilişkin olan düzenlemeyi getirmek gerçekten bizde çok ciddi şekilde şüpheye neden oluyor. Bu şüphe de nedir? Şimdi, arkadaşlar biraz önce belirttiler, ben de hemen söyleyeyim. Bir defa “son hâl kâğıdı” dedikleri ve kişinin gerçekten liyakati, noterin çalışma düzeni ve aynı zamanda vermiş olduğu kamu hizmetinin ölçülerinin objektif ölçülerle ölçülmeyeceği kesin çünkü burada yine keyfilik söz konusu olacak. Dolayısıyla, bu keyfilik, aynı zamanda, siyasal iktidara veya mevcut olan Adalet Bakanının hükümlerine altında birtakım uygulamaları da beraberinde getirecek.

Onun ötesinde, şimdi, alt sınıftan üst sınıfa hâl kâğıdı almak suretiyle noterlerin aktarımı veya o pozisyona gelebilmesinin ölçütünün bu şekilde, subjektif ölçülerle ve aynı zamanda gerçekten müdahaleye açık olabilecek şekilde bir kriterin getirilmiş olması kabul edilebilir bir durum değil.

Mesleki yaşamımda gerçekten 2 tane şeyden çok çekindim ve orada gerçekten korkuyordum. Birincisi şu: Emekliliği gelmiş olan bir yargıcın kürsüye çıkıp karar vermesi kadar... Yani, herkes için bunu söylemek mümkün değil ama gerçekten bunun kadar zor olan veya üzerine düşünülmesi gereken bir aşama değil. İkincisi, iktidarın seçim sathımailine girmiş durumdayız; bu konuda, bu alana niye müdahale ediyorsunuz? Niye bu konuda yeni bir düzenleme getirme gereği hissediyorsunuz? Bırakın, Noterler Birliği ve... Biz şu anda Türkiye'nin dört bir tarafında, en ücra köşesinde hizmet eden ve noterin olmadığı dönemlerde de, yerlerde de yazı işleri müdürlerinin bu görevleri üstlendiği bir yapıdan bahsediyoruz, yüz yıllık bir uygulaması var. Niye bu aşamada tutup müdahale ediyoruz?

Bu düzenleme, bu kanun hükmü Anayasa'nın o eşitlik ilkesine de aykırıdır; o nedenle de biz onu da ileri sürüyoruz. Dolayısıyla, ben, kurumun kendisiyle, noterlerin görüşlerini almak suretiyle, halkın görüşünü almak suretiyle bu yönde bir düzenlemeye gitmek gerektiğini ileri sürüyorum.

Öte taraftan, neden yığılma var? Mesela, şimdiye kadar belki... Daha önce bu özel hukuklar açılmadığı süreçte ya da hukuk fakültelerinin çok kontrolsüz bir şekilde açılmadığı dönemlerde en fazla 10-15 bin kadar noter sırası bekleyen insanlar vardı, hukuk mezunları vardı. Sayın Başkan, e şimdi, şu anda bu sayı kaç oldu bilmiyorum.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – 60 bini geçti.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – 60 bini geçti.

Bütün mesele, aslında noterlerin kendi işleyişiyle alakalı bir mesele değil; bu sistemin üretmiş olduğu denetimsiz bir hukuk fakültesi sistemi var, bundan başlıyor mesele, önce ona bir işaret etmemiz gerekiyor. Dolayısıyla, bu noterlerle ilgili olan kanunların, bu düzenlemelerin gerçekten geri çekilmesi için talebimiz var. Ha, ona daha detaylı bir çalışma yapalım, kurumun da görüşünü alalım, hukuk kurumlarının görüşünü alalım, gerçekten adalet sistemine negatif anlamda etkileri mi olmuş, yoksa birçok işlemi... Mesela, araçların satışından tutun, bu veraset belgelerinin çıkarılmasına kadar çok ciddi şekilde kolaylıklar getirdi bu kurum. Dolayısıyla, müdahale etmemek gerekiyor diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Koç.

Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi, şöyle temel bir sorun var: Yani burada, Adalet Komisyonu olarak avukatlarla ilgili bir yasa taslağı getiriyorsunuz; avukatlar karşısında, barolar karşısında. İşte, ne bileyim, doktorlarla ilgili bir düzenleme oluyor, doktorlar için karşısında. Bu Mecliste öğretmenlerle ilgili bir şey çıkıyor, öğretmenler geliyor kapıda protesto eylemi yapıyorlar. Noterlerle ilgili bir düzenleme var; Noterler Birliği karşı, noterler karşı, kimse buna “evet” demiyor. Şimdi hakikaten insan mantığını da şöyle düşünüyor: Yani, bu kadar meslek kolları, kamu kurumu niteliğinde kamu hizmeti yapan mesleklerin temsilcilerinin hepsi birden neden sizin getirdiğiniz iş ve işlemlerin karşısında duruyor? Bunu bir sorgulamak lazım.

Hadi, bunu bir tarafa bırakalım, biz kendimiz hukukçu olarak, aslında hukukçu olmasak da böyle bir temel mantık yürüterek bir düşünelim burada: Bu düzenleme hangi amaca hizmet edecek? Şimdi, bir terfi sistemi var, o terfi sistemi yıllardır bir şekilde ilerliyor. Buna ilişkin, bizlere yansıyan ya da kamuoyunda duyulan, büyük bir rahatsızlığa işaret eden hiçbir durum olmamış, kendi içinde ilerlemiş, kendi meslek kollarından da böyle bir talep yok. Peki, şimdi, mesela terfi sisteminde üçüncü sınıfta olan bir kişinin birinci sınıf olarak atanmasının kamuya nasıl bir faydası olacağını birinin izah etmesi lazım. Bakın, iki buçuk yıl görev yapacak...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ama metinde böyle bir şey yok.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Şöyle: Üç ikiye geçebiliyor, iki bire geçebiliyor.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Üçten ikiye, ikiden bire; böyle bir şey yok.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Tamam, bir bitireyim konuşmamı.

İki buçuk yıl görev yapacak biri birinci sınıf noterliğe ayrılabilir mi ayrılamayacak mı, terfi edilecek mi edemeyecek mi? Son hâl kâğıdına göre iki buçuk yıl görev yapan birinin bu terfi imkânı var.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Metinde değil.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, yok; bu, terfiyle ilgili bir şey değil.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Peki, son hâl kâğıdını...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Noterler Birliği açıklar onu şimdi.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bir dakika, ben... Şimdi, siz not alın, ifade edin.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Not alalım arkadaşlar.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Diyelim ki bir noterin bütün yaptığı iş ve işlemlerin hepsi doğru, sicili de doğru, son hâl kâğıdı olumsuz olduğunda bu, terfi edemeyecek. Son hâl kâğıdını kim görebiliyor? Bunun nasıl bir denetimi var? Sadece müfettiş bunun son hâl kâğıdını veriyor değil mi? Şimdi, demek ki tamamen keyfi bir hâl geliyor, tamamen Bakanlığın kontrolünde, istediği noterin terfisine karar verir, istemediğini... Bir noter düşünün, otuz yıldır kusursuz işlem yapmış, yirmi yıldır kusursuz işlem yapmış; bu kişi nasıl terfi edecek? Yani, bakın, şu tartışma ister istemez gelecektir: Bu, şahıslar bazına indirgensin istemiyorum ama bu gidişle Genel Kurulda şahıslar da konuşulur; bakın, bunun altını çizerek söyleyeyim. Çünkü hukuk mesleğiyle iştigal edenlerin genelde aileleri de hukukçu oluyor, birçok milletvekilinin, önemli pozisyonundaki kişilerin eşleri de noter. Mesela, bizim burada, Süleyman Bey’in eşi de noter; her partide de bu böyle. Şimdi bize gelen bazı bilgi ve belgelerden şu da görünüyor yani şu soruları vatandaş da soruyor noterler de soruyor: “Bu düzenlemeyle, bu düzenlemeyi getiren iktidarın bak, şu pozisyonundaki yakını hakkı olmadan bir şekilde Ankara’ya gelirse ne olacak, nasıl izah edeceksiniz bunu topluma?” Dolayısıyla burada, bu adaletsizliğin önüne geçmek lazım; bunun altını çizelim.

Bir diğerkonu da şimdi, Sayın Başkan, bir noterin yaptığı iş ve işlemenden ötürü kusuru olduğunda cezalandırılması ya da onun sorumlu olması ayrı bir şey ama bunu kusursuz sorumluluğa indirmediğiniz zaman kendi kusuru olmayan bir işten ötürü sorumluluk attettiğiniz zaman bu da başka problemlı bir alan doğurur.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Zeynel Bey, kanunun 162’nci maddesinde genel hüküm var ya; yani bu o işte.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Dolayısıyla şimdi, gelen yasal düzenlemelere bakıyorsunuz, birkaç meslek koluna birden hitap eden işleri görüşüyoruz burada, aynı paket içerisinde geliyor ve genelde de ilgili meslek kuruluşları tarafından da hazırlanmadan, kimse tarafından da bu gözden geçirilip düzenlenmiyor dolayısıyla ben de bunun geri çekilmesi gerektiğinin uygun olduğunu düşünüyorum. Grubumuzun bu maddeye ilişkin teklifini de sunduk, bu maddenin tekliften çıkartılmasını istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler Sayın Emre.

Sayın Subaşı, buyurun.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hatıpler belirtti, biz de önerge vermiştik bu maddenin çekilmesi için. Noterler Birliğinin de bu konuda beyanları var, Antalya Noterler Başkanı da bu konuda bize bildirimde bulundular ve itirazları var. Hâl böyleyken onlarla kendilerini ilgilendiren bir konuda doğrusu, tartışma yapmadan, onların fikrini almadan böyle bir hazırlık yine, her zamanki gibi sorunlar çıkaracaktır. Öncelikle onların görüşünün alınması gerekirdi. Türkiye’de sanıyorum 6-7 bin civarında noter var ve noterlik müessesesine de binlerce, on binlerce de başvuru var ve bunun sebebi de noterlik müessesesinin çok köklü, çok esaslı, çok liyakate dayalı ama en önemlisi de güvenilirliğini muhafaza edebilmesidir.

Bakın, biraz önce ben “Bunlar reform sayılmaz.” dediğim zaman Sayın Kaya bir itiraz etmişti “Bunda yenilik, değişim var.” diye. Evet, bir hâkim, savcı yardımcılığı ihdas edilmiş ama ihtiyaçlardan. Artık sorunların altında kalırsanız onları genişletmek, yenilikler aramak ihtiyacında kalırsınız. Ama ben neden reform sayılmaz dedim? 2019’da başladığınız yolculukta güveni ortaya koymuştunuz ve Sayın Bakan şöyle demişti: “Yargı sürecinde maalesef, güvenilirliğimizi yitirdik. Güveni sağlamak için, yargının yeniden güvenilir olması için şu, şu, şu reformları yapmak zorundayız. Öncelikle hâkim tarafsızlığı, bağımsızlığı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi uyumuyla ilgili sorunlarımızı giderecek reformlar yapmalıyız.” Ama Sayın Kaya, bugün geldiğimiz noktada son 5, buna da 6 dersek, 6 tane reform diye adlandırdığımız iki üç yıllık mesaimizle güvenilirlik konusunda, insan haklarıyla uyum konusunda, tarafsızlık ve bağımsızlık konusunda ve güven konusunda çok ciddi erozyona uğradık yani gide gide gittiğimiz mesafede geriye düştük. Onun için reform sadece değişim değil, gelişimi de kapsar yani hedeflerinizde eğer gelişme sağlayamamışsanız onun adına reform denmez. Onun için reform hem yenilik hem değişim hem de bir gelişmeyi hedefleyerek gelişmeyi içerir.

Onun için burada ben diyorum ki hazır, güvenilmiş bir müessese ve liyakate dayalı, orta yerde halkın da güvendiği bir kurumsal yapı varken noterlerin, Noterler Birliğinin itiraz ettiği ve liyakat esasının bozulabileceğine dair endişelere kulak tıkamak yerine onları anlayarak, dinleyerek bu maddenin çekilmesi doğrudur diye düşünüyorum. Hele hele son hal kâğıdının ne olduğu belirsiz, şeffaf değil, neden kaynaklandığı tartışılabilir. Ve yine, her zamanki gibi siyasetin elinin hukukta, yargıda olduğu gibi yine, noterlik müessesesine de uzanmasından gerçekten kaygı ve korku vardır; bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Subaşı, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Zeybek, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bizim kurumlarımızın birçoğu zaten vesayet altına alınmış durumda ama bu düzenlemeyle noterler üzerinde mevcut vesayetin daha da güçlendirilmesi isteniyor yani noterlik sistemini altüst etme teklifi olarak görülüyor. Beni de arayan noter arkadaşlarımız oldu. Gerçekten, yeni başlamış bir noterin birinci bölgeye atanmasının gerekçesi nedir? Teklif sahipleri de bunu bize bir anlatabilirlerse...

Yine, alt sınıftan atamalarda müfettişin olumlu raporu neden aranır? Neden bu kadar noterler üzerinde baskı kurulu? Neden onlar bir müfettiş raporuna mahkûm edilir; anlamak mümkün değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Zeybek, teşekkür ediyorum.

Şimdi, şöyle yapalım; biraz önce Hasan Subaşı Bey bahsetti. Toplam münhal, asıl, muhdes noterlik olarak birinci sınıfta 883, ikinci sınıfta 718, üçüncü sınıfta 649 olmak üzere toplamda 2.250 noterimiz var.

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Toplam miktar mı?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toplam miktar 2.250; münhal, asıl ve muhdes olmak üzere. Dolayısıyla genel düzenlemeye bu yönüyle bakmakta fayda var. Demin bir 6-7 bin rakamı geçince o yüzden hatırlatmak istedim.

Şimdi şöyle yapalım: Atilla Bey notlarını alıyor. Şimdi mevcut Komisyon gündemindeki dile gelen hususlar kapsamında ve maddeyle sınırlı olmak üzere Noterler Birliği Başkanımızdan bir açıklama yapmasını talep ediyoruz.

Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, bütün noterlerimiz adına sizi ve yüce heyeti saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, noterlikle ilgili kısaca bir bilgi vermek istiyorum. Noterlik kurumu, tarih boyunca var olan bir kurum. Sümerlerden başlayarak İslam hukukunda, Osmanlı hukukunda, Türk hukukunda ve bugün dünyanın her yerinde noterlik mesleği ve noterlik kurumu olmazsa olmaz kurumlardan biri olmuş ve bir güven kurumu olmuş. Yapılan tüm kamuoyu araştırmalarında güven sıralamasında noterlik mesleği, noterlik kurumu hep üst sıralarda yer almıştır. O nedenle özellikle dikkat edilmesi gereken hususun bu olması gerektiğini biz noterler olarak düşünüyoruz.

Bu mesleği icra ederken noterler çok ciddi sıkıntılar yaşamaktalar. Bunu, tabii, dışarıdan çok görmek mümkün değil. Bugün ne yazık ki noterlerden bahsedildiğinde sadece birinci sınıf noterlerin gayrisafi gelirleri -net geliri değil- dikkate alınarak değerlendirilmeler yapıldığında çok kolayca, çok para kazanılan bir meslek olarak görülmesidir. Oysa noterliğin kendi içinde bir sistemi vardır. 5/5/1972 yılında yürürlüğe giren 1512 sayılı Noterlik Kanunu'yla bizim mesleğimiz kurumsallaşmıştır. Bu yasaya göre noterlik 3 sınıfa ayrılmıştır. Aynı şekilde noterler de 3 sınıfa ayrılmaktadır. Mesleğe ilk girişte mutlaka ve mutlaka üçüncü sınıftan başlama zorunluluğu vardır. Her sınıfta dört yıl görev yapmak suretiyle, müfettişlerin verdiği iyi hal kâğıdının da olumlu olması şartıyla bir üst sınıfa terfi edilmektedir. Dolayısıyla yeni başlayan bir noterimiz sekiz yıl sonra birinci sınıf noterliğe terfi etmektedir. “Hal kâğıdı” dediğimiz kâğıt budur. Şöyle söyleyeyim: Biz normalde, Adalet Bakanlığı Teftiş Yönetmeliği'ne göre Adalet Bakanlığı müfettişleri tarafından teftiş edilmekteyiz. Daha önceleri

iki yılda bir yapılan teftişler son yıllarda teftiş heyetindeki sayı azlığı nedeniyle bugün beş altı yıla kadar sarmaktadır. Hal kâğıdının da verilmesi tabii ki bu şekilde gecikmektedir. Buna daha sonra yine değineceğim.

Yine, burada bahsedildiği gibi, bu konu aslında daha önce benzer şekilde görüşüldü, kabul görmedi. Ben istatistik bilgi arz etmek istiyorum Komisyonumuza: Efendim, şu anda 883 birinci sınıf, 718 ikinci sınıf, 649 üçüncü sınıf olmak üzere toplam 2.250 noterlik bulunmaktadır. Asıl noterlik ise yani şu anda fiilen çalışan noter sayısı ise birinci sınıfta 762, ikinci sınıfta 482, üçüncü sınıfta da 550 olmak üzere 1.794 noterimiz hâlen, fiilen görev yapmaktadır. Münhal noterliklere geldiğimizde yani kurulu olup henüz noter bulunmayan noterlerin sayısı ise 75 birinci sınıf, 104 ikinci sınıf, 99 üçüncü sınıf olmak üzere toplam 278’dir. Bu sayı belki yüksek görünebilir ama bu yüksek görünmesi kimseyi aldatmasın çünkü bunlar Bakanlık tarafından ilan edilmek üzere yeni boşalmış noterliklerdir ve ilan süreci sonunda birkaç ay içinde bu noterliklerin yüzde 90’ına belki daha fazlasına atama yapılacaktır. Muhdes noterlik yani ilk defa kurulacak noterlik dediğimiz noterlikler ise 46 adet birinci sınıf, 132 adet ikinci sınıf olmak üzere -üçüncü sınıfta boş noterlik yok muhdes olarak- toplam 178 adettir. Dolayısıyla asıl sorun olarak görünen ki Bakanlığımızın gerekçe olarak gösterdiği “Bakanlığın yeni noterlik kurmasını zorlaştırmaktadır.” ifadesi aslında, bu anlamda, bizce gerçeği çok yansıtmamaktadır. Şöyle ki: Yeni noterlik kurulmasına karar verme yetkisi Adalet Bakanlığımızdır. Noterliklerin sınıflarının değiştirilmesi, bu konuda düzenleme yapma yetkisi de Adalet Bakanlığımızdadır. Her dört yılda bir kanun gereği Bakanlığımız sınıflar arasında yeni bir düzenleme yapma yetkisine sahiptir. Ancak ne yazık ki son yıllarda noterliklerin bulunduğu yerin ekonomik koşulları, gelişmişlik düzeyleri ve diğer yerleşim yerlerinin durumuyla kıyaslanarak sınıflandırma yapılmadığı için bu konuda öncelikle büyük bir dengesizlik oluşmuştur. Bugün, örnek verirsek, çok gelişmiş yerlerden Bodrum ikinci sınıf noterliktir, ikinci sınıf noterliğin yeni noterlik kurma sınırı, kriteri birinci sınıfa göre daha düşük olduğu için bugün Bodrum’da 13 noterlik vardır. Âdeta Bodrum’un her sokağında artık noter açılmış durumdadır ama buna rağmen yıllar önce Alanya birinci sınıf yapılarak Alanya’da böyle bir sorun yaşanmadan ortadan kalkmıştır.

Şimdi Komisyonumuza yeni rakamlar sunmak istiyorum, Adalet Bakanlığımız tarafından yıllar itibarıyla ne kadar ihdas noterlik getirildi: 2010 yılında toplam ihdas edilen noterlik sayısı 54. Bu ihdas edilen noterliklerden şu anda birinci sınıfa atanmayan noterlik yok. İkinci sınıfta sadece 2 yer var, üçüncü sınıfta açıkta herhangi bir yer yok; tamamına atama yapıldı. 2012 yılında 118 ihdas yapıldı; birinci sınıfta yine atanmayan noterlik yok, ikinci sınıfta 12 noterlik var, üçüncü sınıfta yine atanmayan yer yok. 2015 yılında 73 adet ihdas var; birinci sınıf ve üçüncü sınıfta hâlen atanmayan yer yok, ikinci sınıfta sadece 6 noterlik boş. 2017 yılında ise 87 noterlik ihdas edildi; yine birinci ve üçüncü sınıf noterliklerde atanmayan noterlik yok, 24 noterlik ikinci sınıfta hâlen atanmamış durumda. 2019’da ise toplam 130 ihdas var; bunlardan sadece 2’sinde birinci sınıf noterliğe atama yapılmadı, 53 noterlik ikinci sınıfta, üçüncü sınıfta ise tamamına atama yapıldı. 2020 yılında ise 189 adet ihdas noterlik açılmıştır, kurulmuştur. Bunlardan hâlen birinci sınıf noterliklerden 44 adedi boş bulunmakta, ikinci sınıfta 35, üçüncü sınıfta ise boş noterlik bulunmamaktadır.

Bu rakamlardan da görüldüğü üzere özellikle 2017 yılından bu yana Bakanlığımızın önceki yıllara oranla noterliğin iş sayısında ve gelirinde çok artış olmamasına rağmen çeşitli sebeplerle, taleplerle ihdas noterlik sayısı fazla tutulduğu için son yıllarda özellikle ikinci sınıf noterliklerde böyle bir sorun ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla toplam noterlik ve noter sayısına baktığımızda hâlen 178 adet birinci ve ikinci sınıf noterliğin boş bulunması bizim sistemimiz açısından ve vatandaşa hizmet yönünden herhangi bir sıkıntı yaratacak düzeyde değildir. Zira bu yerlerin çok yakınında hâlen çalışan çok sayıda noterlik bulunmaktadır.

Neden boş kalmaktadır? Değerli hazırun, noterlik hem bir kamu hizmeti hem de bir serbest meslek faaliyetidir. O nedenle bu serbest meslek faaliyetini yürüten noterler devletten ya da hiçbir yerden maddi katkı almamaktadırlar. Yaptıkları işlemlerden kanunlar gereği kendilerine kalan pay üzerinden gelir elde etmektedirler.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Dursun Bey, toparlıyoruz. Daha detay... Yeterince anlaşıldı, toparlayalım.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Tamam Sayın Başkanım.

Dolayısıyla birinci sınıf bir yere yeni bir noterlik kurmanın maliyeti çok yüksektir. Günümüzde kira maliyetleri, personel giderleri olmak üzere noterlerimiz bu anlamda çok zorlandıkları için bu noterlikleri tercih edememektedirler. Ancak alt sınıftan atamalar geldiğinde bu, bizim meslektaşlar arasındaki barışı da bozacaktır. Yirmi yıllık noterin yanında dört ya da beş yıllık noterin aynı ortak hesaptan para almasının adalet duygusunu zedeleyeceğini düşünüyoruz. O nedenle ayrıca, hal kâğıtlarıyla ilgili bugünkü uygulama şu şekildedir: Bazı noterlerimiz biraz önce arz ettiğim gibi dört yılda bir terfi olduğu için bazı noterlerimiz dört yılını doldurmasına rağmen teftiş görmedikleri için Bakanlığımıza müracaat etmekte ve Teftiş Kurulumuz oraya ayrıca bir müfettiş göndermek suretiyle onun hal kâğıdını almasını sağlamaktalar. Şimdi, böyle bir uygulama geldiğinde çok sayıda böyle müracaatlar olacak ve bir karışıklık da yaratılmış olacaktır. Bu arada bir gün önce teftiş görüp hal kâğıdını alan noterimiz bir üst sınıfa başvurabileceği gibi birkaç gün önce bunu alamayan birkaç gün sonraya kalan -ilan tarihine göre söylüyorum- noterimiz bu haktan mahrum kalacaktır. O nedenle sistemin tamamen noterlik atama sistemiyle ilgili olduğu için biz de bu düzenlemenin zaten Bakanlığımızın yıllarca gündeminde olan ve son aşamaya gelen Noterlik Kanunu içinde, bir bütünlük içinde ele alınmasının daha sağlıklı ve isabetli olacağı düşüncesindeyiz. O nedenle bu uygulamanın bize herhangi bir fayda sağlamayacağını düşünüyoruz noterler olarak, Noterler Birliği olarak.

Arz ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, Türkiye Noterler Birliği Başkanımız Dursun CİN Bey'e teşekkür ediyoruz.

Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Evet, bir kısa soru soracağım Başkana. Bu kanun taslağı yapılırken herhangi bir şekilde sizin görüşünüz alındı mı, kurumsal olarak bir temas oldu mu? Yani bununla ilgili sizin bir teklifiniz oldu mu? O kısmı tam şey yapamadım.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Hayır, Bakanlığımızla bu konuda herhangi bir istişaremiz olmadı efendim, bizim bilgimiz olmadı.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Yani teklif hazırlayanlarla...

Şimdi, bakın, işte ben geneli hakkında değerlendirme yaparken de söylediğim, demin burada izah ettiğim konu da bu, yani noterlerle ilgili bu kadar kritik bir düzenleme yapılıyor ve Noterler Birliğinden görüş dahi alınmıyor Sayın Başkan. Bu, hakikaten çok problemlidir bir durum. Dolayısıyla yani çok açık, müstakil bir Noterlik Kanunu'na ilişkin bir düzenleme yapılabilir, çalışılabilir etrafıca. Hani, yargıdaki en önemli organlardan biri, yargısal işlemlerin varlığındaki en önemli organlardan biri, uyuşmazlıklardaki en önemli unsurlardan biri, dolayısıyla bunun, bu kanunun geri çekilmesi elzem.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Şansa bak, benden önce Noterler Birliği Başkanı zaten söylenmesi gerekenleri de söyledi. Niye söz almıştım? Bu kanun teklifini gündeme getirdiğinizden beri yüzlerce noterden bize mesaj geliyor, arkadaşlarımız var, onların kanalıyla geliyor, milletvekillerimize geliyor. Ya, bir mesleği bu kadar rahatsız edecek bir kanunu niye gündeme getirdiniz ki? Yani büyük bir ihtimalle Başkan -dinlemedim, çok özür diliyorum, biraz gecikmeli girdim- buradaki sakıncaları söylemiştir yani noterlerin sınıf olarak farklılıklar giderilirkenki objektifliği kaçırmanız, oradaki oluşan tabloyla beraber işte, az önce söyledik gayrimenkullerle ilgili devirde yeterli bilgi sahibi olmayan noterlere sorumluluklar getirmeniz vesaire gibi birçok konu var burada ve bize istisnasız yüzlerce mailin içerisinde ısrarla bu maddelerin çekilmesi, bu maddelerin noterlik mesleğini çok ciddi anlamda sıkıntıya sokacağı yönünde mailler var. Daha bugüne kadar tek bir faal noterden “Bu kanun iyidir.” diye bir kelime duymadım ben. Siz hangi gerekçeyle bu kanunu getirdiniz? Nereden aldınız bu bilgileri? Dert ne burada ya? Ya, burada dert şuydu: Aşağıda bekleyen birtakım noterleri herhangi bir yöntemle beraber bir yerlere taşımak, bir yerlere taşınmayı bekleyenleri de uzun süre mağdur etmekse kanun koyucunun iradesinin kamu yararına uygun olması gerekir. Anayasa’nın da emridir bu, Anayasa Mahkemesinin kararları da bu yöndedir kanunları incelerken. Burada bir kamu yararı yoksa, bir meslek kökünden rahatsız ediliyorsa, yüzlerce, binlerce mail geliyorsa... Sadece bize mi geliyor? Ben bakıyorum maillere, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bütün milletvekillerine geliyor, size geliyorsa niye susuyorsunuz? Size geliyorsa niye susuyorsunuz? Diğer partileri tanımıyor mu zannediyorsunuz bu arkadaşlar? Oradaki vekillere de bu mailler geliyor ama arkadaşlar...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Bize gelmiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sana gelmemiş olabilir Halil Bey. Kırıkkale noterlerine sorarız, Ankara noterlerine sorarız, seni tanımıyorlarsa çok büyük ayıp, seni tanıyorlarsa sana göndermemişlerse de onların ayıbı. Ama ben söyleyeyim, gelmeyen milletvekili olduğunu zannetmiyorum.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kendileri geldiler, mail gelmedi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu Komisyonunda olmayan milletvekillerimize de tabii...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ziyaret yaptılar, toptan ziyaret yaptılar.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Niye dinlemiyorsunuz o zaman arkadaşlar? Noterler Birliği Başkanı anlatıyor, noterler anlatıyor, bu mesleği yapanlar anlatıyor, işin içindekiler anlatıyor; derdiniz nedir ya?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Cevap alacağız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Neyin cevabını alacağız? Alabileceğimiz bir cevap yok ki.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teklif sahibi cevap verecekler.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Vereceğiz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, yok, yok. Arkadaşlar, biz bu bizi arayan noterlerle, bize yazan noterlerle birebir görüşüyoruz, diyoruz ki: “Şeytanın avukatlığını sadece yapmayın, bir de düşünün bunun olumlu etkileri olabilir mi?” Mesleğin içindekiler olumlu etkisi olduğunu söylemiyorsa sizin vereceğiniz cevabın bir anlamı yok ki. Ya, sizin yasa yapma tecrübeniz sorunlu. Arkadaşlar, yıllardır söylüyoruz ve bariz örneği burada işte. Geçen geçirdiğiniz yasada Barolar Birliği Başkanı geldi, sizin geçireceğiniz yasaya itirazlarını saydı; bugün geçireceğiniz yerde Noterler Birliği geliyor, itiraz... Kimi mutlu ediyorsunuz ya? Bu meslekler mutsuzsa siz kimi mutlu ediyorsunuz bu çalışmayla beraber? Bizim açımızdan noterlerle ilgili bugün, bu yasa teklifinin içine şerh edilmiş bütün maddelerin kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Evet, noterler gayrimenkul satışı yapabilirler, bu anlamda bir görev genişlemesi yapılabilir ama bu işin tabanı oluşturulur, doğru zemini oluşturulur, nimet-külfet ilişkisi doğru kurulur; bu iş böyle yapılır ya! Yoksa, ilgisi olmayan adama sorumluluk yükle, ilgisi olmayan adamın kazandırdığı paranın da tamamını cebine indir, onları baypas et. Kimin için yapıyorsunuz bu yasayı ya?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Koç, hatırlatma mı yapıyorsunuz? Daha önce izah etmiştiniz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yani bunu destekleyecek şekilde bir iki cümle kullanacağım izniniz olursa.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun, kısa bir şekilde.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Evet, Sayın Başkan, şimdi, gerçekten bu kanun yapma tekniğiyle ilgili, demokratik bir kanun yapma tekniğinden gerçekten bu iktidar uzak. Neden uzak? Şimdi, ben Dijital Mecralar Komisyonunun da üyesiyim, bir basın kanunu geldi ve sosyal medya...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yarın da onu görüşeceğiz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yarın da onu görüşeceğiz, bir tane basın kuruluşundan görüş almış değilsiniz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bugüne kadar aldıkları bir yer yok ki.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sosyal medya kuruluşlarından görüş almış değilsiniz. Avukatlık Kanunu; biraz önce de söylendi, ya bununla ilgili bir görüş alıyorsunuz.

Şimdi burada ne yapılıyor bir hak veriliyormuş gibi? İşte gayrimenkul satışı. Onun arkasında on tane ne varsa iyilik hepsini geri almış oluyorsunuz. Şimdi, gerçekten buradaki amaç nedir? Amacınız gerçekten nedir?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, dinleyelim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Bunun ciddi bir şekilde ortaya konması gerekiyor. Ne kadar kurum varsa, bakın, işaret etmediğiniz, müdahale etmediğiniz kurumlar varsa hepsini sıraya koymuşsunuz ve tek tek de müdahale ediyorsunuz yani bu, seçim sürecine giriyoruz ya bunu biraz... Eğer gelecekseniz gerçekten önümüzdeki süreçte, seçim sürecini geçirelim ve halk size bu yetkiyi verecekse, gelirsiniz, noterlerle ilgili olan ne varsa hepsini kökten bir şekilde değişikliğe götürürsünüz ama önümüzde bir şey var...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Gene yapmasınlar, “Yetki verildi.” diye her şey yapılmaz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, usul, hak ve hakkaniyettir.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Şu anda bir şey daha söyleyeceğim, burada söylemekten geri durmayacağım. Bakın, adalete olan güven yüzde 30 civarı, şu anda öyle söyleniyor, iktidarınıza olan destek de o civarda bir şey, ya yüzde 70'i nereye koyacaksınız Sayın Başkan? Yani halkın yüzde 70'i şu anda acilen seçim bekliyor, siz temel kurumlara müdahale edecek tarzda birtakım değişikliklere gidiyorsunuz yani bu kabul edilebilir bir durum değil, gerçekten değil. Şimdi bu hiç kimseyi mutlu etmeyecek, belki az bir azınlığı mutlu edecek ama temel kurumlarla oynamak gerçekten anayasal anlamda ciddi bir mesele yaratacak. Dolayısıyla bu, noterlerle ilgili olan kısmın derhal geri çekilmesini biz talep ediyoruz yani kabul edilecek bir mesele değil bu.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

Evet, Sayın Kaya.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkan, soruyla ilgili bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tamam, bitti.

Arkadaşlar, tamam, sizden yeterince biz bilgi aldık, teşekkür ediyoruz. Sayın Kaya’dan bir genel şeyi alalım, özel bir ihtiyaç...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Burada bile konuşturuyorsunuz.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Ben isterseniz bir anlatayım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir anlatsın da...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tekrar ekleme yapmak istiyor, neden konuşturulmuyor?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bir ekleme yapsın bakalım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, ya bir dakika...

Şimdi, biz Başkan Bey’i konuştuk, mevcut gündemle ilgili soru-cevap şeyi yapmıyoruz. Sayın Kaya’dan savunmasını alalım, ihtiyaç duyulacak bilgiyse alırız, bir nottan bahsediyor yani.

Buyurun, söyleyin.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – İçeriğini bilmeden ihtiyaç olup olmadığını nasıl anladınız? Nasıl anladınız?

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Benim düşüncelerimi biliyor musunuz?

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Siz konuşmadan önce bir sözünü kursun sonra konuşursunuz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Züleyha Hanım, biz Başkanı dinledik Züleyha Hanım. Züleyha Hanım, arkadaşlar; bir dakika... Bakın, biz Başkanı dinledik.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tekrar dinleyecek miyiz zaten Başkanı?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hayır, biz Sayın Kaya’dan bir genel, iddia edilen...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – “Kaya’dan sonra Başkana söz verecek misiniz.” diyorlar.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Komisyon gündemine hâkimdir, özel bilgiye ihtiyaç duyulursa o açıklamadan sonra alırız. Yoksa biz çift sıra filan yapmıyoruz, sıralama yapıyoruz.

Buyurun Sayın Kaya.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yani bir milletvekili arkadaşlarına gösterdiği müsamaha için de arkadaşlarımıza ayrıca teşekkür ediyorum yani teklif sahibi olarak, bakın, bir açıklama yapma zarureti var sizin dediklerinizde çünkü sizin konuştuklarınız ile bizim teklifimiz arasında uçurumlar var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Doğru.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Doğru.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Biz bir defa noterliğin sisteminde ne belge sistemini değiştiriyoruz ne de gayrisafi sistemini değiştiriyoruz, noterliğin gayrisafisini değiştiriyoruz yani noterliğe girişle ilgili, başlangıçla ilgili değişen bir hadise yok. Şu andaki kanunun uygulaması neyse aynı şekilde devam ediyor, hele özellikle, hani, bizim sanki uydurduğumuz bir kavram gibi bir hadise çıktı -sağ olsun Noterler Birliği Başkanımız da ifade etti- sanki biz yeni bir son iyi hâl kâğıdı gibi bir şey çıkarıyoruz gibi değerlendirme oldu. Bakın, -özellikle bunu Sayın Emre, Sayın Aydoğan, Cumhuriyet Halk Partisindeki diğer sözcü arkadaşlarımız da söyledi- bu, 1989’da kanunda yapılan bir değişiklikle giren ve 4(a) maddesinde gözüken, hakkında düzenlenen son hâl kâğıdına olumlu kanaat belirtilmiş

olma şartı. Ya bu kavramı biz çıkarmadık, bu son hâl kâğıdı kavramı ve işte, müfettiş tarafından verilecek husus 1989'dan beri işleyen bir sistem. Bunda da bir değişikliğe netice itibarıyla gitmiyoruz. Ortadaki ihtiyaç nedir? Ortada işte, Noterler Birliği Başkanımız da ifade etti, 178 tane birinci ve ikinci sınıftaki noterliklerde bir boşluk var ve buralara o sınıfta görev yapan, o noktadaki noterler müracaat etmiyorlar. Biz bu değişiklikle ne getiriyoruz? Bakın, çok açık yani ibareler yani ben sizin konuştuklarınız ile teklifimiz arasında dediğim gibi gerçekten uçurum var, 2 defa yapılan ilana rağmen yani 2 defa ilan yapıldı, birinci sınıf ya da bu ikinci sınıftaki boş 178 noterlik için. Birinci fıkra uyarınca, neydi, işte bu iyi hâl kâğıdı vesaire bahsettiğimiz zaten geçmiş kanunda oy alan, atama yapılamayan bir noterliğe üst sınıf veya aynısı noterler, birinci sınıfsa birinci sınıf noter, ikinci sınıfsa birinci sınıf ya da ikinci sınıf noterlerden tekrar soruluyor, istekli çıkmadı; üçüncü oldu, bu isteklerinde bulunmaması hâlinde artık dördüncü bir tur başlıyor, son hâl kâğıdında olumlu kanaat belirtilmiş olması, bu zaten eski kanunda, bizim çıkarmış olduğumuz bir kanun değil -1989'da eklenmiş 4(a) maddesinde kanunun- bir alt sınıf noterlerden yani eğer ikinci sınıf noter ise üçüncü sınıf noterlerden, birinci sınıf noterliğe gidecekse ikinci sınıf noterlerden yapılacak dağıtım atama yapılabilme imkânı getiriyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sokak başına noter açmayacaksınız değil mi?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Hayır, şu dediğimiz yani burada şu söylendi: Üçüncü sınıftan birinci sınıfa geçiş mümkün değil. Bakın, çok açık, sarı; ne şekilde ifade ettiğimi buradaki ibarelerde de eğer sizin kafanızda bir belirsizliğe giden ya da bu düşüncelerinize doğru gidebilecek bir nokta varsa bu ifadeleri de düzeltelim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – O zaman sadece o hususla ilgili sadece bir cümle koy.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Çünkü ben bu kaygıyı anlayamadım. Şimdi, hepinizin çok beğendiği bir sistem var yani işte geçmiş yıllardan beri işliyor ve dolayısıyla bizim buradaki yapmış olduğumuz bu sistemi bozucu bir manevra değil ya da bozucu bir düzenleme değil. Biz şu an boş olan ve 178 tane Sayın Noterler Birliği Başkanımızın da yönetimin de ifade ettiği yer var, buralarda vatandaşımızın hizmet alabilmesi yönünde bir düzenleme, bir teklif getiriyoruz.

Şimdi, Noterler Birliğimiz de şimdi, ikinci kısmına geçeceğim, bakın, Sayın Emre söyledi. 2015'te...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – O zaman bir ayrıntı verelim.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Hayır, bir saniye Başkanım...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika, bir ayrıntı verelim.

Yine bir talep olmayabilir yani.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Belki de böyle.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika... Yani şimdi, zorla bir resen atamadan bahsetmiyoruz.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ben şuna şaşırdım: Hani, kadrolaşma iddiası var ya Başkanım, burada kadrolaşma mümkün değil.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Noterler Birliği ikna mı buna, ikna mı buna?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Bir bitireyim Sayın Aydoğan.

Bakın, kadrolaşma mesela Sayın Tiryaki, Sayın Aydoğan ya da diğer arkadaşlarımız dedi: "Kadrolaşma." Ya, nasıl kadrolaşma olacak? Şu an işte 60 bin başvuran var noterliğe, 1993-1994'teki başvuranlardan, 95'teki başvuranlardan -tahminim- şu anda belge sahibi olmaya başlıyorlar yani çok eski bu yani biz şunu mu düşündük ta fi tarihinde: Biz 2002'de iktidar olacağız, 1990'lı yıllardan

itibaren noterlik... Yani böyle bir şey olabilir mi? Özellikle burada kadrolaşma yapılacak bir mevzuat yok, aynı mevzuatı zaten koruyoruz, bunun yapılabilme imkânı yok, belge sırasına göre sıra kimdeyse burada atanabilecek işte belli kriterlerine göre, zaten o, belli.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Üçten ikiye geldi, onun için kazanılmış hak olur mu, olmaz mı? Ondan sonra birinci sınıfa daha...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Hayır, yok. bakın, bitireyim, söyleyeyim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Tiryaki, karşılıklı konuşmayalım.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Yani üçüncü sınıftan ikinci sınıfa geçmiş bir, bu noktada görev boşalmış bir yer, buradan bahsettiğim 178 tane boşluktan birine ikinci sınıfta ki bir yere üçüncü sınıftan bir arkadaş başvurdu ve orada noterlik yaptı. Buradaki eski, şu anki mevcut kanunu düzenlemedi, biz ona sen üçten ikiye geçtin diye bir hak vermiş olmuyoruz, sadece o ikinci sınıftaki bir noterlik hizmetini görüyor; yapılan hadise bu. Sizin dediğiniz gibi, işte dört buçuk, beş yılda üçüncü sınıftan hop birinci sınıf yok. Bunların tayin, terfileri nasılsa şu an kanun içerisinde aynı şekil kanun da devam ediyor, biz bu konuda hiçbir değişiklik yapmıyoruz yani bu dolayısıyla ortaya atılmış hadiseler. Dolayısıyla sizin buradaki endişelerinizi anlayabilirim ama bizim ortaya koymuş olduğumuz bu yasayla, mevzuatla bunun alakası yok.

İkincisi, bakın, Sayın Emre ifade etti, biz bütün kanunları ilgilileriyle, alakalılarıyla partimizin kurulduğu günden beri konuşuyoruz ve zaten bu istişareler, değerlendirmeler yapılıyor ve bu değerlendirmelerde biz özellikle milletimizin çoğunluğunun uygun görüşüyle bu kanunları çıkarıyoruz ki bu kadar zamandır seçimleri biz kazanıyoruz ve hep iktidarı. Dolayısıyla yapmış olduğumuz kanunları özellikle...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İstişare yapmamışsınız Atilla Bey.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Yaptık... (Gürültüler) İfade edeyim, müsaade ederseniz, ifade edeyim. Bakın, ben sabırla dinledim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, tamam, bir dakika...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ben tarih vereceğim, bakın bir şey söyleyeceğim, tarih vereceğim, 2014 yılında Adalet Bakanlığımız -o zaman, biliyorsunuz, sistemimiz farklıydı, kanun tasarısı şeklinde hazırlık yapılıyordu- 2014'te kurulan Bilim Komisyonu 2015'te Noterler Birliğimizde şu an bizim ortaya koymuş olduğumuz bu teklife ilişkin değerlendirmeler ve çalışmalar yaptı. Bilmiyorum, Başkanım o zaman Noterler Birliği Başkanıysa...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN - Yönetimdeydim.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Yönetimde.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Altı yılda hiçbir değişiklik olmadı mı?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Bir şey söyleyebilir miyim, bitireyim ya, çok zor değil, son cümlelerim zaten.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, söz isteyelim.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ve burada, bu teklif orada da Noterler Birliğiyle değerlendirildi yani Sayın Emre diyor ya “İstişare yapılmadı.” Yapıldı.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Adam “Bize sorulmuyor.” diyor, tutanağa geçti.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Açıklar zaten Sayın Emre, açıklar.

2015’de Sayın Başkanın da yönetiminde olduğu o zaman...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar...

Tamamlayalım.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – ...Birlik Başkanı olmadığı ekiple görüşmeler yapıldı, Noterler Birliği o zaman için bu teklifle ilgili değerlendirmesinde olumsuz bir yaklaşım koydu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 2015'ten 2022'ye yedi sene geçmiş, 2015'ten bahsediyorsunuz, yapmayın, eylemeyin. Yedi senede neler oldu?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ama bir şey ifade edebilir miyim; yani bu noktada istişare yapılmadı, Noterler Birliğinin görüşünün alınmadığı hususu dolayısıyla bu nokta itibarıyla doğru değildir.

Üçüncü olarak son diyeceğim, biz teklif sahibi olarak Sayın Başkan, yönetimi ve arkadaşlarla birlikte toplantı yaptık. Bakın, siz sormadınız ya da Başkanım onaylamadı, biz pazartesi günü Sayın Genel Müdürümüzle beraber, yine Bakanlıktaki ekipteki arkadaşlarımızla beraber oturduk, kapsamlı bir toplantı yaptık, sadece bu madde için değil, diğer maddelere ilişkin de değerlendirmelerini yaptı. Bizim de hak verdiğimiz işte, bizim düzenlememiz içerisinde öngördüğümüz amaçla onların şimdiki ifade ettikleri hadiseler arasında gördüğümüz, bizim de gördüğümüz belli bir noktada yaklaşımlar var, belki de Komisyonumuzun ve Genel Kurulun takdirindedir. Bu konuda belli düzenlemeler, belli çalışmalar da Noterler Birliğiyle yapılabilir ama bakın, istişaresiz, değerlendirmesiz yapılması hususu kesinlikle, bu nokta itibarıyla, bu yasa teklifini hazırlayan, kanun teklifini hazırlayan bizler olarak değildir, biz de uzun toplantımızı yaptık, Sayın Noterler Birliği Başkanı ile diğer yönetimdeki arkadaşların da düşüncelerini aldık, Genel Kurula kadarki aşamada bakın, özellikle belli noktalarda belki Genel Kurulun da takdiriyle değerlendirmeler yapılabileceğini söylüyorum Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyorum.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Noterler Birliği Başkanına bir söz verirsiniz, bizim sorduğumuz sorularla ilgili bize bir şey getirmediniz. Adımı vererek söylüyor çünkü.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Atilla Bey'i dinledik, ne güzel cevap verdi.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika, önce milletvekillerimiz Komisyon gündemine hâkimdir, önce milletvekillerimize...

Evet, Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, Başkanım, bir arada söyledim, kayıtlara geçsin diye söylüyorum yani üçüncü sınıf bir noter ikinci sınıf bir bölgeye geçtikten sonra onun için kazanılmış hak olacak, daha kısa sürede birinci sınıf bir bölgeye gelebilecek. Bu net. Bu yaptığınız, evet. Şimdi, eğer amaç gerçekten 178 noterliğe atama yapılmasını sağlamaksa ben bu konuda Adalet Bakanlığı ile Türkiye Noterler Birliğinin bu sorunu çözebileceğini düşünüyorum. Yani şimdi, eşyanın doğasına aykırı. Siz notersiniz, bir yeri açıyorlar, noterler bir üst sınır, üst bölge olduğu hâlde gitmek istemiyorlar. Burada bir sorun var yani niye gitmek istemiyor? Yani muhtemelen burada bir planlama hatası yapıyorlardı. Bu planlama hatası ya Adalet Bakanlığından kaynaklı olabilir, başka bir yerden kaynaklanıyor olabilir. Bu planlama hatasının Adalet Bakanlığı ve Noterler Birliği arasında çözülebileceğini düşünüyorum. Ya ben çok eski bir milletvekili değilim, dört yıllık bir milletvekiliyim, benim bildiğim kadarıyla bu, ne ülkenin bir sorunudur ne Türkiye Büyük Millet Meclisine yansımış bir sorun yani bir sorun yok yani seviyor musunuz kendi kendinize sorun yaratmayı diyeceğim, hiçbir siyasi sevmes durup dururken sorun yaratmayı. Yani niye böyle bir sorun yokken bu gündemimize geldi ki?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Vatandaşın hizmet alamaması sizce sorun değil mi?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, sizce öyle mi? Noterler Birliği Başkanı diyor ki: “Çok yakın yerlerde zaten noterler var.” Şimdi, ben bilmiyorum, bu 178 tane yerin ismi önümüzde olsa kilometre olarak ona en yakın noterlerin listesi o öyle olsa belki de söylediğiniz doğrudur yani bir kamu hizmeti olan noterlikten belki bir kısım insan yararlanmıyor olabilir fakat Noterler Birliği diyor ki: “Bu konuda bir sorun yok yani böyle bir sorun yok, biz de Adalet Bakanlığıyla birlikte bunu çözebiliriz.” Bir de bazı şeyler, yani, hani, mesela bir sistem var, Noterler Birliğinin sistemi yani benim de kendimce eleştirilerim var da şimdi, gündem olmadığı için onları söylemek istemiyorum. Ama işleyen bir sistem var öyle ya da böyle, Noterler Birliği Adalet Bakanlığıyla beraber bunu yürütüyor, ciddi bir sorun yok, eğer bu sistem bozulursa bir defa bu sınıf meselesi, yer meselesi, yarın öbür gün başka yerlere gidebilir bu diye kaygı da hissediyorlar.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Biz ne yapacağız?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ya, Atilla Bey, biz biliyoruz ya, bir sürü yerde; başlangıç nasıl başladı, sonu nereye vardı. Ben şimdi sizin niyet sorgulamanızı yapmıyorum, böyle bir şey yapmıyorum, diyorum ki: İşleyen bir sistem var, eğer bu sistem bozulursa gelecekte bir dizi sakıncaya yol açabilir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Tiryaki, toparlıyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bitiriyorum.

O yüzden, yani 178 tane boş noterlik için -çözölebilecek bir sorun- yasa değişikliği gerekmez. Yani işleyen bir sistem var, eğer “İşliyor.” diyorsa Noterler Birliği, başka biçimde Adalet Bakanlığıyla birlikte çözebilirler diyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkürler.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, az önce “Sokak başına bir noter mi açmayı düşüneceksiniz?” diye espiyle sorduğum sorunun ete kemiğe bürünmüş kısmı bu maddelerin içerisinde var. “Boşalan, açılan, dördüncü sınıftan üçüncü sınıfa geçirilen noterlikler” diyor yani noter ihdas etmek mümkün.

Sorunuzun cevabını veriyorum, az önce bana sordunuz ya “Sokak başına açıl...”

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Bu madde olmadan da mümkün.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu tasarruf mümkün, bu tasarruf yaşar, görürsünüz.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – O her zaman mümkün.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, efendim, açılma nasıl olur?

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Ya, her zaman mümkün.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Her zaman mümkün işte. Bunu yaparsanız o zaman başka şeylerle karşılaşacaksınız.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Yok ya, onun ile bunun alakası yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Tiryaki’nin söylediği niyet ile uygulama farklı yere gelecek. Ben anlatıyorum ama siz çaba göstermiyorsunuz beni anlamaya.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Çaba gösteriyoruz da siz niyet okuyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, niyet okumak... Kanunun metnini bu hâlde yaparsanız size...

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – O tartışılır ama...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bir müsaade edin, ben anlatayım.

BÜLENT TÜFENKÇİ (Malatya) – Ya, bir şey söylüyorum: Bunu her köşe başında istediğin zaman açabilme... Öncesi neyse şimdi de aynı.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, arkadaşlar, yaptınız demiyorum, ben de diyorum ki: Bu getirdiğiniz değişiklik kamu yararı açısından sorgulandığında bu açılmaları tetiklemeye yönelik bir tablo da taşıyor diyorum; bakın, yaşanacak bunlar. Şimdi, siz, sadece son hâl kâğıdıyla beraber boşluk doldurma gibi bir yola girerseniz noterlikleri de ihdas edersiniz, açarsınız, oraları da boş kabul eder bunlarla doldurursunuz. Bu bir hukukçu yorumu, niyet değil; anlaşılmayacak bir şey yok, çok net.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Abdullah Bey, kaç tane ihdas edildi şimdiye kadar, sayıları var mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, olacağı da anlatıyorum; sizin elinize kalırsa olacak da sizin elinize kalmaz.

Şimdi, ikinci konu son hâl kâğıdıyla ilgili. Atilla Bey açıklama yaptı. Arkadaşlar, Noterler Birliği Başkanı burada, soruyorum: Son hâl kâğıdı, şeffaf bir kâğıt mıdır yoksa Bakanlığın kasasında...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ya, “Yok böyle bir kâğıt.” diyordunuz, “Biz çıkardık.” diyordunuz, şimdi “şeffaf” mı diyorsunuz? 89’dan beri uygulanıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, arkadaşlar... Ya, soru soruyorum, anlamaya çalışıyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – “Biz yeni çıkardık.” diyordunuz, şimdi “Şeffaf mı?” diyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, kim size “Yeni çıkardık.” dedi. Son hâl kâğıdıyla esas almayı anlatıyorum şimdi, dur.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Öyle diyordunuz ama bilmiyordunuz bile 89’dan beri...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, sen yasa teklifi getirdin, biraz daha ağır ol da dinle ya.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tamam, tamam, arkadaşlar...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Son hâl kâğıdı ilgisinin dışında kimsenin vâkıf olabileceği bir kâğıt mıdır? Değildir, değil mi? Şeffaf değildir, aleni değildir. Siz, son hâl kâğıdı iyi olan yüzlerce noter arasından –atıyorum- Bakanlığın tasarrufuna 3 kişiyi bıraktığınız zaman bu tasarrufun doğru kullanılıp kullanılmadığını kim takip edecek ve nereden takip edecek? Yasa yapıyorsunuz, size objektif şeylerle uğraşın diyoruz. Ya bunu bilerek yapıyorsunuz -özür dilerim- ya da bilmiyorsunuz, e bilenlere sorun o zaman. Bakın, Noterler Birliği Başkanı “Bize sorulmadı.” diyor. Son hâl kâğıdı, şeffaf bir kâğıt değildir. Son hâl kâğıdına bakılarak değerlendirme yapılmaz demiyorum ama...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ama eskiden de böyle, yeni bir şey getirmiyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – ...Anayasa’nın 10’uncu maddesine göre eşitlik ilkesi orada çok açık dururken, 500 tane noterin aynı pozisyonda son hâl kâğıdı iyiymken Adalet Bakanlığının oradaki tasarrufu nasıl yapacağını kim denetleyecek, kim denetleyecek?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Kıdem...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kıdemi aynı. Kim denetleyecek? Bakın, bunlar objektif şeyler değil. Bunlar bizim burada dile getirmeye çalıştığımız bu ülkedeki çalışma barışını bozabilecek şeyler ve Anayasa’nın 10’uncu maddesine de aykırı bir düzenleme bu anlamda ama benim size bir şey anlatma

şansım yok ki, gözünüzün önünde Noterler Birliği Başkanı “Bize sorulmadı.” diyor, siz diyorsunuz ki “Biz herkesle görüşüyoruz.”

Arkadaşlar, bizim burada kötü niyetimiz yok; bu, noterlerin ve kamunun hayrına bir uygulama olsa size destek veririz, açık açık söyleriz ama bu rahatsız edici bir uygulama; Anayasa’daki eşitlik ilkesine aykırı, objektif değerlendirmeye aykırı, siyaseten ya da başka bir şekilde keyfi olarak kullanılacak bir alan. Noterler de sonuçta yargısal faaliyetlerin çoğu zaman parçası hâline geliyorlar. Böyle bir keyfilikte güven kurumlarını bu keyfilğin eline teslim etmeye bizim “evet” dememizi nasıl bekliyorsunuz?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Keyfilik değil, Allah aşkına teklifimizi okuyun. Bakın, 9’uncu maddenin son fıkrasında...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir dakika... Bir dakika arkadaşlar. Atilla Bey, notunuzu alın.

Süleyman Bey...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, biz mi yanlış okuyoruz yoksa biz mi anlayamıyoruz, anlamak mümkün değil! “Son hâl kâğıdında olumlu kanaat belirtilmiş olması kaydıyla bir alt sınıftan noterler arasından atama yapılabilir.” diyor, bir alt sınıftan. E arkadaşlar, alt sınıftakiler arasında dahi kıdem şartı aramıyorsunuz siz ya.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Arıyoruz, var sonlarda, olur mu ya!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Nerede? Yok.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Bakın, 3’üncü fıkrayı açar mısınız lütfen ya? Okumuyorsunuz hiç.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sonra şey var Sayın Başkan, şimdi, deniyor ki: “2015 yılındaki Noterler Birliğiyle görüşme yapılmış.” Sonra: “Pazartesi günü Noterler Birliği yönetimiyle görüşme yapılmış.” Ya, arkadaşlar, 2015’teki Noterler Birliğiyle görüşme yapmanız... Yedi sene geçmiş, Türkiye’de hukuk sistemi değişmiş, 2018’de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi gelmiş yani birçok değişim yaşanmış, siz yedi sene sonraki iş için 2015’ten bahsediyorsunuz.

Ayrıca şunu söylemek istiyorum: Noterler Birliği yönetimiyle ne zaman görüştünüz? Pazartesi günü görüşmüşsünüz. Bu yasa teklifi ne zaman geldi, Meclise indi? Cuma günü geldi. Yapmayın eylemeyin ya, yapmayın eylemeyin. Kendi başınıza... Ya, aklıma ne geliyor biliyor musunuz, aklıma geliyor da yani söylemiyorum, acaba paralel bir yapımı var, paralel yapılarla mı görüşüp de buraya yasa teklifi getiriyorsunuz arkadaşlar ya? Barolar Birliğini bir kenara it, Noterler Birliğini bir kenara it; ya yapmayın eylemeyin, böyle yasa yapma tekniği olmaz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

Evet, Atilla Bey...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Sayın Başkan, biz çok net bir düzenleme yaptık. Yani teklifimizin 9’uncu maddesinin son fıkrasını Sayın Aydoğan ile Sayın Bülbül açarsa okuyorum. Tamamen keyfilğin önüne...

(AK PARTİ ile CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet arkadaşlar, Atilla Bey’i dinliyoruz.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – 9’uncu maddenin son fıkrasını açarsak, okuyorum...

(AK PARTİ ile CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, Sayın Kaya’yı dinliyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kıdem...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Tabii, tabii. Hemen bakın üstte, şu andaki mevcut durum, burada da değişikliğe gitmiyoruz; bakın, okuyorum: “Atama yapılırken aynı sınıftan noterlerin meslekteki kıdemleri esas alınır. Kıdemdeki eşitlik halinde Adalet Bakanlığınca verilen noterlik belge sıra numarası önce olanı tercih edilir.” Ya, bundan daha sarıh, açık bir düzenleme... Geçmişte de var zaten bu, geçmişteki düzenleme, bunu hiç ellemedik yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tamam, teşekkür ediyoruz Atilla Bey.

Evet, Dursun Bey, son diyecekleriniz, birkaç cümleyle tamamlıyoruz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, ben, deminki sayın vekilimizin sorusuna bir açıklama getirmek istiyordum, onun için tartışma yarattı. Aslında çok basit: 2014 yılında –sayın vekilimizin belirttiği gibi- ben de yönetimdeydim ama Başkan ve diğer yönetim kurulu üyesi arkadaşlarım katıldılar, Bilim Komisyonu toplantısında bu konu görüldü ve bu maddeye Türkiye Noterler Birliği yöneticileri tarafından şiddetle karşı çıkılması sonucunda Bakanlık taslağından bu çıkarıldı. Bu yeni gelen taslakla ilgili bizimle önceden herhangi bir temas kurulmadı. Sayın Adalet...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz, tamam.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, bitirsin Başkanım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, bitirsin arkadaşlar.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hayır, bilgi var, başka bir şeye gerek yok ya, öğrenildi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sözü bitmedi ama ya.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, arkadaşlar... Turan Bey, biz detaylı bilgi aldık ya. Bu, şeye mi döndü?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Söz bitmeden kesiyorsunuz ya.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ya, bitti. Hayır, bu bilgiyi alacağız. Turan Bey, biz Başkana...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ne aceleniz var?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Süleyman Bey, biz Başkana genel değerlendirme sözü verdik, artık kısa bilgiler... Burası bir konferans yeri değil, yapmayın lütfen yani; burası Adalet Komisyonu ya, gündemimize hâkimiz biz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yasa yapacağız, yasa yaparken de...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz gündeme hâkimiz. O bilgiyi aldık, bitti.

Şimdi, Zeynel Bey, siz?

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, bakın, bir şeyi net ortaya koyalım, kimse kimsenin aklıyla alay etmesin. Ben burada konuşurken barolarla ilgili örneği verdik, diğer meslek kollarıyla ilgili örneği verdik, dedik ki: O alanlarla ilgili düzenleme yapıyorsunuz ve o meslekten kimseler de bunun içine dâhil değil, fikir alınmış değil ve hepsi de karşı. Şimdi, burada sistematik yapılan bir yanlış var, buna işaret ettim ve Sayın Noterler Birliği Başkanına da sordum “Size sordular mı?” diye, “Bizim fikrimizi almadılar.” dedi, bu da tutanağa geçti.

Şimdi, çok ilginç, teklif sahibi bana hitaben cevap veriyor, diyor ki: “Bu mesele Sayın Emre’nin dediği gibi hiç değil, biz kendisinden fikir aldık hatta 2015 yılında, 2014 yılında aldık, orada da şimdi üstüne ilave ediliyor. Getirilen düzenlemeye o zaman da şiddetle karşı çıkmışlar, üstünden yedi sekiz sene geçmiş, tekrardan bu düzenleme ve fikir aldık.” deniyor. Yani açıkçası, şimdi, bir teklif gelebilir... Hani, şunun da altını çizelim: Ben burada gereksiz bir elektrik hissediyorum. Bu, teknik bir Komisyon,

Adalet Komisyonu. Noterlerle ilgili yapılan düzenlemenin bir siyasi partiye yani bizim buna muhalefet etmemiz ya da katkı sunmamızın Cumhuriyet Halk Partisi olarak partiye getireceği öyle çok büyük bir şey olduğundan değil; burada maksat -Türkiye’deki en önemli komisyonlardan biri Mecliste- yasa yapılırken kaliteli yasa çıksın, doğru yasa çıksın, birkaç sene sonra onun yanlışlarını görüp de onun ceremesini toplum çekmesin.

Şimdi, burada, dikkat ederseniz -dün de sizinle görüştük, ifade ettiğimizde de- yani özel olarak bizim, bu Komisyon uzasın, uzun sürsün falan diye bir şeyimiz yok yani bizim açımızdan öyle bir şey yok, onu da bir not düşelim. Dolayısıyla buraya gelen, daha önce görüşü alınmamış uzmanlara da en azından bu gözetilerek yeterince söz verilsin. Yani biz burada konferans yapıyoruz demiyoruz ama geldiğimiz madde, bu kanunun önemi itibarıyla baktığımızda süre itibarıyla de böyle çok büyük süreler geçmedi. Dolayısıyla burada zaten yetkilisi birkaç kişi var, konuşacakları maddeler de birkaç madde. Dolayısıyla biz söz verdiğimizde de yeterli sürede, herkesin anlayacağı şekilde meramını anlatsınlar. Ben de zannetmiyorum ki onların da burada uzun uzun, akşamlara kadar oturup da konuşalım gibi bir dertleri olsun. Yani bence bu uygulamayı da bir gözden geçirin Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki. Yok, ben genel değerlendirme verdim, artık gündeme gelen sorularla, ona yorum ekleyerek başka şeyleri de... “Adalet Komisyonu gündemine hâkim.” dedik, bu hâkimiyetin de sınırlarını ihlal etmeyeceğiz bu konuda.

Şimdi kim söz istiyor?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET ALICI – Ben Sayın Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, buyurun Ahmet Bey.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET ALICI – Efendim, zaten Sayın Başkanım gerekli şeyleri söylediler. Şimdi, burada bir de olaya şu açıdan bakmak gerekir bence: Ne görüşülüyor aslında Komisyonunda? Hâkim ve savcı yardımcılıkları hususu görüşülüyor, ana şeyi bu, yanıyorsam beni lütfen düzeltin. Şimdi, burada hâkim ve savcı yardımcılıkları konusu görüşülürken işte “Bunların bir tecrübe kazanması gerekir, liyakat kazanması gerekir ve ondan sonra görev verilmesi gerekir.” diye düşünüyoruz ama durum noterlere gelince diyoruz ki: “Bunu tamamen kaldırıyoruz.” Hiçbir şeyi göz önüne almadan diyoruz ki: “3’ten 2’ye, 2’den de dört yıl gibi bir sürede 1’inci sınıfa gelebilir.” İki bir tenakuz oluşturmuyor mu sizce, ben mi yanıyorum?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ahmet Bey, şimdi, bilgi verecekseniz devam edin yoksa burada karşılıklı müzakereyle soru-cevap verilecek bir şeyden bahsetmiyoruz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET ALICI – Estağfurullah. Tamam Başkanım, özür diliyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz burada Adalet Komisyonunun ihtiyaç duyduğu bilgileri arkadaşlardan aldırarak suretiyle... Sonuçta oylamaya geçeceğiz. Ya, şimdi, karşılıklı birbirimizi ikna etme...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET ALICI – Başkanım, bir şey anlatayım bununla alakalı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Üslubunuzu normalleştirin.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET ALICI – Peki Başkanım.

Şimdi, Malatya Akçadağ noterliğinde göreve başladım, aradan bir iki gün geçti -orada “noter” demiyorlar, “noterci” veyahut “müdür bey” diyorlar- geldi adam elindeki şeyle, dedi ki: “Ya, Müdür

Bey, bununla banka bana şeyi ödemiştir.” Emekli maaşı alım vekaletiymiş. Dedim: “Ya, Allah Allah, nasıl olur?” Aldım elime, baktım, “vekil” yazmışım –daha ilk başlamışım çünkü noterliğe başlarken bir eğitim ne yazık ki yok- vekalet vereni yazmışım ama vekil yok. Yani bizim mesleğimizde de gerçekten bir tecrübe esası var, bir kıdem esası var. Ben bu hususların dikkate alınmasını talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, sağ olun.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz, çok sağ olun.

9’uncu maddede aynı mahiyette 2 önerge vardır, sırayla okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Alpay Antmen

Süleyman Bülbul

Mersin

Aydın

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, gerekçeleri oku...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Açıklandı gerekçeler Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Açıklandı.

Evet, oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Evet, 9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, saydınız mı? Hani saydınız mı; bir bakalım, kabul edenler kaç kişi var?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bakalım arkadaşlar.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Oylama kabul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Önergeyi kabul edenler kaç kişi var?

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Maddeyi oyladık biz yani.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Oylama bitti arkadaşlar.

Evet, on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.35

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 15.55****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, İç Tüzük’ümüzün 27’nci maddesi kapsamı içerisinde toplantı yeter sayımız vardır, toplantının açılışını yapıyorum, ara vermiştik. En son itirazlar olmuştu zannedersem sayımla ilgili ama oylamayı gerçekleştirmiştik, tutanaklar da açık. Dolayısıyla, itirazlar konusunda tekrar oylamayı gerçekleştireceğim.

Aynı mahiyette 2...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Sayın Başkanım, burası kanun yapma yeri. Evvela Komisyon Grup Başkanımız beni aradı, bir oylama yapılmış 9’uncu maddeyle ilgili. Bizim önerimiz, 9’uncu maddenin teklif metninden çıkarılması mahiyetindedir ve yapılan oylamada Meclis İçtüzüğü’nün öngördüğü şartlar sağlanmış ve önerge 8’e 5 kabul edilmiş.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Nasıl olmuş bu efendim?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nasıl “Nasıl olmuş bu”?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Kayıtlarda nasıl gerçekleşmiş bu?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz burada Başkan mısınız yoksa başka biri... Başkan olarak saymadınız mı siz, görmediniz mi?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – İtiraz söz konusu oldu, itirazla beraber ara verdik.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nasıl itiraz söz konusu oldu?

Sayın Başkan, burayı babanızın çiftliği gibi yönetemezsiniz, yönettirmeyiz. 9’uncu madde madde metninden çıkarılacak şekilde buraya devam ediyorsanız edin. Buna müsaade etmeyiz, buradaki sayısal çoğunluğunuza falan da güvenmeyin, burası Meclis. Burada yapılmış bir oylama... “Yok, bizim çoğunluğumuz vardı, bahçedelerdi, dışardalardı, tuvalettelerdi; dur, onlar gelsin, yeniden oylayayım.” diye bir mantık olamaz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına yapılabilecek en büyük hakarettir, buna da müsaademez olamaz. Hak yemeyiz, yedirtmeyiz. Burada hak yemek istiyorsunuz. Sizi özel hukuk olarak severim ayrı bir şey, burada ben işimi yapmak zorundayım. Bu 9’uncu madde kabul edilen önerge doğrultusunda metinden çıkar, ondan sonra siz işinize devam edersiniz. Bu kanun maddesini -çoğunluğunuz Parlamentoda var- başka şekilde getirirsiniz, edersiniz, onu bilemem. Herkes hukukunu koruyacak ve siz Adalet Komisyonunun Başkanı olarak buna en çok riayet etmesi gereken insansınız. Buna müsaademez olamaz Sayın Başkan. Bu kişisel olarak “Oylamayı yeniliyorum.” falan böyle bir şey var mı ya? Dünyada böyle bir şey yok ya! Kabile devletlerinde işari oylama yapıyorlar da Kızılderililer bu yaptığınızı yapmaz ya! Lütfen, ya istişare için ara verin ya da önergeyi bana anlatılan ve itimat ettiğim bütün buradaki arkadaşlarımın söylediği şekilde 8’e 5 bu önerge kabul edilmiş Sayın Başkan.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tutanaklara baktınız mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Siz, şimdi, yukarıdan fırça yemeyelim diye vay efendim, bunun

peşindesiniz. Bu kanunu, bu maddeyi siz başka şekilde yine koyarsınız ama burada 8'e 5 kabul edilmiş bir önergeyi ara verip sonra yeniden oylayıp reddettirmeyiz. Biz bunu yaparsak buradaki varlık sebebimiz ortadan kalkar ya!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tutanaklarda oylama yapıldı, gerçekleştirildi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, ne oldu?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hayır, gerçekleştirildi, reddedildi önergeler, buna itiraz oldu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nasıl reddedildi?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yapmayın ya! Hepinizin şahit olduğu bir şey bu ya, yapmayın ya! Ayıp ya!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, bana bir söz verir misiniz?

(Gürültüler)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ayıptır ya! Yapmayın ya!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, sakın olun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bir dakika bana bir söz verir misiniz

(Gürültüler)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Arkadaşlar, bir müsaade edin.

(Gürültüler)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Toplantıya yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.58

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.22****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonumuzun değerli üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır, biraz önce ara vermiştik, toplantının açılışını yapıyorum.

10’uncu maddeden önceki 9’uncu madde içeriğiyle ilgili müzakereler ve daha sonraki oylamayla ilgili olarak yeniden değerlendirilmesi hususunu İç Tüzük’ümüzün 43’üncü maddesi kapsamı içerisinde madde görüşmeleri tamamlandıktan sonraki aşama içerisinde tekrar müzakere edilmesi ve daha sonra oylamasını, yeniden değerlendirilmesi hususunu ele alacağız. Bunu ifade ederek başlıyorum ve 10’uncu maddeyle devam ediyoruz.

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 1512 sayılı Kanunun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 28- Atanma veya nakil talebinde bulunan başvuru sahiplerinin vazgeçme talepleri, 22 nci maddeye göre yapılan ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Adalet Bakanlığına fiziki olarak teslim edilmesi veya elektronik ortamda iletilmesi kaydıyla, atama işleminde değerlendirilir; aksi halde vazgeçme talebi dikkate alınmaz.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz talebi, yok.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun Alpay Bey.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ben sadece merak ediyorum. Bu on beş gün içindeki süre niye bir aya uzatılıyor? Atanma işlemlerinin hızlı olması için on beş gün makul bir süre ama bu konuda bir açıklama olursa...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ahmet Hasan Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Sayın Başkanım, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Mevcut hükümde, önceki 24’üncü maddede bir aylık ilan süresi var. İlan süresinin bitiminden itibaren de on beş gün içinde vazgeçme talepleri yapılabiliyor. Mevcutta ise bir aylık ilan süresi içinde ilgili noter talepte bulunup ve aynı süre içinde vazgeçebileceğini düzenliyor hüküm. Burada aslında bir aylık süre makul görünüyor çünkü bir noter işte gideceği yeri araştırması, bilgi edinmesi belki başta yaptığı talebi sonradan da geri alabileceği düşüncesiyle bir aylık süre sanki makul duruyor. Kamu görevlilerinde malum bu, on beş günlük yer değiştirme süreleri var, buna ilişkin bir düzenleme.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Başkanım, bir yanlış anlama var sanıyorum. İzin verirsiniz ben bir açıklama yapabilir miyim? Sayın Vekilimiz yanlış anladı.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yok yok, şimdi anladım.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Süre kısaltılıyor, uzatılmıyor.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Evet, anladım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Tamam, peki, mesele anlaşıldı.

Teşekkür ederiz.

Önergemiz yok.

10’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bazen de oya el kaldıran oluyor kaldırmayan oluyor, Genel Kurulda da oluyor. O neden oluyor biliyor musunuz? Yani toplantının insicamı gayet iyi gittiği için, belki de düşünülmüyor, onun için söylüyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11- 1512 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin başlığı “Göreve başlama ve istifa etmiş sayılma:” şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

“Noter sıfatı, noterliğe fiilen başlama tarihinde kazanılır. Kendi sınıfında veya yukarı sınıfta başka bir noterliğe atanan veya nakledilen noterin, o yer noterlik sıfatı, Cumhuriyet savcısının huzurunda yapılacak devir ve teslim işleminin bitmesiyle sona erer; yeni yer noterlik sıfatı ise bu yere fiilen başlama tarihinde kazanılır. Arada geçen sürede noter sıfatı devam eder.

Atama veya nakle ilişkin karar, Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde ilan edilir. Noter, ilan tarihinden itibaren bir ay içinde yeni görevine başlamak zorundadır. Haklı bir sebep olmaksızın süresi içinde görevine başlamayan noter, noterlik mesleğinden istifa etmiş sayılır.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz talebi yok, önerge yok.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 1512 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Taşınmaz satış vaadi sözleşmesi yapmak ve bu sözleşmeyi taraflardan birinin talep etmesi, harç ve giderleri ödemesi halinde tapu bilişim sistemi vasıtasıyla tapu siciline şerh vermek, taşınmaz satış sözleşmesi yapmak,”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Alpay Bey, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Burada biz noterlerin taşınmaz satış sözleşmesi yapma yetkisini veriyoruz. Bu konu aslında ayrı tartışılabilir. “Acaba noterlere verilmese veya sadece tapu müdürlüklerinde mi kalsın?” diye. Ben bu konuya girmeden burada suistimallerin önlenmesi ve hatta noterlerin kusursuz sorumluluğunun çok yüksek boyutlara ulaşmaması anlamında cüzi miktarlarda avukatlık ücret tarifesine belirlenecek cüzi miktarlı ücretlerle noterlerde yapılan taşınmaz satış sözleşmelerinin avukatla tarafların temsil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Zaten gayrimenkul alım satımı yapılıyor, belli bir para alışverişi var; cüzi bir miktarla, yazılı danışma ücreti gibi bir miktarla avukatların da bu sözleşmede yer alması suistimalleri önleyecektir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, bilgilendirme yapmak istiyorum, arz etmek istiyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ama 13’üncü maddede detay var, o bir ekleme sadece. Yani kanunun görev alanında bir ekleme, detay bilgi altta, 13’üncü maddede daha detaylı anlatılsa daha iyi olur.

Önerge yok.

12’nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 1512 sayılı Kanuna 61 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Taşınmaz satış sözleşmesi:

MADDE 61/A- Taşınmaz satış sözleşmesi noterler tarafından da yapılabilir.

Noterler, taşınmaz satış başvurusu üzerine başvuru belgesi düzenler, taşınmaz üzerindeki her türlü kısıtlamaları dikkate alır ve taşınmaz satışıyla ilgili diğer kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esasları gözetir.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce tapu kayıt örneği ve diğer belgeler tapu bilişim sistemi vasıtasıyla noterlerle paylaşılır. Taşınmaza ilişkin kayıt ve belgelerin eksik olması halinde ilgili tapu müdürlüğünden eksik olan hususlar sistem üzerinden talep edilir ve eksiklikler tapu müdürlüğünce giderilerek sisteme aktarılır. Noterlerce hak sahibi belirlendikten ve taşınmazın satışına engel hukuki bir durumun bulunmadığı tespit edildikten sonra taşınmaz satış sözleşmesi yapılır.

Satış sözleşmesi taraflarca imzalandığı anda noter, tapu bilişim sisteminden yevmiye numarası olarak sözleşmeyi bu sisteme kaydeder. Sözleşmenin sisteme kaydından sonra tapu müdürlüğünce taşınmazın tapu siciline tescili sağlanır. Satış sözleşmesi ile diğer belgeler, noter tarafından sisteme aktarılır ve fiziki olarak arşivlenir.

Noterler, taşınmaz satış sözleşmesiyle ilgili işlemleri bizzat yaparlar.

Tapu kayıt örneği ve diğer belgelerden hak sahibinin belirlenememesi veya satışa engel hukuki bir durumun varlığı halinde noterlerce satış işlemi gerçekleştirilmez.

Noterler tarafından yapılacak taşınmaz satış sözleşmelerinden yalnızca 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca tapu harcı alınır. Bu işlemler için 492 sayılı Kanunun tapu harçlarına ilişkin hükümleri ve gerekli harcı tamamen almadan işlem yapan noterler hakkında aynı Kanunun 128 inci maddesi hükmü uygulanır.

Taşınmaz satış sözleşmeleri damga vergisinden ve bu işlemlere ilişkin düzenlenen kağıtlar değerli kâğıt bedellerinden istisnadır.

Bu madde kapsamında yapılan işlemler karşılığında noter ücreti dışında herhangi bir ücret alınmaz. Noter ücreti taşınmazın değerine göre beşyüz Türk Lirasından az ve dörtbin Türk Lirasından fazla olamaz ve ücret tarifesinde gösterilir. Bu miktarlar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır.

Taşınmaz satış İşlemleri için Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü döner sermaye işletmesine gelir kaydedilmek üzere hizmet bedeli alınır ve bu işlemler sebebiyle noterlere herhangi bir pay veya aidat ödenmez.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının mütalaası alınarak Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz isteyen Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Kısaca Sayın Başkan...

Burada noterlere çok ciddi bir sorumluluk yükleniyor, 500 lira ile 4 bin lira arasında bir ücretle. Deminki, bir önceki maddede dediğim gibi, bu satış sözleşmelerine avukatla temsil zorunluluğunun getirilmesi gerekiyor ama bu maddede aslında olmaması gereken bir şey var. Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü için döner sermaye ücreti tahakkuk ediyor, bunu da noterler tahsil edip ödeyecekler fakat burada Tapu ve Kadastro Müdürlüğü'nün yaptığı herhangi bir hizmet yok, onun için onlara döner sermaye ücreti almamak gerekiyor. Şimdi, tapuya gitsek sadece döner sermaye verecek, işlemini yaptıracak, notere gelince hem döner sermayeye ödeyecek hem de 500 lira ile 4 bin lira arasında bir para ödeyecek. Bu nedenle, eğer bu hükmü geri çekmeyeceksek kabul edilecekse en azından bari noterlerdeki işlemleri döner sermayeden muaf tutalım görüşüneyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Noterler Birliği Başkanımız, buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, noterler noterlik ücretini sözleşmelerde sözleşme bedeli üzerinden nispi olarak Adalet Bakanlığımız tarafından belirlenen ücret tarifesine göre almaktadırlar. Buradaki düzenlemede ise, bu ücret düzenlemesinin dışına çıkılarak özel bir düzenleme hâline getirilmiş ve noterlerin genel düzenlemede aldıkları harç, damga, değerli kâğıt bedellerinden aldıkları beyiye de kaldırılmış durumdadır. Bu hâliyle, ücretin düşük olması ayrıca işlemle ilgili hiçbir dahli olmayan Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne döner sermaye payının noter tarafından tahsil edilerek oraya aktarılması ve bu ücret üzerinden de herhangi bir pay alınmayacağına düzenlenmiş olması biz noterleri ayrıca mağdur edecektir. Zaten ağır sorumluluk altında yaptığımız bu görevi daha büyük bir risk altında yapmak zorunda kalacağız ve aldığımız ücretin çok düşük olması, onun da dışında bu ücretin brüt ücret olması, bu ücret üzerinden dairemizdeki kırtasiye, personel ve diğer giderler düşüldükten sonra ayrıca yüzde 40 gelir vergisine tabi olmamız nedeniyle noterlerimiz bu işlemleri yaparken ekonomik anlamda çok ciddi bir mağduriyet yaşayacaklarını düşünüyoruz. Buna göre bir düzenleme yapılması öncelikle Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne döner sermaye payının noterliklerde yapılan işlemler yönünden kaldırılması ve mümkünse nispi, olmadığı takdirde daha riske uygun sorumluluk derecesine uygun makul bir ücret düzenlemesiyle çıkarılması bizim talebimizdir.

Saygılarımızla efendim.

Ayrıca, Sayın Başkanım, bu konuda hocamız bir hukuki açıklama yapmak ister. Ona da söz verebilirsek eğer...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

PROF. DR. ŞEBNEM AKİPEK ÖCAL – Çok teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Ana Bilim Dalında yaklaşık yirmi dokuz buçuk yıl görev yaptım, hâlen de TED Üniversitesinde üç buçuk yıldır çalışıyorum, otuz üç yıldır Medeni Hukuk hocasıyım. Bu alanda da epey çalışmalarım var.

Öncelikle ben size göreviniz hayırlı olsun diyorum Sayın Başkanım. Sayın Atilla Kaya'ya da hazırladıkları teklif için çok teşekkür ediyorum.

Burada birkaç çok temel husus var, onları sizlere hatırlatmak isterim. Ben son derece objektif olarak konuşan bir akademisyenim, buna da dikkat ederek lütfen dinlemenizi rica ediyorum. Hiçbir politik görüşüm yok, hiçbir menfaatim yok, noter değilim, noter olmayı düşünmüyorum. Hani bunları da dikkate alarak dinlemenizi rica ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Hocam, Komisyon gündemine hâkim siz devam edin.

PROF. DR. ŞEBNEM AKİPEK ÖCAL – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, efendim, hukukumuzda “taşınmazlar üzerindeki aynı hakların devri” dediğimizde iki farklı aşamayla karşı karşıyayız, taahhüt işlemi ve tasarruf işlemi. Taahhüt işlemi, borçlandırıcı işlemdir yani sözleşmenin yapılmasıdır ve Medeni Kanunu’muza baktığımızda da taşınmaz satış, taşınmaz bağışlama, ipotek, intifa ne olursa olsun bunun resmî şekilde yapılacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla, Medeni Kanunu’muz resmî memurun kim olduğunu ayırmamıştır. Nerede ayrılmıştır bu? Tapu Kanunu’nda. Tapu Kanunu’nun 26’ncı maddesi tapu müdür memurlarına bu görevi vermiştir ve bu nedenle sadece tapu müdür ve memurları bunu yapmaktadır. Ülkemizde bu, şu ana kadar düzgün işleyen bir sistemdir. Neden biz “Noterler bunu yapsın.” diyoruz? Ben yaklaşık on beş yıldır bu konuda çalışıyorum. Bunun iki temel sebebi vardır efendim. Bir tanesi, taşınmazın gerçek değerinin belirlenmesidir. Bizim ülkemizdeki en büyük sıkıntımız taşınmaz değerinin tapuda çok düşük gösterilerek satışların yapılmasıdır. Almanya, İsviçre gibi. İsviçre biliyorsunuz, bizim kanunumuzu aldığımız ülke, İsviçre’de tapu sistemini Almanya’dan almıştır. Almanya ve İsviçre’de bu işlemler noterde yapılmaktadır satış sözleşmesi ve diğer tüm borçlandırıcı işlemler ve noterler bu değerlendirme işini yapmaktadır, yaptırmaktadır. Bu çok önemli bir şeydir. Eğer biz burada noterlere bu görevi veriyorsak ama bunu vermiyorsak bu eksik bir düzenlemedir.

İki, bizim taşınmaz satışlarında en çok yaşadığımız sorun taşınmaz, satış bedelinin ödenmesi noktasında gerçekleşmektedir. Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünden arkadaşlarımız karşında, ne yapılır tapuda? “Aldım verdim.” denilir. Alıp verildiği belli değildir ve genellikle de alıp verilmez. İşte neden İsviçre’de Almanya’da noter yapar bu işi? Çünkü noter bu bedeli kendi uhdesinde alır, depo eder, işlem bitince de diğer tarafa teslim eder. Böylece taşınmaz satış bedeline ilişkin hiçbir ihtilaf olmaz. Bizde açılan hiçbir dava İsviçre ve Almanya’da açılmaz efendim. İşte, bu nedenle eğer biz bunu noterlere geçiriyorsak, bunun bir anlamı olmalı. Yoksa devam eden bir sistemi sadece “Tapu memurunun yaptığını aynen noter yapsın.” diye geçirmek anlamlı değil. Bunun anlamının olmasını istiyorsak mutlaka taşınmaz değerinin ve satış bedelinin burada belirlenmesi ve güvence altına alınmasının olması gerekir

İkincisi, burada sadece taşınmaz satış sözleşmesinden söz edilmiştir. Ben bu maddeden bir akademisyen olarak taşınmazlar üzerindeki diğer aynı hakları devreden sözleşmelerin ne olacağını anlamıyorum. Örneğin bir taşınmaz bağışlama sözleşmesini -buradan anladığım- noter yapamayacak mı? Veya bir intifa hakkı kurma sözleşmesini noter yapamayacak mı? Bu madde açık değildir efendim. Bu maddenin mutlaka açık kaleme alınması gerekir. Eğer sadece taşınmaz satış sözleşmesi olacaksa “Taşınmazlar üzerindeki aynı hak kuran ve devreden diğer tüm sözleşmelerde sadece tapu müdür memurları görevlidir.” diye bir ibarenin eklenmesi gerekir. Bu eklenmezse uygulamada karışıklık olacaktır. Bu karışıklığa mahal verilmemesi gerekir.

Bir başka önemli husus, tapu müdürlüğünde taahhüt ve tasarruf işlemleri bir arada gerçekleştiği için taşınmaz satış sözleşmeleri şarta bağlanamamaktadır. Biz bunu noterde yapınca bir arada gerçekleşmeyecekse bu işlem, acaba bu sözleşme şarta bağlanabilecek midir? Bu hususun açıklanması gerekir efendim, çok önemlidir. Eğer bu sözleşme şarta bağlanabilecekse taşınmaz satış vaadinin bir anlamı kalmayacaktır. Bunun da yine dikkate alınması gerekir; kanunlar hazırlanırken mutlaka Tapu

Kanunu ve Medeni Kanun hükümlerinin de dikkate alınarak, arada uyum yapılarak hüküm konması gerekir.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunarım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, değerli Hocam, çok teşekkür ediyoruz.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Çok kısa Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Özellikle, teklifimize ilişkin bu güzel dilekleri için Hocama teşekkür ediyoruz.

Şimdi, intifa hakkı ve bağış işlemi yapılmayacak.

PROF. DR. ŞEBNEM AKİPEK ÖCAL – O zaman bunu net yazalım efendim.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Tabii, Hocam, biz bunu Genel Kurul aşamasına kadar diğer komisyondaki arkadaşlarımızla, teklif sahipleriyle beraber değerlendirdik.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Evet, 13’üncü maddedeki önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4484) sayılı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinde yer alan “Taşınmaz satış sözleşmesi” başlıklı madde 61/A’nın ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

“Noterler, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı ile yapılan taşınmaz satış başvurusu üzerine başvuru belgesi düzenler, taşınmaz üzerindeki her türlü kısıtlamaları dikkate alır ve taşınmaz satışıyla ilgili diğer kanunlarda yer alan sınırlamalar ile usul ve esasları gözetir.”

Gerekçe:

Hâlihazırda kullanılmaya devam eden eski nüfus cüzdanları sebebiyle noterdeki işlemlerde kimlik tespitinde hataya düşülmesi sonucu çokça sahtecilik meydana geldiği bilinmektedir. Teklifte, başvurunun yalnızca Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartıyla yapılabilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Okunan önergeyi oylamanıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13’üncü maddeyi oylamanıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14 - 1512 sayılı Kanunun 162 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve maddenin mevcut ikinci fıkrasında yer alan “birinci fıkra” ibaresi “yukarıdaki fıkralar” şeklinde değiştirilmiştir.

“Taşınmaz satış sözleşmesinin düzenlenmesinden dolayı oluşan zarardan noterler de sorumludur. Bu zararın Devlet tarafından ödenmesi halinde Devlet, sözleşmeyi düzenleyen notere rücu eder. Notere karşı açılacak davalar, tapu sicilinin bulunduğu yer mahkemesinde görülür.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Bülbül, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Burada 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 162'nci maddesinde düzenleme yapılıyor, taşınmaz satış sözleşmesinin düzenlenmesinden dolayı oluşan zarardan kaynaklanan devletin ve noterin hukuki sorumluluğu düzenleniyor. Taşınmaz satış sözleşmesinin düzenlenmesinden dolayı oluşan zararlardan devletin asli sorumluluğunun yanında, noterin kişisel sorumluluğu da ekleniyor. Devletin zararı ödemesi hâlinde notere rücu hakkı bulunmakta.

Şimdi, burada bir işlem yapılıyor; tapuda satış işlemi, bir hukuki işlem. Bu işlemi aynı zamanda tapuda yapıyoruz. Şimdi, tapu sicilinin tutulmasıyla ilgili olarak sorumluluğun düzenlendiği 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1007'nci maddesinde ise “Tapu sicilinin tutulmasından doğan tüm zararlardan devlet sorumludur. Devlet, zararın doğmasında kusuru bulunan görevlileri rücu eder.” hükmü var. Yani, burada kusur sorumluluğu getirilmiş durumda, aynı işlemi yapan notere ise kusursuz sorumluluk getirilmiş durumda ve bu sorumluluğun nedeni de 162'nci maddede olan noterlerin kusurlu sorumluluk ilkesinin burada aynen muhafaza edilmesi; bu gerekçeyle getirilmiş durumda. Yalnız burada bir sıkıntı var; aynı işi yapan iki kurum ve kurum çalışanlarının sorumluluklarını iki farklı yasa hükmüyle birbirinden bu kadar farklı düzenle düzenlemek Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde yerini bulan eşitlik ilkesine aykırı. Yani, tapu dairesi yaptığı zaman sorumluluk kusura dayanacak, noter yaptıktan sonra da onun sorumluluğu ise kusursuz sorumluluğa dayanacak ve buna dayanak olarak da 162'nci maddedeki noterlerin kusurlu sorumluluğu getirilecek. Bu, doğru değil; bu, Anayasa'nın 10'uncu maddesine aykırı. Burada yapılması gereken olay şu: Ya 1512 sayılı Noterlik Yasası'nın 162'nci maddesinde bulunan kusursuz sorumluluk ilkesi yerine tüm kamusal görev icra edenlere uygulanan kusur sorumluluğu getireceğiz ya da Türk Medeni Kanunu uyarınca kusur sorumluluğu ilkesini bu aynı işi yapan noterlerle ilgili düzenlemeye getireceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Bülbül, teşekkür ediyoruz.

Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, burada, yani kusursuz sorumluluk gibi bir şey ortaya çıkıyor. Zaten ilgili kanun maddelerinde, noter kendi hatasından kaynaklanan bir işlemden ötürü -kendisinin kâtibi de yapsa yanındaki bir görevli de yapsa- sorumluluğu var. Ama ortada kendisinin hiçbir sorumluluğu, hatası yokken bu işten sorumlu tutulması da hakkaniyete aykırı olur. Yani burada nasıl bir amaç var; açıkçası anlayamadım onu. Açıkça izah ederlerse...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, cevap alacağız.

Teşekkür ederiz.

Ayhan Erel Bey, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Biz, burada, kusuru varsa rücu edilmesinden yanayız. Türk Medeni Kanunu'nun 1007'nci maddesinde tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan devletin sorumlu olacağı, devletin ancak zararın doğmasında kusuru olan görevlilere rücu edeceği hükmü bulunmaktadır. Teklif metninde öngörülen değişiklik, noterler açısından da aynı şekilde kusur sorumluluğu esas alınarak Anayasa'daki eşitlik ilkesine uygun hâle getirilmelidir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bununla ilgili Noterler Birliği söz mü istiyor?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Evet.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, daha önceden

de kısmen açıkladığımız gibi, noterler zaten yaptıkları tüm işlemlerden dolayı dünyada hiç benzeri olmayan kusursuz sorumluluk hatta ağırlaştırılmış kusursuz sorumluluk ilkesini getiren 162'nci maddeyle sorumlulukları söz konusudur. Bunun son yıllarda özellikle yargı kararlarında çok daha katı bir şekilde uygulandığını görmekteyiz. Devletin verdiği resmi bir kimlikle ya da yine devletin verdiği bir sürücü belgesiyle noterin işlem yapması hâlinde her hâlükârda noterin en küçük bir kurtuluş beyyinesi olmaksızın sorumluluğu söz konusudur.

Bunun yanında, diğer işlemlere göre bedel olarak daha yüksek bedelli olması söz konusu olan gayrimenkul işlemlerinde ise noterin sorumluluğu ve tazmin miktarı da dikkate alındığında çok daha yüksek meblağlara ulaşacak ve noterin bunu fiilen karşılama imkânı bulunmayacaktır. Burada devletin verdiği kimlikle, devletin tuttuğu kayıtlarla işlem yapacak olan noterin, devlet görevlilerinin sorumluluğuyla tamamen ilgisi olmayan, onların dışında daha ağır bir sorumlulukla yükümlü tutulması -dediğimiz gibi- bizce eşitlik ilkesine aykırı olabileceği gibi Kanun'un uygulanması yönünden de çok ciddi sıkıntılar yaratacaktır. Eğer izin verirsiniz Sayın Hocamız hukuki yönden de kısaca bir açıklama yapacaktır efendim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Yok, yeterli oldu artık, temel sorun anlaşıldı.

PROF. DR. ŞEBNEM AKİPEK ÖCAL – Ama yanlış anlaşıldı.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Kaya...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Başkanım, ben de çok kısa ifade edeceğim.

Tabii, biz burada noterler için de vatandaşlarımız için de çok önemli bir düzenleme yapıyoruz. Yani, tapudaki satış işlemlerinin artık noterlerde de yapılmasını sağlıyoruz. Tabii, mevcut 162'nci maddede geniş bir sorumluluk var, biz buraya bu fıkrayı eklemesek de zaten hukuki manada bu işlemlerden aynı sorumluluk söz konusu olacaktı. Fakat, biz Genel Kurul aşamasına kadar buradaki görüşleri...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sadece taşınmaz başlığında...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Sadece taşınmazla ilgili olarak bir değerlendirme tekrar yapıp...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ederiz.

14'üncü maddede aynı mahiyette 2 adet önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 14'üncü maddesi ile 1512 sayılı Kanun'un 162'nci maddesine eklenmesi öngörülen fıkrada geçen “noterler de” ibaresinden sonra gelmek üzere “kusuru varsa” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Alpay Antmen

Süleyman Bülbül

Mersin

Aydın

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, biraz önce bu önergelerin açıklamalarını yapmışlardı değerli milletvekillerimiz.

Evet, aynı mahiyette olan önergeleri oylamanıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Başkanım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Artık açıkça görülüyor.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, seni düşündüğüm için söylüyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, on beşinci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15 - 1512 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 21- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 28 inci ve 30 uncu maddelerin değiştirilen veya yürürlükten kaldırılan hükümleri, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla yapılmış olan atama ve nakil ilanları ile bunlara ilişkin iş ve işlemler hakkında uygulanmaya devam olunur.

Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 60 ncı maddede yapılan değişiklik ve eklenen 61/A maddesi, bu maddelerde öngörülen bilişim sisteminin kurulduğunun Adalet Bakanlığı resmi internet sitesinde duyurulduğu tarihten itibaren uygulanmaya başlanır. Bu bilişim sistemi, 1/1/2023 tarihine kadar kurulur. Cumhurbaşkanı bu süreyi altı aya kadar uzatabilir.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki.

Söz talebi? Yok.

Önerge? Yok.

15’inci maddeyi oylamanıza arz ediyorum...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, sadece süre yönünden bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI DURSUN CİN – Sayın Başkanım, burada 1/1/2023 tarihi öngörülmüş. Bilindiği üzere, araç tescilleri 2018 yılında noterlere verildi. Bizim oradan edindiğimiz tecrübeler de göstermektedir ki bunun için çok ciddi, uzun ve yorucu bir çalışma gerekiyor, altyapı gerekiyor. O nedenle, altı aylık sürenin biraz kısa olduğunu düşünüyoruz. Eğer, takdir buyurulursa, süre 1/7/2023 tarihine uzatılırsa çok daha sağlıklı bir uygulama olacağını düşünüyoruz.

Saygılarımızla efendim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER - Sayın Kaya...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Başkanım, Genel Kurula kadar değerlendirelim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Önerge? Yok.

15’inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, 16’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16 - 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun geçici 24 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2022” ibaresi “31/12/2026” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz talebi?

Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada, sürenin uzatılması kamuoyunda bazı spekülasyonlara da sebebiyet veriyor. Yani, Danıştay İdari Davalar Kurulunda çok kritik dosyaların oylaması oluyor ve daha önceden oluşturulan, kararlaştırılan süre... Kanun teklifinin gerekçesine baktığımızda da elle tutulur bir gerekçe

de görmüyoruz. Bunun neden uzatıldığı tam olarak bir izah edilirse, ondan sonra, onun üstüne tekrar düşüncemizi paylaşmak isteriz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, teşekkür ediyoruz.

Başka söz talebi?

Sayın Kaya, buyurun.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Başkanım, bu hususta Danıştay Genel Sekreter Yardımcımız açıklama yapabilir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Genel Sekreterim, lütfen kendinizi tanıtırız.

DANIŞTAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI BURAKHAN MELİKOĞLU – Sayın Başkanım, Burakhan Melikoğlu, Danıştay Genel Sekreter Yardımcısıyım. Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Bu konuda öncelikle şu hususu belirtme ihtiyacı hissediyorum: Bu değişiklik ihtiyacı, İdari Dava Daireleri Kurulu tarafından Danıştay Başkanlığına iletili. Biz de, Danıştay Başkanlığı olarak istatistiki veriler üstünden durumu değerlendirdik, ihtiyaç olduğu kanaatine vardık ve ilgili mercilere talebimizi ilettik.

Şimdi, istatistiklerden dediğim için istatistiki veriler üzerinden ihtiyacı ortaya koymam gerekiyor. Başkanım, 2019 yılı itibarıyla İdari Dava Daireleri Kuruluna intikal eden dosya sayısı 4.812’ydi, 2020 yılı içerisinde Kurula intikal eden dosya sayısı 3.584 oldu; önceki yıldan devreden dosyayla beraber bu sayı 5.817 oldu. 2021 yılı itibarıyla yeni açılan dosya sayısı 4.094 oldu, önceki yıldan intikal eden dosyalarla bu sayı 6.068 oldu; mayıs sonu itibarıyla bu sene için yeni intikal eden dosya 2.182. Yıl sonuna kadar biz bu sayının 5 bine yaklaşmasını bekliyoruz, önceki yıldan intikal eden dosyalarla yine 6 binli bir sayı olacak.

Başkanım, tabii, İDDK’ye yani İdari Dava Daireleri Kuruluna bu kadar dosya intikal etmesinin bazı sebepleri var bu görevleriyle ilgili. Malumunuz, Danıştay ilk derece mahkemesi olarak da çok sayıda davaya bakıyor, bunların temyiz mercii Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu. Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı dosya sayısında istinaf sonrasında herhangi bir azalma olmadı, aynı iş yükü aynı şekilde devam ediyor. Aynı zamanda, istinaf sonrası ısrarda da olağanüstü bir artış gerçekleşti. Bir de istinaflar sonrası istinaf mahkemeleri arasındaki içtihat farklılığını giderme görevi bu Kurula verildi, üstelik burada bir de üç aylık süre getirildi, bu işler de İdari Dava Daireleri Kurulunu oldukça oyalıyor.

Başkanım, bu dosya sayısı şu anda İDDK tarafından 15 üyeden oluşan sabit bir kurulla haftada 3 ya da 4 kere heyet yapılmak suretiyle çevrilmeye çalışılıyor. Haftada 3 ya da 4 gün toplanan İDDK geçen sene 119 toplantı günü yaptı ve bu dosya sayısını çevirmeye, gidermeye çalıştı.

Geçici maddenin süresinin uzatılmaması hâlinde her daireden belirlenecek ikişer üyeden oluşan, sürekli olmayan bir kurul oluşturulacak; bu kurul sadece haftada bir gün müzakere yapabilecek, hâliyle haftada bir günlük bir müzakereyle 6 bini bulan derdest dosya sayısının temizlenmesi mümkün olmayacak. Şunu da vurgulamam gerekiyor: Bu değişiklik Kurulun yapısı değişmiyor; sabit üyeli kurulu da Danıştay Başkanlık Kurulu belirliyor, geçici madde olmasa dahi her daireden yeniden üye seçilmesi durumunda, olağan usule dönülmesi durumunda da yine üyelerini Başkanlık Kurulu seçecek.

Başkanım, son olarak şunu da vurgulamak istiyorum: Danıştayda ortalama dosya görülme gün sayısı 2019’da 747’ydi, 2020’de 692 oldu, 2021’de ancak 680’e düşürebildik. Bizim ortalama dosya...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Genel Sekreter Yardımcım, mesele anlaşıldı.

Teknik manada tamamen istatistiki verilerin olduğu, şu anda eski uygulamaya dönüldüğünde çok ciddi bir dava yükü sorunuyla karşılaşp bunu çözmeye noktasında bir açıklamaydı.

Dönüşte diğer milletvekillerimizin cevaplarını alacağız, ilk Zeynel Emre Bey'den başlayacağız.
17.20'ye kadar ara veriyorum.
Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.58

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.29****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır, toplantının açılışını yapıyorum.

Genel Kurulda Avukatlık Kanunu görüşmeleri devam ediyor. Altıya beş kala toplantıya tekrar ara vereceğiz, madde ihdası için Adalet Komisyonu üyelerimizi Genel Kurula davet edeceğiz, bu arada da bu görüşmelere devam edelim, arada tamamlansın.

Evet, 16'ncı maddeyle ilgili Zeynel Bey'e...

AYHAN EREL (Aksaray) – Altıya beş kala bitirelim artık Başkanım.

HAYATİ ARKAZ (İstanbul) – Başkanım, Ayhan Bey bir şey söylüyor.

AYHAN EREL (Aksaray) – Altıya beş kala bitirelim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bitirelim o zaman yani ben bunu hatırlatırken...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Bitiririz; bir şey kalmadı Başkanım zaten.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bir şey kalmadı.

AYHAN EREL (Aksaray) – Ya bu Adalet Komisyonunun görüşleri Genel Kurulda görüşülürken bu toplantıyı yapmayalım...

ORHAN KIRCALI (Samsun) – Biz de razıyız bitirelim altıya beş kala, doğrudur.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Bitirelim, hızlı devam ediyoruz.

Arkadaşlar, Zeynel Bey'e söz verdim, o hassasiyetle; arkadaşlar...

Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, bakın, ben demin sordum “Bu maddenin gelme sebebi nedir?” diye; Sayın Genel Sekreter de bir izahatta bulundu.

Şimdi, benim burada dikkat çekmek istediğim konu şu: Bu kanun teklifi bize geliyor değil mi, tebliğ ediliyor maddeler ve maddelerin gerekçesi. Madde gerekçesini okuyayım, madde gerekçesi şöyle: “2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun geçici 24'üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Sabit üyelerle görev yapan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, mevcut ve muhtemel iş yükü nazara alınarak yargılamada gecikmelere sebebiyet verilmemesi amacıyla 31 Aralık 2026 tarihine kadar hâlihazırdaki yapısıyla çalışması öngörülmektedir.”

Şimdi, bu ne oluyor biliyor musunuz? Hâlbuki Genel Sekreterimiz orada birçok izahatta bulundu; dosya sayılarından bahsetti, yapılmazsa ne olacağını söyledi. Şimdi, bunlar, bu tip şeyler özen gösterilip gerekçeye yazılmadığı için daha bu teklif sunulduğunda kamuoyunda da çok daha başka anlamlarda tartışmalar çıkıyor.

Şimdi bu izahatı duyduktan sonra söyleyeceğimiz şeyler başka şeyler olabilir ama bu gerekçeyi görünce anlamlandıramıyoruz ki ben bu uyarıları kaçınıcıdır yapıyorum yani gerekçe ile madde arasında bağlantı yok ve özensizlik var. Teknik bir mesele tabii yani uzatılmasıyla alakalı arkadaşlarımız da

görüşlerini ifade eder; gerekçedeki kısım, sayılar... Yani teknik bir şeye dayanıp da başka bir amaç, işte, arkasında başka bir niyet olmadığı sürece buna bu anlamıyla kimse zaten kafadan karşı çıkmaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz.

Evet, Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerekçeniz tatminkâr değil Sayın Emre'nin söylediği gibi, Sayın Genel Sekreterin söyledikleri de aslında çok tatminkâr değil. “Bu süreç içerisinde zaten yükü azaltamamış bir kadroyu aynen devam ettireceğiz.” diyorsunuz; böyle bir tablo var. Sorun başka bir yerde düğümleniyor, bataklığı görmezlikten gelirse bunları yaşayacağız.

Birbirine düşmüş bir toplum yarattınız, ekonomik yapı itibarıyla ihtilafları artırdınız, idari yapıda yaptığınız hukuksuzlukların tamamı kapıya dayanıyor, idare mahkemelerinde, Danıştayda dava doldu taşı; OHAL dönemi sonrasında ve içinde yaptığınız dünya kadar hukuka aykırılıklar var, dava olarak kapınızda geziyor ama hiçbiriniz demiyorsunuz ki daha barışçıl, daha huzura dayalı, daha adaletli, daha dengeli bir toplum yarattırsak bu ihtilaflar azalır. İhtilafların artma olasılığı kanuna giriyor ise orada devlet zaten büyük bir problemle karşı karşıya demektir. Bakınız, buradaki gerekçede diyor ki: “Mevcut ihtilafların böyle devam edeceği ve artabileceği...” Hukuk camiası hukukta ihtilafların artacağını öngörüyor. Nerede? Devletle davalık olduğumuz alanlarda; devlet, adaletsiz demek, kurumlar adaletsiz. Bu davaların ne kadarı kimin lehine kimin aleyhine sonuçlandı diye buraya bir sonuç getirdiniz mi? Anayasa Mahkemesi dönem dönem rakamlar açıklıyor; hak ihlalleriyle dolu bir ülkede yaşıyoruz. Aynı şeyleri idari yargı üzerinden de hiç takip ettiniz mi; ne devletin lehine sonuçlanıyor ne devletin aleyhine sonuçlanıyor? Döneminizdeki partizan uygulamalar, ön yargılı uygulamalar, liyakate dayalı olmayan uygulamaların dava konusu olması kadar normal ne vardır? Bataklığı devam ettireceksiniz sonra da idari yargı içerisinde başka hâkimlerin hakkı olabilecek bir kariyeri işgal ettireceksiniz, devam etsin; etsin. Niye? “İstanbul Sözleşmesiyle ilgili güzel karar veriyor ya, devam etsin tabii ya, biraz daha devam etsin; önümüzdeki dönemde İstanbul Sözleşmesi gibi birkaç konu daha gelirse aynı kararları verir.” Biz razı değiliz kardeşim. Biz bu yapılardan razı değiliz, sizin rızanızın olması bu yapıların ilanihaye 2026, 2028, 2030'a kadar devam etmesi anlamına gelmez. Türkiye çöküyor, hukuk yoluyla devleti çökertiyorsunuz. İdari yargıda da dünya kadar tıkanmışlık söz konusu bu anlamda. Hiçbir kararın hakkaniyetli olduğu konusunda insanlar ikna değiller. Siz aynı hakkaniyetsiz kadrolarla devam etseniz ne olur devam etmeseniz ne olur ya? Şekilcilik. Gerekçeniz ele veriyor sizi “İhtilaflar artacak.” Ya, yarın bu ülkede adaletli bir toplum olursa, dengeli bir toplum olursa, ekonomi düze çıkarsa, sosyal adalet gelişirse, aç yoksulu azalırsa, sizin iktidarınız gider vicdanlı bir iktidar gelirse niye ihtilaflar artsın; neye göre bu rakamları koydunuz buraya? İktidar değişti; güçlü, adaletli, liyakatli, her türlü hukuku eksiksiz uygulayan bir iktidar geldi, kimseye zulmetmiyor, idari yargıda iş yükü azalıyor. Bunu hiç düşündünüz mü? Her şeyimiz artacak mantığıyla. E, böyle bakarsanız böyle gidersiniz.

Açık net söylüyorum, ben bu gerekçeden ikna değilim, farklı önermeleriniz olabilirdi, dava dairelerinde farklı farklı çalışma biçimleri önerebilirdiniz. Dünyada var mıdır yok mudur; bilmiyorum. Elinizdeki dosyaları azaltmak istiyorsanız o dosyaların arttığı dönemin kadrolarıyla aynen devam etmeniz tentürdiyot tedbiri olacak, başka hiçbir işe yaramayacak.

Bizim ikna olmadığımız şeyleri burada geçirmeyi çok düşündüğünüz için tekrar tekrar anlatmanıza da gerek yok, onu da söyleyeyim, tekrar tekrar sakın anlatmaya kalkmayın çünkü bakış açınızda bir sağlıklılık söz konusu değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ederim.

Evet, Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, mesele şu, 2575'e göre İdari Dava Daireleri Kurulu şöyle oluşuyor: Her idari dava dairesinin başkanı katılıyor, ayrıca her idari dava dairesinden de iki asıl ve iki yedek üyeden oluşuyor. Şimdi, çok hantal olduğunu düşünüyor, 2012 yılından beri böyle düşünüyor olmalı ki bir geçici madde eklediler o zaman 24'üncü madde, dediler ki: “Bu sayı çok fazla, her bir daireden 2 asıl, 2 yedek üye, her idari dairesinin başkanı.”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kontrolü mümkün olmuyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayısı kaç oluyor? 21. “Biz bunun yerine 14 kişilik bir kurul oluşturalım, nasıl olsa Danıştayın iş yükü azalır, o arada tekrar eski sistemle devam eder.”

Bunu siz getirdiniz, ne zaman getirdiniz? 2012 yılında. 2012 yılında getirdiğiniz zaman dediniz ki: “2016 yılına kadar Danıştayın iş yükü eski hâline döner, yine eski sayısı ile devam etsin.” 2016'ya geldik; 2016'dan 2019'a uzattınız. 2019'a geldik; 2022'ye uzattınız. 2022'deyiz 2026'ya uzatıyorsunuz. Yani bu kadar öngörülemezlik olamaz. Yani karar verin, ya Danıştay Kanunu'nun 17'nci maddesini uygulayın ya da 17'nci maddesini yürürlükten kaldırın, 24'üncü maddesini 17'nci maddenin yerine koyun. Üç yılda bir yasa yapılmaz yani bunun ismi ciddi bir öngörüsüzlüktür. 2026 yılında umarım bir daha 2029'a ondan sonra da 2033'e uzatmazsanız diyorum, kalıcı bir çözüm üretilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederim.

Evet, 1 adet önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4484) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

Gerekçe:

Düzenleme Danıştayın yapısına açıkça müdahale içermektedir. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, Danıştay içerisinde seçimle belirlenmesi gerekirken hem dairelerin hem de mevcut kurulun seçim yapılmadan dört yıl daha devam etmesinin önünün açılması açıkça yargı bağımsızlığına ve Anayasaya aykırıdır. Mevcut teklifle idareyi denetlemesi gereken Danıştayın idare tarafından denetim altına alınmasının önü açılmaktadır. Mevcut üye yapısıyla kurulun, en yakın örnek olarak İstanbul Sözleşmesiyle ilgili kararlarında Cumhurbaşkanlığı lehine tavır koyduğu düşünülecek olursa yürütmenin kendi lehine karar alabilecek Danıştayın mevcut üye sayısı ve yapısında değişiklik olmamasını sağlamaya çalıştığı ve kurulda sayısal olarak iktidar ağırlığını devam ettirme çabasında olduğu şaibesi doğmaktadır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17 – 2575 sayılı Kanunun geçici 27 nci maddesinin onüçüncü fıkrasında yer alan “altı” ibaresi “on” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz talebi yok, önerge yok.

17'nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18 – 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altısı” ibareleri “dördü” şeklinde, “on iki” ibaresi “sekiz” şeklinde, “dördü” ibareleri “ikisi” şeklinde ve “sekiz” ibaresi “dört” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz talebi yok.

1 adet önerge var 18'inci maddede, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4484) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştü Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasaya ve uluslararası hukuka aykırı olması sebebiyle maddenin kanun teklifi metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 18'inci madde kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 2797 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “üç” ibareleri “iki” şeklinde, “iki” ibareleri “bir” şeklinde ve altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birinci Başkanlık Kuruluna seçilenlerin görev süresi iki yıldır.”

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 18'inci maddeyle ilgili kaçırımda da bir şey sorayım, kayıtlara geçsin.

18'inci maddede ki bu azalmalarda kim gidecek, kim kalacak arkadaşlar, nasıl belirlenecek bu? Hani, dörder ikiye düşürülecek ya; bu konuyla alakalı, bu konuyla alakalı...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Büyük Genel Kurul seçiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, bu yürürlüğe girdiği andan itibaren bu rakamlar uygulanmayacak mı? Mevcutları ne yapacaksınız?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – 33'üncü madde anlatıyor, Büyük Genel Kurul seçiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yani açıklayın, biz de bilelim.

Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Kaya veya Niyazi Bey...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Teklifin hemen altında Başkanım zaten yazıyor. Yargıtay 33'üncü madde; Birinci Başkanlık Kuruluna seçilecek, iki asıl daire başkanı ile bir yedek daire başkanı, iki asıl üye ile bir yedek üye hukuk dairelerinden; iki asıl daire başkanı ile bir yedek daire başkanı ve iki asıl üye ile bir yedek üye ceza dairelerinden olmak üzere Yargıtay Büyük Genel Kurulunca seçilecektir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hangi maddeyi okudunuz? Bir dakika...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 18'inci maddeye izahat.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Madde 19'da evet.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – 19'da ona bağlantılı. Evet, 19'uncu maddeyi görüşüyoruz, 18'inci maddede sadece izahat yapıldı.

Evet, 19'uncu maddede 1 önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4484) sayılı Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

Gerekçe:

Anayasa'ya ve uluslararası hukuka aykırı olması sebebiyle maddenin kanun teklifi metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19'uncu maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 237 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “üç aydan iki yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla”, ikinci fıkrasında yer alan “üçte biri” ibaresi “yarısı” ve üçüncü fıkrasında yer alan “sekizde bir” ibaresi “yarısı” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, bu, cezayla ilgili madde değil mi oradaki değişiklik?

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Fiyatları etkileme.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Fiyatları etkileme, kamuoyunun bildiği anlamıyla stokçuluk, öyle yansıyan konu.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bir şeyi net bir şekilde söyleyelim, ortaya koyalım. Bu tartışmalar daha evvel yaşandığında da hani, patates, soğan terör örgütleri icat edildiğinde işte, “Yok stokçular yüzünden fiyatlar böyle etkileniyor, bu kadar yükseliyor.” gibi söylemler de yapılmıştı halbuki ortada bir gerçek var yani bugün TÜİK'in rakamlarına göre dahi yüzde 73'lerde açıklanıyor enflasyon ama daha bağımsız kuruluşların açıkladığı rakamlar çok daha yüksek. Piyasa kötü, ekonomi kötü, ekonominin kötü yönetilmesinin sonuçlarını yaşıyoruz. Biz biliyoruz ki bakın, burada mevcut Ceza Kanunumuz,

mevcut infaz yasamız, denetimli serbestlik süreleri bu cezanın buradan buraya çıkmasının sonuca tesiri de hiçbir şeyi olmayacak bir defa ama burada algıya yönelik yapılan bir iş var değerli arkadaşlar. Yani sanki Türkiye’deki fiyatların yükselmesinin sebebi işte bazı stokçularmış, efendim iktidar da buna karşı bir önlem alıyor, işte cezaları artırıyor, bundan sonra önlenecekmiş gibi. Hiçbir ilgisi yok. Bakın, bunun mevcut durumu değiştirmeye yönelik hiçbir somut alakası, ilgisi olmayacak, sadece kamuoyunda algı yönetimine yönelik çıkartılan, getirilen bir düzenleme bu. Dolayısıyla bizim infaz yasamızı düşünün. ceza öyle olsa ne olur böyle olsa ne olur, zaten bir şey değiştirmeyecek. Kaç kişi böyle yakalanmış da işlem görmüş Türkiye genelinde diye sorsam, kısa süre dâhil kaç kişi işlem gördü? Efendim, cezaların azlığı nedeniyle bu işe girişti, ceza yüksek olsaydı, biraz daha artırılırdı girişmeyecekti; bunun bir anlamı yok açıkçası, bunu ifade etmek istedim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu maddeyle bu iktidar döneminde sabıkalı olunan bir alanda iyice fluluk yaratıyorsunuz arkadaşlar. Burada “Haber veya havadis yayan veya sair hileli yollara başvuran” derken aslında çok geniş bir alan yaratıyorsunuz. Hele, hele...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Mevcut kanunda ama o ifade.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Mevcut kanunda var da siz burada artırarak aslında şirirlik yapıyorsunuz. Mevcut kanun da bu anlamda aslında sorunlu bir kanun, onu anlatmaya çalışıyorum, mevcut kanunda olan kısmı, o sorunlu kısmı anlatmaya çalışıyorum.

İktidarınız basın özgürlüğü anlamında Abdülhamit iktidarını geçti. sansür anlamında.

(Uğultular)

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, arkadaşlar, sessizlik.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sansür anlamında Abdülhamit iktidarını geçtiniz, objektifliğiniz hiç yok. RTÜK Başkanı, anayasal bir kurumun Başkanı iki yıl önce çıkıp herkesin önünde “Sayın Cumhurbaşkanının bana söylediği her şeyi emir telakki ederim.” diyecek kadar azıtmış. Bu ifadeyi altını çizerek söylüyorum, kayıtlara geçsin diye; azıtmış. Anayasal bir kurumun Başkanı eğer bunları söylüyor ise bu ülkede basın özgürlüğü, haber alma özgürlüğü, vesaire hepsi tehlikede demektir zaten; bu maddenin bir kısmı esasında o yola yönelik olarak...

Size sorsam şu anda cevap veremezsiniz ama ben size net hâliyle söyleyeyim, RTÜK’ün son yıllarda ceza verdiği 3 tane kanal var, yanına buçuklar ekleniyor; TELE1, Halk TV, KRT yanına dönem, dönem FOX’da bir eleştirel haber çıkarsa ekleniyor, Habertürk’ten ağızdan kaçan bir şey olursa ekleniyor, diğer sizi çok seven -bizimle hiçbir alakası yok diyeceksiniz ama bir tarihte bir iş adamının “Anam ağladı bunlara fon vermekten yeter artık.” diye açıklamalarının olduğu bir Türkiye’de yaşadık. Besleme bir basın grubu hakkında milyonlarca başvuru olmasına rağmen bir tek ceza almadı; RTÜK’ün önünde 30-40 kanalla alakalı binlerce, milyonlarca şikâyet başvurusu var, ya dosyalar incelenmiyor ya ceza verilmiyor. 3 tane kanal fikren size uzak durduklarından dolayı günah keçisi gibi her gün ceza alıyorlar, bunlardan bir tanesi de Sayın Genel Başkanımızın grup toplantısında konuşmasını yayınlamaktan verilmiş ceza. Bir arkadaşımız dile getirdi, ben dile getirmeyi zül addediyorum, bana göre değil, ben çifte standart sevmiyorum, birine olumsuz bir şey yapıyorsa diğerine de niye yapılmadı demiyorum ama sizin grubunuzda Türkiye’nin büyük bir çoğunluğuna “sürtük” diyen, “çürük” diyen Genel Başkanınızın konuşmasını yayınlayan kanal var mı yok mu; baktınız mı ya da yaptırım uygulandı mı; baktınız mı? Yoktur; belki bilemiyorum. Böyle bir Türkiye’de yaşarken bu maddeyle beraber beceriksizliğinizin, akıl dışılığının, bilim dışılığının faturasını başka yerlere keserek

örtmeye çalışıyorsunuz.

Az önce burada sohbet sırasında söyledim, ya arkadaşlar, dün Sayın Cumhurbaşkanı “Biz faizleri indirmeye devam edeceğiz.” dedi, duvara doğru tırmandırıyor bizi. Bir ekonomist bu teoriyi sahiplenmiyor. Dün dolar 16,40’tı, bugün en son, benim gördüğüm 17,40 oldu. Bize kastınız mı var ya? Bu ülkeye kastınız mı var? Nedir derdiniz ya? Defalarca, defalarca, defalarca aynı şeyi yapıyorsunuz, insanın aklına başka bir şey geliyor. Bu yaptığınızın karşılığında semiren, sömüren, şişen oligark bir kesim var o zaman; milyonlarca insan zarar görüyor, toplum birbirine düştü, asgari ücreti güya artırdınız, 200 dolar civarına indi, 220 dolara indi, yarın itibarıyla ne olacağı belli değil. Sayın Cumhurbaşkanı çıkıyor “Biz faizleri indireceğiz.” diyor, ertesi gün dolar bu hâle geliyor, siz bize burada bunu anlatacaksınız öyle mi? Enflasyonla mücadele, ee, onun üç ay daha cezasını artıralım, haber yaptırmayalım, toplumu baskı altına alalım, despotluğumuzla beraber Sayın Cumhurbaşkanı ekonomiyi darmadağın etsin, biz de burada böyle bir yasa maddesiyle milleti uyutalım; öyle mi?

Bu yaptığımız beyhude bir çabadır. Siz de inanmıyorsunuz, inandığımıza inansam bunları söylemeyeceğim; hiçbiriniz inanmıyorsunuz. Akıllı olan, mantıklı düşünen hiç kimse ne bu maddeye inanıyor, ne Sayın Cumhurbaşkanının enflasyon, faiz tanımına inanıyor. Sağırı, dilsizi oynatıyorsunuz herkese ama bizi susturamazsınız, bizi öyle maddelerle geçiştiremezsiniz. Enflasyonla mücadele güvenilir bir iktidar meselesidir, sandığın gelme meselesidir ,herkesin hukuka güvenmesi meselesidir, sosyal devlet işidir; bunların hepsini unutacaksınız 3 tane oligarka Türkiye’yi peşkeş çekeceksiniz, bu maddeyi getirip bize de diyeceksiniz ki: “Efendim, üç yıla çıkardık, bir buçuk yıla çıkardık, gariban insanları büfeciye, şunu, bunu...” İşçilik maliyetini ne kadar artırdığınızın farkında mısınız? Yüzde 250 enerji arttı, doğal gaz arttı, her şey arttı. İnsanlara ne diyeceksiniz ya? Aldığınız fiyatin altında satın mı diyeceksiniz? Nasıl takip edeceksiniz bunu ya? Herkesin kapısına bir polis mi dikeceksiniz? Akıl dışı işlerle uğraşmayın, ne olursunuz bulunduğunuz yerin sorumluluğunu hatırlayın. Bu ülkeyi duvara toslatıyor Sayın Cumhurbaşkanı, ha bire toslatıyor; kırılmadık farı, kırılmadık tampionu kalmadı bu ülkenin ya! Kandırmayın bizi, uyutmayın bizi, böyle olur olmaz şeylerle oyalamayın bizi. Hadi biriniz çıksın, şunu anlatsın; efendim, hileli, bilmem ne haberlerle şu kadar fiyat artırma olursa üç yıl ceza vereceğiz Türkiye’de enflasyon engellenecek. Bırakın bu işleri ya!

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Aydoğan, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, aşağıda madde ihdasımız var, şu anda çağrı yapıyoruz.

Toplantıya 18.30’a kadar ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.51

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 18.35****BAŞKAN: Abdullah GÜLER (İstanbul)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Adalet Komisyonunun çok değerli üyeleri, toplantı yeter sayımız vardır, toplantının açılışını yapıyorum.

20’nci maddenin görüşmelerine devam ediyoruz.

Söz sırası Mersin Milletvekilimiz Alpay Antmen’de.

Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada, teklifin 20’nci maddesiyle Türk Ceza Kanunu’ndaki fiyatları etkilemek için yalan haber yayma suçunun cezasını artırmak istiyoruz; bir yıldan üç yıla kadar bir ceza öngörülüyor. Ceza hukuku tekniği anlamında ve bizim infaz hukuku anlamında buradaki cezanın artırılmasının sonuca çok etkili bir hâli yok ama esasen bakacak olursanız, bir malın piyasadaki fiyatını piyasanın koşulları belirler. Bu konuda birçok iktisat teorisi vardır, arz talep dengesinden enflasyona kadar ve onun dışında birçok faktöre göre belirlenir. Burada söylenecek olan söz, aslında, enflasyonist ortamlarda böyle tedbirler yerine ekonomiyi iyileştirecek tedbirler alınması, ki ceza hukukundan medet ummak yerine bizim ekonomik olarak halkı rahatlatacak önlemler almamız gerekir kanısındayım. Bu kadar kanamalı bir hastaya pansuman yapmak gibi, sanki fiyatların artmasıyla ilgili olarak insanlar yalan haber veriyor da fiyatlar bu yüzden artıyormuş gibi bir algı çıkıyor buradan. Bunu açıkça belirtmek istiyorum; böyle palyatif algılarla Türkiye’deki ne ekonomi düzelir ne halkımız refah içinde olur. Bence bu maddeye hiç gerek yok diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu kanun maddesi ve ondan sonraki madde bu ekonomik kriz nedeniyle ihdas edilen ve önerilen kanun maddeleri; 5237 sayılı temel Ceza Yasası’nda değişiklik öngören bir kanun teklifi.

Biz geneli üzerinde konuşma yaparken temel Ceza Yasası’nda yapılacak olan değişikliğin torba bir yasayla öngörülmüş olmasının kanun yapma tekniği açısından doğru olmadığını belirtmiştik, o düşüncemizi tekrar ediyoruz fakat şunu söylemek isteriz Sayın Başkan:

Şimdi, Türkiye’deki ekonomik kriz gerçekten çok derinleşti; günbegün çok ciddi boyutları ve çok ciddi etkileri var. Ekonomik krize paralel olarak bir gıda krizi de söz konusu. Gıda krizinin çok etkili olması nedeniyle toplumun büyük bir kesimi üzerinde çok ciddi sonuçları ve boyutları var. İnsanlar mevcut olan bu kriz nedeniyle de gerçekten eza içerisinde ve ciddi sıkıntı içerisinde.

Şimdi, dünyanın birçok ülkesine baktığımız zaman gıda krizinin hâkim olduğu ülkelerde, özellikle Avrupa ülkelerinde, gıdanın yıllık artış oranı yüzde 10 civarındadır fakat Türkiye’de, bu son yılda özellikle gıda artış oranında yüzde 150 ve yüzde 200’ün üzerinde bir artışla biz karşı karşıyayız. Her ne

kadar TÜİK verilerine göre enflasyon yüzde 73 olarak belirlenmişse de ENAG ve bağımsız şirketlerin yapmış olduğu araştırmaya göre yüzde 160, bize göre o bile düşük, yani toplumun ne kadar ciddi bir sorunla karşı karşıya kaldığını çok net olarak görüyoruz. Biraz önce, madde ihdasıyla birlikte bu kiralara artışıyla ilgili bir serbest piyasa ve Borçlar Yasası'na ilişkin olan bir düzenleme yapıldı, bu da ekonomik krizin bir sonucu.

Şimdi, dolar... Akşam uyumadan önce dolar 17'nin altındaydı, sabah saatlerinde 17'nin üzerinde çıktı ve şu anda 17,30 lira civarı, euro 18,40-19'u zorluyor. Doğal gazda yüzde 30 oranında zam yapıldı, elektrik yüzde 15 zam gördü, akaryakıt zamları çok ciddi boyutlara geldi; benzine yüzde 20'yd, mazota yüzde 28...

Kurumlar üzerinde ki bu iktidarın bence eleştirilmesi gereken en büyük hususlarından bir tanesi özellikle Et ve Balık Kurumu, Süt Endüstrisi Kurumu ve benzeri kurumlar üzerinde sermayenin ciddi ciddi müdahalesi söz konusu ve bu kurumlar sermayenin müdahalesine maruz bırakıldı. Dolayısıyla öyle bir aşamaya geldi ki gıda krizinin oluşması da kaçınılmaz hâle geldi.

Tabii, ekonominin kötüleşmesi durumunda eğer mevcut olan iktidarın bunu cezalarla, yasal düzenlemelerle önlemeye çalışacağına ilişkin birtakım çalışmaları oluyorsa burada gerçekten ciddi bir sorun var demektir. Dolayısıyla biz bu ekonomik suçun... Bu cezanın artırımının -diğer hatipler de dile getirdiler- bu işe çözüm olmayacağı kanaatindeyiz. Dolayısıyla, sabahki görüşmemizde de ve diğer kanun görüşmelerimizde de dile getiriyoruz. Mesele artık Ceza Yasası'nda birtakım artırımlara gidilmekle çözülebilecek olmaktan çıkmış durumda. Bakın, günbegün fakirleşiyoruz, her gün; dün yüzde 10 belki biraz daha iyiydik, bugün yüzde 10 daha fakirleşmiş durumdayız. Çiftçi zor durumdadır, emekçiler zor durumda, üreticiler zor durumda. Onun için bizim Hükûmete, özellikle kanun teklifini getiren arkadaşlara önerimiz şudur: Bu ekonomik kriz nedeniyle halkın gündelik yaşamını daha rahat sürdürebilecekleri ve en azından, önümüze konulacak seçime kadar bu ekonomik krize karşı bu yönde daha rahatlatıcı tedbirlerin alınmasına ilişkindir; biz bu önerimizi tekrarlıyoruz. Dolayısıyla, bu Ceza Yasası'na bir itiraz etsek de yine siz gündeme alacaksınız ama geri çekilmesini istiyoruz, bunun çözüm olmayacağını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Ben teşekkür ederim.

Sayın Bülbul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şimdi madde 20 ve 21'de her iki suçun cezasının artırılması yani “mal ve hizmet satımından kaçınma ve stokçuluk nedeniyle fiyatları etkileme” başlıklı suçun cezalarının artırılması... Gerekçede enflasyonla mücadele olarak sunuluyor, neden olarak enflasyonla mücadele nedeni konulmuş. Ama Sayın Cumhurbaşkanı, AKP Genel Başkanı daha dün “Ülkemizde enflasyon değil fiili bir hayat pahalılığı sorunu var.” diye açıkladı ve Nebati ise, Ekonomi Bakanı ise “Dar gelirleri düşünmedik, enflasyonla birlikte büyümeyi tercih ettik.” diyor. Sayın Cumhurbaşkanı “Enflasyon değil.” diyor, Nebati ise “Enflasyonla birlikte büyümeyi tercih ettik.” diyor ve en önemlisi, Nebati diyor ki: “Bu sistemden dar gelirler hariç firmalar kâr ediyor.”

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Gerekçede sizin dediğiniz gibi bir şey yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yok mu gerekçede?

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Yok, gerekçede farklı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani enflasyonla mücadele nedenine dayandırılmıyor mu bu?

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Gerekçeyi okudunuz ya, gerekçede farklı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) –Yani o nedene dayandırılarak yazılmış bir gerekçe; artırılması. Bizim düşüncemiz o.

Şimdi, Cumhurbaşkanı farklı söylüyor, Ekonomi Bakanı farklı söylüyor. Yani burada açıkça bir cambaza bak cambaza oyunu var. Sirk bol, cambaz bol; millete cambaza bak oyunu oynanıyor. Yani ülkede stokçuluğun konuşulmaya başlandığı günlere baktığımız zaman, aslında, bu ceza artırımlarının ne kadar gereksiz olduğunu görüyoruz arkadaşlar. Bu ülkede ayçiçeği yağının fiyatının yarın ne olacağı bilinmezliğine düşmedik mi? Hepimiz düştük. Çay ne zaman 80 lira oldu, tuvalet kâğıdı 150 lira oldu, işte o zaman bu kelime yani “stokçuluk” hayatımızın tam ortasında yer aldı. Yani şimdi sormak lazım, kimdir bu stokçu? Şimdi evine normalde 10 litre yağ alan ama yarın yağın fiyatının ne olacağını bilmediği için 50 litre yağ alan mı stokçu? Bugün 15 lira olan makarnayı 1 lirayken 50 paket alana stokçu mu diyeceğiz? Fiyatların artacağı beklentisiyle malını satmayıp stoklayan kişi mi suçlu, yoksa malını sattığı fiyattan yenisini yerine koyamayacağını bildiği için malını satmak yerine elinde tutmayı tercih eden mi stokçu? Yani burada ülkenin parasını değersizleştiren, ekonomimizin üretimini bitiren, ülkeyi ithalata bağımlı hâle getiren iş bilmez yönetiminizin hiçbir suçu yok mu? Yani ne yapacağız bu durumda?

Cumhurbaşkanımız diyor ki: “Hükûmet olarak aşırı fiyat yükselterek ve stokçuluk yaparak piyasayı zehirleyenlere karşı sonuna kadar mücadele etmekte kararlıyız” Şimdi, dolar kaç para oldu? Biraz önce baktım, 17,111 olmuş, euro 18,300’e gelmiş. Yani doların, euronun durdurulamaz yükselişini bu stokçular mı yaptı? Bu stokçular yüzünden mi bugün 1 lira 93 kuruş mazot zammı geldi? Ya da samanı bile ithal ettiğimiz günlere hangi istifçiler yüzünden geldik? Yani ülkede her şey artık kura göre hesaplanıyor, bunun sorumlusu stokçular mı, ekonomi yönetimi mi? Yani siz ülkeyi bu hâle getiren politikacıları değiştirmek yerine cezaları arttırmayı yani sorumluluktan kaçmayı seçiyorsunuz. AKP iktidarının en iyi yaptığı iş, sorumluluğu ya içerideki mihraklara ya da dışarıdakilere atmak oluyor; dış güçler, yok savaş var, yok o var, yok bu var.

Şimdi, ürün ve malların tedarik edilememesi ya da fiyat etiketlerinin gün aşırı değişmesinin nedeni yine stokçu mihraklar mı? Güvensiz ticaret ortamının tek sorumlusunun stokçuluk olarak algılanması için özellikle cambaza bak oyunu gibi bir çalışma yürütüyorsunuz, halkta stokçuluk nedeniyle fiyatların yükseldiği algısını yaratmak istiyorsunuz ama millette bu konuda hiçbir şekilde algı oluşturmuyorsunuz. Millet bakıyor, cebine bakıyor, dolara bakıyor, euroya bakıyor, mazota bakıyor, ekmek fiyatlarına bakıyor. Stokçuluğu ne depoları basarak ne de cezaları artırarak önleyemezsiniz. Yani şu saatte bizler, bu Komisyonunda bu cambaza bak gibi maddelerle uğraşıyoruz. Zaten yaptığınız artırımların kayda değer bir katkısı yok, neden katkısı yok? Altı aydan bir seneye çıkarıyorsunuz alt dilimi, üst dilimi de üç seneye çıkarıyorsunuz. Yani bu durumda infaz yasasına göre bunların yatarı bile yok. Yani burada yapılması gereken tek şey var. Artık ekonomide güven kalmamıştır, sandık ve yeni iktidar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Subaşı...

HASAN SUBAŞI (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce kiralara yüzde 25 sınırlama getirdik; ne onun ciddi bir geçerliliği var, enflasyon yüzde 100’ü geçmiş ve ekonomi kontrolden çıkmışsa ki ne böyle kurallar bunu dizginleyebilir ne de cezaları artırmak. Eğer esnafı, çarşı pazarı bir ziyaret ederseniz şunu diyor esnaf: “Bugün sattığımızı yarın aynı fiyattan alamıyoruz.” E, şimdi bugün satılan malı hiç kimse birkaç gün içinde aynı fiyattan yerine

koyamadığına göre herkesin bir ölçüde tedbir araması doğaldır çünkü herkes evini geçindirme çabasında. Eğer biz gübre fiyatını bir yılda 4 katına çıkarmışsak, mazot fiyatları da keza 4 kat artmışsa bu enflasyonu dolar ve euronun artışı karşılığında dizginlemek mümkün değil. Cezayla neyi engelleyebiliriz ki? Ticari hayat, ekonomik hayat felç olduktan sonra, esnaf mağdur olduktan sonra bu cezaları neye göre doğrusu uygulayacaksınız? Kim suçlu kim suçsuz onu bile tayin etmekte çok ciddi zorluklar yaşanacaktır. Bu maddenin gerekçesinde “Fiyatları etkileme suçuyla etkin mücadele...” Acaba bu işin başındaki “Ben ekonomistim.” diyenler etkin mücadele edebiliyor mu? Tamamen frenler boşalmış durumda. Ve bir yıl içinde enflasyon yüzde 19’dan yüzde 161’e çıktı. E, şimdi Sayın Nebati “Gözünüzü yumun, altı ay sonra şununla karşılaşacaksınız.” derken, tek haneli enflasyonla... Enflasyon, ENAG’ın verilerine göre yüzde 161’e ulaştı. Şimdi, ekonominin başındakiler, kendisini “ekonomist” ilan edenler bu işle başa çıkamamış, frenler boşalmışsa; doğrusu, bunlar sadece bir şıklıktan, bir siyasi mesaj vermekten ibaret şeyler. Yani yarın gazetelerde işte, “Stokçulara şöyle cezalar geldi, Hükümet vatandaşı düşündü.” E, vatandaşı düşünen Hükümet enflasyonu bu boyutlara getirir miydi? Yine, aynı şekilde, basında işte, “Hükümet vatandaşını düşündü, kiralari yüzde 25’le sınırladı.” Düşünün, bir kira geliriyle geçimini sağlayan insan namuslu bir vatandaş, yüzde 100, yüzde 160 enflasyon olan bir ülkede yüzde 25 kira artışıyla bir ev kirasıyla geçinebilen bir insanen artık geçinemeyecek duruma gelecektir ama basında birtakım şeyler çıksın diye bu tedbirleri güya... Tedbir değil bunlar ama bir siyasi hoşluk mücadelesi. Daha geçtiğimiz aylarda Hükümet mensubu arkadaşlar, patateslerin depolarda depolandığından bahsediyordu “Stokçulara gerekli cezayı vereceğiz.” derken. E, şimdi, tarım ürünlerini belli depolarda veya soğuk hava depolarında depolamak esastır zaten; yani soğanı, patatesi bir çırpıda depodan hepsini birden pazara süremezsiniz çünkü yoklukla karşılaşrsınız. Hatta devlet, Ziraat Bankası soğuk depo ve diğer depoculuğu teşvik eder, ürününü depolamak için çiftçiye kredi verir ama siz soğanı, patatesi depolayıp da peyderpey çıkaran çiftçiye de bir ara “stokçu” diyordunuz.

Şimdi, bunların gerçek hayatla, gerçeklikle ilgileri yoktur ve cezai müeyyidelerle bunları çözmek de mümkün değildir. Sadece yasaların mantığını ve sistematığını bozmaya başladık. Ve bugün.. Geçmişte stokçuluğa bu cezaların verilmesi mantıkiydi ama böyle bir ortamda bunu ağırlaştırmak mantıklı olmaktan da çıkıyor çünkü böyle bir enflasyonda esnaf, tüccar, malı olan da kendisini korumaya alıyor ve bu defa biz cezaları artırıyoruz. Geçmişteki cezalar, görünen cezalar fevkalade uygundu ama bugün vatandaşın kendini korumak için birtakım tedbirler alması doğalken bu defa -“Vay sen ağır cezalara...”- cezalarla muhatap olacaksınız. Onun için geçmişte düşünülerek taşınarak alınmış bu cezalarla oynamanın, artırmanın bana göre hiç geçerliliği yoktur, sadece birkaç gün basında “Hoşluk olsun.” diye bu kanunları bu kadar kurcalamanın hiç anlamı yoktur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Biz teşekkür ediyoruz.

Madde görüşmeleri tamamlanmıştır.

20’nci maddede bir tane önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4484) esas sayılı Kanun Teklifi’nin 20’inci maddesinde geçen “şeklinde” ibaresinin “biçiminde” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

Gerekçe:

Madde metninin daha anlaşılır olması amaçlanmıştır.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, 20’nci maddede verilen önergeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul Edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 5237 sayılı Kanunun 240 ıncı maddesinde yer alan “altı aydan iki yıla” ibaresi “bir yıldan üç yıla” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, bu da yine ekonomik suç ve ekonomiye dair olan bir kanun maddesi. Bununla ilgili, bu kanun maddesiyle ilgili hemen söylemek gereken husus şudur bize göre: Aslında ülkenin temel sorunu adaletin olmaması ve adalete olan güvenin ne yazık ki çok çok aşağılarda olmasından kaynaklı, ekonomiye olan tesisinden kaynaklı bir krizin başka bir boyutunu biz yaşıyoruz.

Şimdi, ekonomik göstergeler aynı zamanda ülkenin hukuk güvenliğiyle de paralel olan bir alandır. Dolayısıyla, biz dünyadaki bu enflasyon, dünyadaki gıda krizi, dünyadaki mevcut olan bu pandemiden sonraki süreçteki krizin boyutlarına ve oranlarına baktığınız zaman Türkiye’de maalesef bu oran; gerçekten artık -diğer ülkelerden, az gelişmiş olan ülkelerden, dünyada ekonomisi kötü olan birçok ülkeden- neredeyse çok daha kötü bir aşamadır. Bunun sebebi, ülkeyi çok iyi idare etmeyen bir iktidar var ve ne yazık ki demokrasiden uzaklaşmış, hukuk sistemini ayaklar altına almış ve adalete güvenin çok çok düşük olduğu, yüzde 30’lar civarında olduğu bu ülkede ancak böyle bir gerçek yaşanabilir. Dolayısıyla, şimdi, neden bu kadar ekonomik kriz yaşıyoruz? Neden bu kadar bir ekonomik çöküş yaşıyoruz, sosyal çöküş yaşıyoruz, siyasal çöküş yaşıyoruz? Bunun sebebi biraz önceki arkadaşlar da belirttiler asla ve asla dış güçler olamaz ve değildir de. Temel mesele, temel hak ve hürriyetlerinin esas alınmak suretiyle büyük reformların yapılması gerektiğine ilişkin olan tespitlerimizdir.

Şimdi, bu iktidarın Türkiye’de ilk iktidar olduğu dönemdeki ekonomik göstergelerin o denli iyi olduğu süreçleri de bir değerlendirdiğiniz zaman -o dönemde belki milletvekili olan birçok arkadaşımız da var veya toplumda bu gerçeği görenler de var- reformların ciddi olduğu, dünyanın neredeyse birçok ülkesine de örnek teşkil edebilecek bazı alanlarda reformlar yapıldığı, ekonomik göstergelerin ve ekonomik koşulların da o denli iyileşme gösterdiği süreçlerden geçtik biz. Dolayısıyla, adalete güvenin yüzde 30’un altında olduğu bir ülkede ekonominin iyileşmesi ve ekonomik göstergelerin iyi olduğunu söylemek mümkün değildir. Biz bir gecede yüzde 10 fakirleştikçe yine Türk lirasının değeri her gün düşerken bu kanun teklifiyle mal ve hizmet satımından kaçınmanın cezasının bir yıldan üç yıla kadar çıkarılması hayatın olağan akışına ve hayatın gerçeğine aykırı düşebilecek bir durumdur. Niye siz bu cezayı artırıyorsunuz? Çünkü ortada bir ekonomik kriz var, malını ve mevcut olan hizmetini bu şekilde sunmak istemeyen bir esnaftan bahsediyoruz. Neden sunsun? Çünkü dolar, euro, akaryakıt artışı ve aynı zamanda değerlerin bir gecede bile yüzde 10 oranında düşmesi, yüzde 10 oranında fakirleşmiş bir toplumla karşı karşıya kaldığımız gerçeğini de gözettığımız zaman, tabii ki, bu, kendi malını stok ettiği...

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Abdullah Bey, Avukatlık Kanunu’nun geneli oylanacak, bir yarım saatimiz var, biraz toparlarsak...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Toparlıyorum zaten az bir şey kaldı.

Yani bunlar göz önünde bulundurulduğu zaman tabii ki, esnaf malını satmaktan kaçınacak; dolayısıyla, işin gerçeği bu.

Ama bir iki cümle daha sarf ederek sözlerime son vermek istiyorum. Kamu kaynaklarının berhava edildiği bir ülkede yaşıyoruz maalesef. Güvenlikçi politikalarla savunma sanayisinden tutun kamu harcamaları çok ciddi boyutlardadır. Bunların hepsi ekonomiyi etkileyen ciddi göstergelerdir. İktidarın enflasyonu kontrol etme, ekonomik güvenliği tesis etme kabiliyeti maalesef kalmamıştır. Israr etmenin de bir gereği yoktur bize göre. Bize göre bu güven ortamının sağlamanın yolu da yöntemi de halkın önüne gerçekten sandığı koymaktır. Bu şekilde ancak artık biz bu sorunlara çözüm getirebiliriz. Bakın, neredeyse toplumun büyük bir kesimi uyuşmuş durumdadır çünkü gerçekten insanlar eza çekiyor. E, bu güvenlikçi politikalarla, bu yasakçı zihniyetle bu işe çözüm getiremeyiz. Bu şekilde bunda ısrar etmenin de gereği yoktur. Bu nedenle de bu kanun maddesinin de tekliften geri çekilmesini biz talep ediyoruz.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Yani kısaca arkadaşlar söz alırsak çünkü Genel Kurulda kanun oylamasına geçildi.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddeyle mal ve hizmet satımından kaçınma suçunun cezasını artırmak istiyorsunuz. Ben bir esnaf çocuğuyum. Her esnaf para kazanmak için mal satın alır ve satış fiyatının üzerine de kârını koyarak bir malı satmak ister fakat bugün bakıyorsunuz ki hiçbir esnaf, mal tedarik eden hiçbir kişi sattığı malın yerine sattığı bedelden aynı malı alamıyor ve devamlı sermayesini tüketiyor. Ve biz de burada Ceza Kanunu hükümleriyle oynayarak “Ona malını satacaksın, satmazsan seni cezalandırırız.” diyor. Bu da bir algı operasyonu çünkü zaten esnaf ya da ticaret erbabı malını satmazsa, yaşayamaz ama burada önemli olan, devletin gerekli tedbirleri alması yoksa “cezaı arttıracam, sen bu malı sat.” demekle ekonomi düzelmez.

Türkiye’deki enflasyonun TÜİK rakamlarını göre bile yüzde 70’leri aştığı, bağımsız kuruluşlarca bunun yüzde 150, yüzde 160’ı bulduğu söyleniyor ama bakıyorsunuz, şimdi Türkiye’de iktidarınız tarafından bugünkü ekonomik durum dış güçlere ya da daha önce olan ve şimdi biten pandemiye ve yurt dışındaki savaşlara dayandırılıyor. Ukrayna ile Rusya savaşıyor, enflasyonu yüzde 16, yüzde 17. Burada siyaset yapmadan ya da bir popülist yaklaşım göstermeden şunu söylemek istiyorum: Bir aynaya bakmak lazım, bir hata varsa bir yerde o hatayı geçmişe de bakmadan düzeltmek için adımlar atılması gerekiyor.

Bugün, biraz önce Genel Kurul kiraları yıllık yüzde 25’in üstünde artışla sabitledi. Ben, bir hukukçu olarak diyorum ki belki kiralar yüzde 25 artmayacak ama boş evlerin fiyatları, kira fiyatları birden patlayacak, tahliye davaları artacak, yazılı tahliye taahhütleri devreye girecek, on yıllık sözleşme sonlarında davalar artacak. Yani bizim ekonomiyi kanunları değiştirerek düzeltme imkânımız yok.

Geçmiş boş verin, iktidarınızla oturun bu ekonomi nasıl düzeltilir ona bakın, doğru şeyler yapın, bu halk da belki biraz nefes alır diyorum. Bu maddenin de aslında hiçbir anlamı yok, çekilmesinde yarar var görüşündeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Teşekkür ederiz.

Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, bir önceki maddede ki paralel bir durum aslında söz konusu.

Şimdi, bakın, bugün, Türkiye’de baktığımızda doğal gaz, petrole, işte, elektriğe, temel maddelere,

gıda maddelerine gelen enflasyonu göz önünde bulundurun, böyle bir ortamda kimse, hiçbir esnaf kolay kolay işte “Benim malım var, bunu satmayayım, sonra zam gelsin kâr edelim.” falan bunla uğraşmaz. Bakın, gıda sektörüyle ilgilenen arkadaşlarımız var, anlatıyorlar, bu sektörün kârı normalde yüzde 5 civarındadır. Biz, aldığımız malı yerine koyamıyoruz zaten yani piyasada öyle bir olağanüstü artış var ki.

Şimdi, belki böyle insan bir önceki yılla falan kıyaslama yaptığında gerçeği görebiliyor. Bakın, motorinin fiyatı 1 Haziran 2021’de 7,35 iken bugün 28,14; bir yıl, 1 Haziran 2021, 8 Haziran 2022 arasındaki fark. Yani bu aradaki fark esasında 7,35’ten 28,14’e gelen fark bütün gerçeği bize gösteriyor. Yani dünyada hiçbir ülke yoktur ki askerdi, polisti, jandarmaydı, mahkemeydi bu tedbirlerle enflasyonla mücadele etsin.

Şimdi, Sayın Erdoğan, dünyada eşi benzeri olmayan, hiçbir ekonomi teorisyeninin kabul etmediği bir teori geliştirdi, faiz ile enflasyon arasındaki ilişkide ve bu iddiasını ispatlayabilmek adına da yüzlerce milyar dolarımız gitti gitmeye de devam ediyor. Asıl temel mesele bu, diğerlerinin hiçbir önemi yok. Bu maddenin de ki düşmüş, artmış, zerrece ne ekonomiye faydası olacak ne kamu düzenine faydası olacak, bunu da böyle not düşelim.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Çok teşekkür ediyoruz.

Evet, görüşmelerimizi tamamladık madde üzerine.

Evet, 21’inci maddede önerge yok.

21’inci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

22’nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 22- (1) 2802 sayılı Kanunun;

a) İkinci Kısımının Birinci Bölüm başlığı “Hâkim ve Savcı Yardımcılığı Dönemi” şeklinde; 7 nci maddesinin başlığı “Hâkim ve savcı yardımcılığı” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Adaylık” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcılığı” şeklinde ve üçüncü fıkrasında yer alan “Adaylar,” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcıları,” şeklinde,

b) 8 inci maddesinin başlığı “Hâkim ve savcı yardımcılarının nitelikleri” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Adaylığa atanabilmek” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcılığına atanabilmek” şeklinde; aynı fıkranın (c) bendinin birinci paragrafında yer alan “adayları” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcıları” şeklinde; ikinci paragrafında yer alan “adayları” ve “adaylar” ibareleri “hâkim yardımcıları” şeklinde ve “aday” ibaresi “hâkim yardımcısı” şeklinde ve aynı fıkranın (k) bendinde yer alan “adaylığa” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığına” şeklinde,

c) 9 uncu maddesinin başlığı “Hâkim ve savcı yardımcılığına atama” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “aday” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcısı” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “adaylığa” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığına” şeklinde,

ç) 12 nci maddesinin başlığında yer alan “Adaylık” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcılığı” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Adayın;” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcısının;” şeklinde, “adaylığa” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığına” şeklinde; birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan “Adaylığa” ibareleri “Hâkim ve savcı yardımcılığına”, (c) bendinde yer alan “Adaylık” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcılığı” şeklinde; ikinci fıkrasında yer alan “adaylıklarına” ve “adaylığa” ibareleri “hâkim ve savcı yardımcılığına” şeklinde,

d) 15 inci maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “adaylığa” ibareleri “hâkim ve savcı yardımcılığına” şeklinde ve dördüncü fıkrasında yer alan “meslek öncesi eğitim sonu yazılı sınav

puanı” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığı sonu başarı puanı” şeklinde,

e) 31 inci maddesinin son fıkrasında yer alan “Aday” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcısı” şeklinde,

f) 109 uncu maddesinin başlığında yer alan “Adaylıktan” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcılığından” şeklinde ve birinci fıkrasında yer alan “hakim adaylığından” ibaresi “hakim ve savcı yardımcılığından” şeklinde,

g) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “adaylığına” ibaresi “yardımcılığına” şeklinde, değiştirilmiştir.

(2) 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hâkim adaylığı” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcılığı” şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 227 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemesinde staj yapmakta olan hâkim ve” ibaresi “hâkim ve savcı yardımcıları ile mahkemesinde staj yapmakta olan” şeklinde değiştirilmiştir.

(4) 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “adayları” ibaresi “yardımcıları” şeklinde değiştirilmiştir.

(5) 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “adaylarını” ibaresi “yardımcılarını” şeklinde değiştirilmiştir.

(6) 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 73/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Hâkim adayları” ibaresi “Hâkim ve savcı yardımcıları” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Önerge yok.

22’nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, yürütme ve yürürlük maddesine geçmeden önce bir önergemiz var.

İç Tüzük’ümüzün 43’üncü maddesi kapsam içerisinde bir tekririmüzakere talebi var, bu talebi öncelikle görüşeceğiz, daha sonra yürütme, yürürlük maddesine geçeceğiz.

Şimdi, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan teklifin 9’uncu maddesinin teklifin tümünün oylanmasından önce tekrar müzakere edilmesini İç Tüzük 43/1 maddesi gereği arz ve talep ederim.

Ramazan Can

Kırıkkale

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, ilgili önergeyi arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda 9’uncu maddeyi tekrar görüşülmek üzere gündemimize aldık.

Atilla Bey’e bir söz verelim, genel değerlendirme için çünkü önergeleri okutacağız.

Teklif sahibi olarak Mahmut Atilla Kaya, buyurun.

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Evet, Başkanım teşekkür ediyorum.

Tabii, genel olarak bütün Komisyon üyesi arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz, teklifimize ilişkin geniş bir değerlendirmeleri oldu. Bu noktada her maddeye ilişkin değerlendirmelerinden bizim de dikkate alacağımız, özellikle Genel Kuruldaki aşamaya kadar da değerlendirmelerimiz olacak.

Ben, teklifimizin bu aşamada hayırlı olmasını diliyorum. Genel Kurul aşamasına kadar da burada özellikle dile getirilen konulara ilişkin de tekrar bir değerlendirme açacağımızı bildiririm.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Peki, teşekkür ediyoruz.

Başka söz yok.

Önergeler var, tekriri müzakere.

Evet, 9’uncu maddeyle ilgili aynı mahiyette 3 ayrı önerge var, onları okutuyorum, sonra oylamaya sunacağız.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan teklifin 9’uncu maddesinin tekliften çıkarılmasını takdirlerinize arz ederim.

Sabri Öztürk

Giresun

Diğer önerenin imza sahipleri:

Süleyman Bülbül

Alpay Antmen

Zeynel Emre

Aydın

Mersin

İstanbul

Rafet Zeybek

Tufan Köse

Antalya

Çorum

Diğer önerenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, müzakere edildi.

Okunan önergeleri oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kabul ettiysen bir sıkıntıya gireceksin, yani kabul ettiysen sıkıntıya gireceksin. Allah doğruyu söyletiyor ama...

MAHMUT ATİLLA KAYA (İzmir) – Ediyoruz, laf, etmiyoruz laf.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Kabul edilmesin mi istiyorsunuz?

Evet, sunulan önergeleri oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda -maddenin tekliften çıkartılması hususudur bu önerge- maddeyi oylarınıza sunmuyorum. Dolayısıyla metinden çıkartılmasıdır bu ve teselsülü ona göre de ettirilecektir. Yani Turan Bey’in niye öyle söylediğini ben çok anlayamadım, önergeleri dinlemedi herhâlde.

Evet, arkadaşlar devam ediyoruz.

Evet, önerge oylandığı için madde oylamasını yapmadık, ona göre redaksiyonla beraber teselsül ettirilecek maddeler.

Şimdi, 23’üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 23- (I) Bu Kanunun;

a) 4 üncü maddesi ile 2802 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine eklenen üçüncü fıkra, 5 inci maddesi ile 2802 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına eklenen (g) bendi, 7 nci maddesi ile 2802 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin altıncı fıkrasına eklenen cümle, 8 inci maddesi ile 2802 sayılı Kanuna eklenen geçici 22 nci maddenin üçüncü fıkrası, 6 ncı maddesi ve 9 ilâ 21 inci maddeleri

yayımlı tarihinde,

b) Diğer hükümleri 1/1/2023 tarihinde,
yürürlüğe girer.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, burada teklif sahibi Mahmut Atilla Kaya’ya söz veriyoruz.

Sayın Kaya...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Başkanım, sadece şurada (a) bendindeki 9’u bu noktada düzeltmek için, 9’uncu madde tekliften çıktığı için size bir redaksiyon yetkisi verilmesi gerekiyor.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Evet, onu alacağız, geneli üzerinde oyladıktan sonra alacağız.

Başka söz talebi yok.

Önerge yok.

Değerli Komisyon üyeleri, 23’üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 23’üncü madde kabul edilmiştir.

24’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 24- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Söz talebi yok.

24’üncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 24’üncü madde kabul edilmiştir.

Değerli Komisyon üyeleri, şimdi, maddelerin görüşülmesi ve oylaması tamamlandı.

Kanun teklifinin tümünün oylamasını oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuza redaksiyon yetkisinin verilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcü olarak Mustafa Arslan, Belgin Uygur, Oğuzhan Kaya, Orhan Kırçalı, Muhammed Fatih Toprak ve Mahmut Atilla Kaya’nın Komisyonumuz adına Genel Kurulda özel sözcü olarak seçilmesini oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi yazımı için 13 Haziran 2022 Pazartesi saat 12.00’ye kadar da süre veriliyor.

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, onu saat 14.00 yapalım.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – Öğleden sonra çalışma var da o yüzden, saat 12.00’ye kadar süre veriyoruz.

AYHAN EREL (Aksaray) – Başkanım, yarın da Komisyonda çalışacağız, cuma da Komisyonda çalışacağız.

BAŞKAN ABDULLAH GÜLER – O, ondan sonraki hafta.

Peki, ortasını bulduk. Arkadaşlar, 13 Haziran 2022 Pazartesi saat 13.00’e kadar süre veriyoruz.

Toplantı gündemimiz tamamlanmıştır.

Toplantıyı kapatıyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 19.14